



Л. Н. Толстой атындағы Қостанай
облыстық әмбебап ғылыми кітапханасы
Ақпарат-библиографиялық бөлімі

Костанайская областная универсальная
научная библиотека им. Л.Н. Толстого
Информационно-библиографический отдел

*2009 жылға берілген
Қостанай облысының атаулы күндері
және оқиғалар күнтізбегі*

36 шығарылым

*Календарь дат и событий
Костанайской области на 2009 год*



Выпуск 36

ҚОСТАНАЙ – 2008

Құрастырушыдан

Л. Н. Толстой атындағы облыстық әмбебап ғылыми кітапханасында дәстүрлі түрде жыл сайын шығарылатын «Қостанай облысының атаулы күндері мен оқиғалары күнтізбегі» ақпараттық-анықтамалығының 36 басылымы жарық көрді. Сіздерге ұсынылып отырған 2009 жылға арналған күнтізбекте Қостанай өңірінен шыққан және осы өңірде қызмет еткен атақты адамдардың мерейтойлары берілген. Сондай-ақ мекемелер мен кәсіпорындардың, қалалар мен аудандардың құрылған жылдары көрсетілген.

2009 жылы белгілі қоғам қайраткерлері: Ә. Жанкелдиннің туғанына 125 жыл, О. Дауылбаевтың туғанына 100 жыл; әдебиет қайраткерлері: Н. Наушабайұлының туғанына 150 жыл, Ж. Баязидтің туғанына 75 жыл толады. Сол сияқты көптеген көпшілікке танымал ғалымдарымыз: Ш. Шаяхметов, Ф. Бәйімбетов; өнер қайраткерлері: Е. Өмірзақов, А. Калугин, Ж. Даненов, Х. Тілемісов; ақын-жазушыларымыз: Қ. Салғарин, Қ. Сәрсекеев, О. Шипин, Б. Ілияс, Н. Мұқатов; мемлекет қайраткерлері: В. Вишниченко, Т. Досмұхамбетов туралы мәліметтер біздің күнтізбегіміздің беттерінен орын алған. Сондай-ақ облысымыздың мәдени, экономикалық, әлеуметтік дамуына ат салысып жатқан ұлттық-мәдени орталықтарының, медицина орталықтарының, кәсіпорындар мен ұйымдардың даталық күндерін атауға болады

Бұл көрсеткіш Қостанай өлкесінің тарихы туралы біздің кітапханадағы бар мәліметтерді оқырмандарға жеткізу мақсатында құрастырылады. Сондықтан күнтізбегіміз оқырмандарымыздың көмекші құралы әрі құнды анықтамалығына айналып, үлкен сұранысқа ие болады деген сенімдеміз. Басылым негізінен студенттер мен оқытушыларға, ұстаздарға, мекеме қызметкерлеріне, кітапханашыларға және туған өлкеміздің тарихын танып-білгісі келген оқырмандарға арналған.

Күнтізбекте белгілі қоғам қайраткерлері мен ғалымдардың, ақын-жазушылардың, өнер қайраткерлерінің мерейтойлық күндері мен кейбір қысқаша анықтама мен әдебиеттер тізімі ұсынылған. Осы мерейтой иелері туралы мәліметтер мен әдебиеттер тізімі берілген даталар арнайы (*) белгісімен белгіленген.

Күнтізбек негізгі бес бөлімнен тұрады:

1. Қостанай облысының 2009 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндері (жалпы тізім).
2. Қостанай облысының айы мен күні белгісіз 2009 жылы аталып өтілетін күндері (жалпы тізім).
3. Қостанай облысының 2009 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндері (қысқаша мәліметтер мен әдебиеттер).
4. Есімдердің алфавиттік көрсеткіші.
5. Географиялық көрсеткіші.

Басылымда бұған дейінгі күнтізбектерде жарияланбаған және соңғы 25 жыл ішінде келіп түскен әдебиеттер тізімі ұсынылады. Қосымша ретінде қысқартқан сөздер мен қысқартулар тізімі де көрсетілген. 2009 жылға берілген Қостанай облысының атаулы күндері мен оқиғаларының күнтізбегіне 2008 жылдың шілдесіне дейінгі материалдар енгізілген. Күнтізбек материалдарын www.kstounb.kz кітапхана сайтынан алуға болады.

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ 2009 ЖЫЛЫ АТАЛЫП ӨТІЛЕТІН ЖӘНЕ ЕСКЕ АЛЫНАТЫН КҮНДЕРІ

Қаңтар

- 1* **Өмірзақов Елубай**, Таран ауданы, 21 - ауылында туған, актер, Қазақстанның халық әртісі, ұлттық кәсіби театр өнерінің негізін қалаушылардың бірі: туғанына 110 жыл (1899-1974).
Қараңыз: Қазақ мәдениеті [Мәтін] : энциклопедиялық анықтамалық / ҚР мәдениет, ақпарат және спорт министрлігі. - Алматы, 2005. - 501-502 б.
- 7 **Кузьмин Михаил Петрович**, Горьков обл. Старинск а. дүниеге келген, Социалистік Еңбек Ері, Киров атындағы совхоздың тракторист-комбайнері: туғанына 80 жыл (1929).
Қараңыз: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст] : / сост.: А. Б. Бейсембаев [и др.]. - А. – А., 1970. - Т. 3. - С. 179.
- 7* **Шаяхметов Шайсұлтан Шаяхметұлы**, Науырзым ауданында дүниеге келген, химик, профессор, оқу-ағарту ісінің қайраткері: туғанына 70 жыл (1939-2000).
Қараңыз: Сағадиев, К. Ұлттық деңгейдегі тұлға [Мәтін] : [Ш. Шаяхметовтың туғанына 65 жыл толуына орай] / К. Сағадиев // Қостанай таңы. - 2004. - 20 ақпан. - 3 б; - 24 ақпан. - 3 б.
- 30 **Калугин Александр Иванович**, Николаев қаласында дүниеге келген (Украина), облыстық филармония әртісі, Қазақстанның еңбек сіңірген әртісі: туғанына 70 жыл (1939).
Қараңыз: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. - Алматы, 2006. - С. 393.
Боровской селосының **халық театры:** ашылғанына 50 жыл (1959).
Қараңыз: Наш театр в разные годы [Текст] / актеры народного театра // Мендіқара үні. – Голос мендыкаринцев. - 1996. - 19 июля. - С. 2.

Ақпан

- 1* **Вишниченко Валерий Георгиевич**, Қарабалық ауданында туған, Семиозер аудандық комсомол комитетінің бірінші хатшысы, облыстық комсомол комитетінің хатшысы, Қазақстан халықтары Қостанай облыстық Ассамблеясы төрағасының орынбасары (1998) Парламент Мәжілісінің депутаты (2007): туғанына 60 жыл (1949).
Қараңыз: Алтын дала [Мәтін]: фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 34 б.
- 1 **Даненов Жәкен Жұмағалиұлы**, Қостанай обл. Боровской ауылында туған, режиссер, қоюшы-суретші, ҚР Кинематографистер Одағының, суретшілер Одағының мүшесі: туғанына 60 жыл (1949).
Қараңыз: Қазақстан Республикасында Кімнің Кім екені [Мәтін] : 2004-2006: анықтамалық / А. З. Асылбеков. - Алматы, 2006. - 2 бөлім. - 678 б.
- 2 **Рыдченко Владимир Васильевич**, Урицкий кентінде дүниеге келген, дирижер, Е. Өмірзақов атындағы Қостанай облыстық филармониясының директоры (1976), ҚР мәдениет қайраткері: туғанына 70 жыл (1939).

Қараңыз: Қазақстан Республикасында Кімнің Кім екені [Мәтін] : 2004-2006: анықтамалық / А. З. Асылбеков. - Алматы, 2006. - 2 бөлім. - 716 б.

28 **Ерікті тыңгерлердің алғашқы тобының келуі:** 55 жыл бұрын (1954).

Қараңыз: Қостанай 128 жыл [Мәтін] : фотокітап / по заказу акимата города Костаная. - Қостанай, 2007. - 37 б.

Наурыз

1 «Лисаковская новь» газетінің шыға бастағанына 40 жыл (1969).

Қараңыз: Лисаковск – это мы [Текст] / под ред. А. Я. Ильницкого. - 2-изд-е. - Лисаковск, 2006. - С. 312.

8 **Досмұхамбетов Темірхан Мыңайдарұлы,** Денисов ауд. Минисовка ауылында дүниеге келген, педагогика ғылымдарының докторы, ҚР Президентінің іс басқарушысы (1998), ҚР туризм және спорт істері министрі (2006): туғанына 60 жыл (1949).

Қараңыз: Қазақстан Республикасында Кімнің Кім екені [Мәтін] : 2004-2006: анықтамалық / А. З. Асылбеков. - Алматы, 2006. - 1 бөлім. - 107 б.

15* **Мұқатов Нағашыбай Оразбайұлы,** Жангелді ауд. Торғай ауылында дүниеге келген, ақын, журналист, Қазақстан жазушылар Одағының мүшесі: туғанына 60 жыл (1949).

Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 219 б.

19 **Е. Өмірзақов атындағы облыстық филармониясы:** ашылғанына 65 жыл (1944).

Қараңыз: Қостанай 128 жыл [Мәтін] : фотокітап / по заказу акимата города Костаная. – Қостанай, 2007. – 80 б. ; Қостанай филармониясына 60 жыл [Мәтін] / Е. Өмірзақов атындағы обл. филармониясы. - Қостанай, 2005. - 4 б.

25 Қостанай уезіндегі **Колчак әскеріне қарсы күрес:** аяқталғанына 90 жыл (1919).

Қараңыз: КОГА. Ф 72. ОП 32. Д 63 в. Л 25.

30 **Әбіш Дәмер Сәкенұлы,** Челябинск обл. Брединск кентінде туған, журналист ақын-сатирик: туғанына 65 жыл (1944).

Қараңыз: Сүйінов, Е. Жанына жақсылықты жалау еткен [Мәтін] : [журналист, ақын, сатирик, жазушы Д. Әбіш - 60 жаста] / Е. Сүйінов // Қостанай таңы. - 2004. - 30 наурыз. - 4 б.

Қостанай облыстық **Түрікмен ұлттық-мәдени орталығы** ашылғанына 5 жыл (2004).

Қараңыз: Алтын дала [Мәтін]: фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 51 б.

Лисаковск қаласындағы «**Мирас**» медицина орталығы ашылғанына: 10 жыл (1999).

Қараңыз: Арғынбаев, Ж. "Мирас" медициналық орталығы [Мәтін] : [Қостанай обл. Лисаков қ. Ғ. және Р. Садықовтардың "Мирас" мед. орт. ЖШС туралы] // Егемен Қазақстан. - 2005. - 18 наурыз. - 5 б.

Сәуір

- 1*** **Салғарин Қойшығара**, Жангелді ауданында дүниеге келген, жазушы, Қазақстан жазушылар Одағының мүшесі, филология ғылымдарының кандидаты, ғалым-зерттеуші, ҚР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері: туғанына 70 жыл (1939).
Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. – Алматы, 2004. – 263 б. ; Қазақ әдебиеті [Мәтін]: энциклопедиялық анықтамалық / ҚР мәдениет, ақпарат және спорт министрлігі. - Алматы, 2005. - 451 б.
- 1*** **Сәрсекеев Қоғабай**, Жангелді ауд. Торғай ауылында дүниеге келген, жазушы, Қазақстан жазушылар Одағының мүшесі, Халықаралық Еуразия академиясының академигі, ҚР еңбек сіңірген қайраткері, Қостанай, Торғай қалаларының құрметті азаматы: туғанына 70 жыл (1939).
Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 272 б.
- 2** Әулікөл ауданының **Сұлукөл** совхозы (ТОО «Сұлукөл племзаводы»): құрылғанына 80 жыл (1929).
Қараңыз: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. - Алматы, 2006. - С. 635.
- 8** «**Зеленое яблоко**» газетінің жарық көргеніне 10 жыл (1999).
Қараңыз: Приймак Ф. Не говорите "Все лучшее - детям", а лучше просто помогите [Текст] : [газете исполнилось 4 года] / Ф. Приймак // Костанайские новости. - 2003. - 8 апреля. - С. 3.

Мамыр

- 5** **Жұмабаев Ғаббас**, Боровской ауд. (қазіргі Меңдіқара), Ақсуат ауылында дүниеге келген, ақын, аудармашы, ҰОС ардагері: туғанына 85 жыл (1924-1980).
Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. – Алматы, 2004. – 134 б. ; Қайырбеков, Ғ. Есімде менің, сол ақын [Мәтін]: жазушы Ғаббас Жұмабаевтың туғанына 80 жыл // Қостанай таңы. - 2004. - 8 қазан. - 3 б.
- 5** **Баязид Жолбарыс**, Меңдіқара ауд. «Үлгілі» ұжымшарында дүниеге келген, ақын, ҚР Жазушылар Одағы мен Журналистер Одағының мүшесі, Қостанай қаласының құрметті азаматы: туғанына 75 жыл (1934).
Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 74 б. ; Жүректің толғанысын жыр ғып жаздым, жұртыма айтамын деп жан сырымды [Мәтін] : ҚР Жазушылар Одағының мүшесі ақын Ж. Баязидтің 70-жылдық мерейтойына: библиографиялық әдебиет көрсеткіші / Л. Н. Толстой атындағы Қостанай ОӘҒК; ақпарат-библиографиялық бөлімі. - Қостанай, 2004. - 18 б.
- 18** **Қазақ-түрік лицейі** ашылғанына 15 жыл (1994).
Қараңыз: Ғалиев, Ж. Сабак үш тілде беріледі [Мәтін] : 1 қыркүйектен қазақ-түрік лицейі жұмысын бастайды / Ж. Ғалиев // Қостанай таңы. - 1994. -

30 тамыз. - 1 б.

- 20 Тілемісов Хайдолла Әбдірахманұлы**, Обаған (қазіргі Алтынсарин) ауд. Сатай ауылында туған жазушы, аудармашы, Қазақ КСР-нің еңбек сіңірген мәдениет қызметкері: туғанына 80 жыл (1929-2000).

Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 317 б. ; Қалмақов, Т. Барында табынтқан, жоғында сағынтқан [Мәтін] : қаламгер, баспагер Хайдолла Тілемісов туралы сөз // Қостанай таңы. - 2005. - 24 тамыз. - 6 б.

Маусым

- 30 Қостанай әлеуметтік-экономикалық колледжі:** құрылғанына 10 жыл (1999).

Қараңыз: Қостанай әлеуметтік-экономикалық колледжі - кісі қызығатын білім ордасы [Мәтін] / М. Оташұлы // Қостанай таңы. - 2002. - 3 мамыр. - 9 б.

Облыстық қан құю станциясы: құрылғанына 45 жыл (1964).

Қараңыз: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. - Алматы, 2006. - С. 147.

Шілде

- 15 Қозыбаев Сағымбай Қабашұлы**, Меңдіқара ауд. Жаңа тұрмыс ауылында туған, тарих ғылымдарының докторы (1989), профессор (1989), Қазақстан Журналистика академиясының президенті (2001), Еуразиялық академияның академигі (2004): туғанына 65 жыл (1944).

Қараңыз: Қазақстан Республикасында Кімнің Кім екені [Мәтін] : 2004-2006: анықтамалық / А. З. Асылбеков. - Алматы, 2006. - 2 бөлім. - 490 б.

Тамыз

- 5 Бейімбет Майлин ескерткіші:** ашылғанына 15 жыл (1994).

Қараңыз: Әбішев, Д. Қостанайда Би-аға тойы өтуде [Мәтін] : қалада ұлы жазушыға ескерткіш ашылды / Д. Әбішев // Қостанай таңы. - 1994. - 6 тамыз. - 1 б.

- 9* Шипин Омар**, Қостанай (қазіргі Алтынсарин) ауданында Темірқазық а. дүниеге келген, ақын, Қазақ КСР халық ақыны: туғанына 130 жыл (1879-1963).

Қараңыз: Қазақстан [Мәтін] : ұлттық энциклопедия / бас ред. Б. Аяған. - Алматы, 2007. - 9 т. - 514 б.

- 10 Жангисин Бақытжан Құсайынұлы**, Денисов ауд. Ақсу ауылында дүниеге келген, қарымды қаламгер, журналистика ардагері: туғанына 85 жыл (1924).

Қараңыз: Меңдібай, С. Ғажап жан еді [Мәтін] : қайраткер, қарымды қаламгер Бақытжан Жангисиннің туғанына 85 жыл / Сәлім Меңдібай // Қостанай таңы. - 2004. - 10 тамыз. - 3 б. ; Меңдібай, С. Бір дәуірдің мөлдіреген аспаны еді [Мәтін] : Облыстық "Қостанай таңы" газетінің бұрынғы редакторы Б. Жангисинге ескерткіш тақта орнатылады / Сәлім Меңдібай // Қостанай таңы. - 2005. - 2 қараша. - 1 б.

«Мариям ЛТД» ЖШС, ашылғанына 10 жыл (1999).

Қараңыз: Айқадамова, А. Еңсесі биік емхананың ертеңі айқын [Мәтін] / Айтолқын Айқадамова // Қостанай таңы. - 2005. - 23 ақпан. - 1б.

Қыркүйек

- 1** Қостанай екі жылдық мұғалімдік институт, (1944 ж. А. Имановтың аты берілді, 1955 ж. Қостанай педагогикалық институты болып құрылды, 1972 ж. КСРО-ның 50 жылдығы атындағы, 1992 ж. университет, 1996 жылдан бастап А. Байтұрсынұлы атындағы ҚМУ, қазір Қостанай педагогикалық институты): құрылғанына 70 жыл (1939).
Қараңыз: Қазақ ССР [Мәтін] : 4 томдық қысқаша энциклопедия / бас ред. Р. Нұрғалиев. - А. - А., 1988. - 3 т. - 329 б.
- 9** Қостанай облыстық онкологиялық диспансері: ашылғанына 50 жыл (1959).
Қараңыз: КОГА. Ф 1604. ОП. 1 Д. Л 2.
- 15** Аманкелді ауд. Аманкелді ауылындағы **А. Иманов** атындағы мемориалдық мұражай: ашылғанына 40 жыл (1969).
Қараңыз: Төлегенова, А. Мұражай - рухани мәдениет ошағы [Мәтін] / А. Төлегенова // Бастауыш мектеп. - 2004. - № 1. - 60-62 б.
- 17** **Арқалық педагогика училищесі**, 1997 жылдан бастап Торғай гуманитарлық колледжі деп аталды: ашылғанына 30 жыл (1979).
Қараңыз: Аркалык – город сильных и стойких духом. [Текст] : детская энциклопедия / ред. Е. С. Цвентух. - Аркалык, 2004. - 1 т. - 215 б.
- 21** **Бадыров Қапан Оралұлы**, Карабалық ауд. Табын ауылында дүниеге келген, актер, Қазақ КСР халық әртісі, КСРО Мемлекеттік сыйлығының лауреаты: туғанына 105 жыл (1904-2000).
Қараңыз: Қазақ мәдениеті [Мәтін] : энциклопедиялық анықтамалық / ҚР мәдениет, ақпарат және спорт министрлігі. - Алматы, 2005. - 106 б.
- 24** **Өзденбаев Хасен**, Карабалық ауданының II ауылында дүниеге келген, жазушы, аудармашы, Қазақ КСР-інің еңбек сіңірген мәдениет қызметкері: туғанына 105 жыл (1904-1992).
Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 248 б.
- 4** Қостанай **уездік халық білім бөлімі**: ашылғанына 90 жыл (1919).
Қараңыз: Народное образование на территории Кустанайской области (1918-1936 гг.) [Текст] : сб. документов / Гос. Архив Костанайской области. - Костанай, 2000. - С. 17.

Қазан

- 10** **Сандригайло Николай Фадеевич**, Еңбек Ері, ССКБК директоры қызметін атқарған: туғанына 100 жыл (1909-1982).
Қараңыз: Рудный [Текст] / коллектив авторов под рук. Н. Я. Князевой. - Костанай, 1997. - С. 212.
- 13** «**Тың игерушілер**» монументіне: 25 жыл (1984).

Қараңыз: Мендібай, С. Тарихымыздың бір беті - тың игеру [Мәтін] : [Қостанайдың қақ ортасына орналасқан тың игерушілердің зәулім монументі туралы] // Қостанай таңы. - 2006. - 8 қыркүйек. - 5 б.

14 Берденова Күләш Әбілқызы, Ұзынкөл ауданында туған, тарихшы, тарих ғылымдарының докторы: туғанына 70 жыл (1939).

Қараңыз: Костанайская область [Текст]: энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. - Алматы, 2006. - С. 255.

16 Қарасу ауданы: құрылғанына 70 жыл (1939).

Қараңыз: Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 284 б.

16 Ұзынкөл ауданы: құрылғанына 70 жыл (1939).

Қараңыз: Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 304 б.

18 Дүзенов Мұхамеджан, Жангелді ауданында дүниеге келген, жазушы, аудармашы, драматург: туғанына 85 жыл (1924-1979).

Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 104 б. ; Қазақ әдебиеті [Мәтін] : энциклопедиялық анықтамалық / ҚР мәдениет, ақпарат және спорт министрлігі. - Алматы, 2005. - 171 б.

Қараша

7* Илияс Байтұрсын Жүнісбекұлы, Торғай облысының Торғай елді мекенінде дүниеге келген, ақын, журналист: туғанына 70 жыл (1939).

Қараңыз: Байтұрсын Илияс [Мәтін] : [қазанама] / М. Оташұлы // Қостанай таңы. - 2003. - 11 қараша. - 5 б

15 Майлин Бейімбет Жармағамбетұлы, Таран ауд. қазіргі Майлин атындағы совхозда дүниеге келген, жазушы, драматург, қоғам қайраткері: туғанына 115 жыл (1894-1939).

Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 201 б.

16 Бекенов Аманқұл, Жанкелді ауданында дүниеге келген, ғалым, биология ғылымдарының докторы (1991), профессор (1993): туғанына 70 жыл (1939).

Қараңыз: Қазақстан [Мәтін] : ұлттық энциклопедия / бас ред. Ә. Нысанбаев. - Алматы, 1999. - 2 т. - 255 б.

19 Айтмағанбетов Әбдібек, спортшы, тоғызқұмалақ біріншілігінің чемпионы: туғанына 70 жыл (1939).

Қараңыз: Жүсіпов, Ж. Ұстазым еді ардақты [Мәтін] / Ж. Жүсіпов // Біздің Торғай. - 2007. - 6 сәуір. - 2 б.

27 Республикалық ғылыми-техникалық кітапханасының Қостанай филиалы: ашылғанына 35 жыл (1974).

Қараңыз: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. - Алматы, 2006. - С. 260.

30 Алтынсарин-Хромтау стансасы: ашылғанына 5 жыл (2004).

Қараңыз: Оспанова, Қ. Жаңа темір жолдың тұсауы кесілді [Мәтін] / Қарлығаш Оспанова // Қостанай таңы. - 2004. - 3 желтоқсан. - 1-2 б.

Желтоқсан

- 10** Қостанай медициналық училищесі (қазіргі медколледж) ашылғанына 80 жыл (1929).
Қараңыз: Қазақ ССР [Мәтін]: 4 томдық қысқаша энциклопедия / бас ред. Р. Нұрғалиев. - А. - А., 1988. - 3 т. - 329 б.
Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 269 б. ; Қалмақов, Е. Абзал жандарды түлеткен [Мәтін]: Қостанай медициналық колледжі / Ерлан Қалмақов // Алға. - 2006. - № 3. - 8 б.
- 22** **Бәйімбетов Фазылхан**, Жанкелдин ауданының Алтынсарин совхозында дүниеге келген, физика-математика ғылымының докторы (1995), профессор (1988), ҚазҰҒА корреспондент-мүшесі (1995): туғанына 70 жыл (1939).
Қараңыз: Қазақстан [Мәтін] : ұлттық энциклопедия / бас ред. Ә. Нысанбаев. - Алматы, 1999. - 2 т. - 225 б.
- 22*** **Кенжеахметұлы Сейіт**, Жанкелдин ауд. Қызбел аймағындағы «Сарықопа» деген жерде туған, жазушы, сатирик, этнограф: туғанына 70 жыл (1939).
Қараңыз: Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін]: анықтамалық. – Алматы, 2004. - 161 б. ; Қазақ әдебиеті [Мәтін]: энциклопедиялық анықтамалық / ҚР мәдениет, ақпарат және спорт министрлігі. - Алматы, 2005. - 263 б.
«Баян Сұлу» Қостанай кондитер фабрикасы ашылғанына 35 жыл (1974).
Қараңыз: Қостанай 125 жыл [Мәтін] : фотокітап / Қостанай қаласы әкімдігі мен мәслихатының тапсырмасы бойынша ; С. Харченко. - Қостанай, 2004. - 44 б.
«Беларусь» ұлттық мәдени орталығы: құрылғанына 10 жыл (1999).
Қараңыз: Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 48 б.

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ КҮНІ МЕН АЙЫ БЕЛГІСІЗ 2009 ЖЫЛЫ АТАЛЫП ӨТІЛЕТІН КҮНДЕРІ.

(жеке тұлғалар мен оқиғалар үлкеннен кішіге берілген).

- Наушабайұлы Нұржан**, Қостанай ауданында дүниеге келген, қазақ ақыны, әнші, балуан: туғанына 150 жыл (1859-1919). **150***
- Қараңыз:** Қазақ ССР [Мәтін] : 4 томдық қысқаша энциклопедия / бас ред. Р. Нұрғалиев. - А. - А., 1989. - 4 т. - 459 б.
- Алтынсарин мектептері**, Ы. Алтынсарин ұйымдастырған оқу орындары Торғай облысында ашылды: ашылғанына 145 жыл (1864). **145**
- Қараңыз:** Қазақстан [Мәтін] : ұлттық энциклопедия / бас ред. Ә. Нысанбаев. - Алматы, 1998. - 1 т. - 320 б. ; Мұсабаев, Х. Тұңғыш мектептің 140 жылдық мерейтойы [Мәтін] / Х. Мұсабаев // Қостанай таңы. - 2004. - 25 мамыр. - 8 б.
- Қостанай қ. **екі сыныптық орыс-қазақ училищесі** құрылғанына 125 жыл (1884). **125**
- Қараңыз:** Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 249 б.
- Жанкелдин Әліби Тоғжанұлы**, Қостанай обл. Аманкелді ауданында туған мемлекет және қоғам қайраткері: туғанына 125 жыл (1884-1953). **125***
- Қараңыз:** Қазақстан [Мәтін] : ұлттық энциклопедия / бас ред. Ә. Нысанбаев. - Алматы, 2001. - 3 т. - 531 б.
- Әбіқаев Ахметхан**, Жангелді ауд. Шилі ауылында дүниеге келген ақын, күйші, шешен, актер-сатирик, балуан: туғанына 105 жыл (1904-1986). **105**
- Қараңыз:** Қазақ әдебиеті [Мәтін] : энциклопедиялық анықтамалық. - Алматы, 2005. - 70 б. ; Мырзағалиева, К. Ахметхан ақын [Мәтін] : [туғанына 100 жыл] / Күлзада Мырзағалиева // Қостанай таңы. - 2004. - 6 қазан. - 6 б.
- Дауылбаев Оймауыт Алматыұлы**, Торғай уезінің Қараағаш а. дүниеге келген, қоғам қайраткері, қудалаудың құрбаны: туғанына 100 жыл (1909-1937). **100***
- Қараңыз:** Оспанова, Қ. Шоқтығы биік жан еді. Өттегең... [Мәтін] : [37-нің құрбаны Оймауыт Дауылбаев туралы сыр] / Қарлығаш Оспанова // Қостанай таңы. - 2006. - 9 тамыз. - 6 б.
- Қостанай баспаханасы негізінде қаланды (1919), 1999 жылдан бастап «**Қостанайполиграфия**» ААҚ қайта құрылды: құрылғанына 90 жыл (1919). **90**
- Қараңыз:** Қостанайлық авторлардың кітаптары (1991-2003 жылдың алғашқы жарты жылдығы) [Мәтін] : библиографиялық көрсеткіш / Л. Н. Толстой атындағы Қостанай ОӘҒК; ақпарат-библиографиялық бөлімі. - Қостанай, 2003. - 6 б.
- Хайдаров Сафаржан**, Мендіқара ауданы, Сексенбай ауылында туған, жазушы, аудармашы, журналист: туғанына 85 жыл (1924-1972). **85**

- Қараңыз:** Қазақстан жазушылары. XX ғасыр [Мәтін] : анықтамалық / құраст.: Е. Дүйсенбайұлы [және т.б.]. - Алматы, 2004. - 323 б
- Қайырбеков Жақсынтай Қайырбекұлы,** Жанкелдин ауданында туған, химия ғылымдарының докторы, (1997), профессор (1998): туғанына 65 жыл (1944). **65**
- Қараңыз:** Тұрысова, Б. Ғылымның биігінен орнын тапқан [Мәтін] [профессор Ж. Қайырбеков туралы] / Б. Тұрысова // Қазақстан Заман. - 2004. - 12 наурыз. - 11 б.
- Соколов-Сарыбай** кен орны: ашылғанына 60 жыл (1949). **60**
- Қараңыз:** Соколовско-Сарбайское горно-обогатительное производственное объединение [Мәтін] / АО ССГПО. - Рудный, 1998. - 5 б.
- Металлургия саласының ірі кәсіпорны **Соколов-Сарыбай** кен байыту комбинаты ретінде құрылғанына 55 жыл (1954). **55**
- Қараңыз:** Қазақстан [Мәтін] : ұлттық энциклопедия / бас редакторы Ә. Нысанбаев. - Алматы, 1998. - 1 т. - 320 б.
- Қостанай қалалық ауруханасы:** ашылғанына 50 жыл (1959). **50***
- Қараңыз:** Хасенов, Е. Емі шипалы емдеу орны [Мәтін] / Ермекбай Хасенов // Қостанай таңы. - 2005. - 9 ақпан. - 3 б.
- Қостанай автомобиль транспорты техникумы,** қазіргі автомобиль транспорты колледжі: құрылғанына 50 жыл (1959). **50**
- Қараңыз:** Қазақ ССР [Мәтін]: 4 томдық қысқаша энциклопедия / бас ред. Р. Нұрғалиев. - А. - А., 1988. - 3 т. - 328 б.
- Науырзым ауданы:** құрылғанына 45 жыл (1964). **45**
- Қараңыз:** Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 318 б.
- Джаз және эстрадалық музыка оркестрі:** ұйымдастырылғанына 40 жыл (1969). **40**
- Қараңыз:** Қостанай филармониясына 60 жыл [Мәтін] / Е. Өмірзақов атындағы облыстық филармониясы. - Қостанай, 2005. - 4 б.
- Қостанай темір жол вокзалы** ғимараты: салынғанына 35 жыл (1974). **35**
- Қараңыз:** Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 60 б.
- Қостанай немістерінің «Возрождение» қоғамы:** құрылғанына 20 жыл (1989). **20**
- Қараңыз:** Алтын дала [Мәтін] : фотокітап / құраст.: Г. Дильдяев. - Алматы, 2005. - 41 б.
- ҚӘТУ** (бұрынғы Қостанай әлеуметтік академиясы): ашылғанына 5 жыл (2004). **5**
- Қараңыз:** Қостанай 125 жыл [Мәтін] : фотокітап / Қостанай қаласы әкімшілігі мен мәслихатының тапсырмасы бойынша; С. Харченко. - Қостанай, 2004. - 76 б.

ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ 2009 ЖЫЛЫ АТАЛЫП ӨТІЛЕТІН ЖӘНЕ ЕСКЕ АЛЫНАТЫН КҮНДЕРІ

(қысқаша мәліметтер мен әдебиеттер)

1 қаңтар

Туғанына
110
жыл

Өмірзақов Елубай
(1899-1974)

Қостанай облысы, Таран ауданында туған. Актер, ұлттық театр өнерінің негізін қалаушылардың бірі, Қазақстанның халық әртісі. 1923-25 ж. Орынбор қаласындағы Қазақтың халық ағарту институтында оқыған. 1923-24 ж. Орынбордағы Я.М. Свердлов атындағы клуб жанынан ұйымдастырылған әуесқойлар труппасының «Еңлік-Кебек» пен «Малқамбай» спектакльдерінде Абыз бен Малқамбай рөлінде ойнады, 1925 ж. Қызылорда қаласындағы Қазақ драма театрына қабылданды. Алғашқы жылдары Ө. Әліш (Майлиннің «Майданында»), Диуана (Ж. Шаниннің «Арқалық батырында»), Жапал (Әуезовтің «Еңлік-Кебегінде»), Зарлық (Ө. Оспанов пен Е. Өтеулиннің осы аттас пьесасында), Рамазан (Ж. Тілепбергеновтің «Перизат-Рамазанында»), т. б. рөлдерді орындады. 1931 ж. қазақ сахна шеберлері қатарынан режиссер Ж. Шанинмен бірге республиканың тұңғыш халық әртісі атағына ие болды. Ол қазіргі Қазақ академиялық опера және балет театрын (1934) ұйымдастырушылардың бірі болуымен қатар, осы театр сахнасында қойылған М. Әуезов пен И. В. Коцықтың «Айман-Шолпан» және Б. Майлин мен Е. Г. Брусиловскийдің «Жалбыр» сияқты музыкалық спектакльдерінде Жарас пен Қайрақбайдың рөлін орындады.

Актер 150-ден астам рөлдерде ойнаған. 1938 жылдан бастап киноға түскен: Жексен («Райханда»), Ерден («Абай әнінде»), Шал («Атамекенде»), т. б. КСРО (1952) және Қазақстан (1968) Мемлекеттік сыйлығының иегері. 1975 жылдан Алматыда ол тұрған үйге мемориалдық тақта орнатылып, актер есімімен көше (бұрынғы 14 линия) және Қостанай облыстық филармониясы аталады. Бірнеше орден, медальдармен марапатталған.

2004 жылға дейінгі мағлұматтарды «2004 жылға берілген Қостанай облысының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегінен» қараңыз.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Балтабаева Ажар. Сахна серкесі - Ел-ағаң [Мәтін] : Біздің даңқты жерлестеріміз / Ажар Балтабаева // Қостанай таңы. - 2007. - 11 желтоқсан. - 5 б.
2. Байсейітов, Қ. Құштар көңіл [Мәтін] / Қ. Байсейітов. - Алматы, 2004. - 232 б.
3. Кенжетаев, К. Асылдар мен Ардақтылар [Мәтін] : естеліктер / К. Кенжетаев. - Алматы, 2002. - 296 б.

Шаяхметов
Шайсұлтан Шаяхметұлы
(1939-2000)

Науырзым ауданында дүниеге келді. Химик, химия ғылымдарының кандидаты, профессор. 1950 жылы 11 жасында Науырзым бастауыш мектебінің үздік түлегі атанып, «Мақтау қағазы» мен куәлігін алды. Шайсұлтанның балалық, жастық шағы қиыншылық жағдайда өтіп жатты, алайда тұрмыс төмендігіне мойымай ағайынды үш бала, ағасы Шәйт, інісі Мерген Айтжан апамыз аналық жүрегімен жетелеген еңбегі арқасында 1953-56 жылдары Әуликөл қазақ орта мектебінде қатарлас оқыды. 1956 жылы осы мектепті алтын медальмен бітірді. Әуликөл өңірінде білім саласында тұңғыш «алтын медаль» жарқ етті.

1956-1957 жылдары Алматының бір жоғары оқу орнында инженерлік мамандыққа оқып жүргенде-ақ арманы атақты М. Ломоносов атындағы Мәскеу университетінің химия факультетіне түсу еді. Келесі оқу жылы осы ойына жетті. Шайсұлтан аты бүкіл әлемге әйгілі Мәскеудің М. Ломоносов атындағы университетінің химия факультетін ойдағыдай бітіріп шықты.

Ол оқудан кейінгі аз уақыт үзілістен соң 1964-1967 жылдары Мәскеудің ғылыми-зерттеу институтында оқыды. 70-жылдардың бас кезінде химия ғылымдарының кандидаттығын қорғап шықты. Дегенмен ғылыми ізденістерін әрі қарай нәтижелі жалғастыра алмады. Өйткені оған басқару органдарының шешімімен көп жылдар бойы еліміздегі оқу жүйесін ұйымдастыру, оған басшылық етуге тура келді. Ұзақ уақыт Қазақстан Министрлер Кеңесінде осы оқу-ағарту саласын басқарады, кейіннен 8 жыл қатарынан Оқу министрі болып қызмет етеді. Қазақстан егемендік алып, дербес саяси, экономикалық және әлеуметтік реформалар жүргізе бастады. Осы жылдары ол басқарған саласы «Тілдер туралы» заңдарды орындауына, әсіресе қазақ білімін дамытудың жан-жақты қамдарын жасап, бағдарламаларды іске асырды.

2001 жылы Сұлукөл орта мектебіне Шайсұлтан Шаяхметов есімі берілді. Әуликөлде оған арналған көше бар, ол сол ауданның құрметті азаматы. 2004 жылы «Шайсұлтан Шаяхметов: азамат, ғалым, қайраткер» деген атпен үлкен көлемді естеліктер жинағы жарық көрді.

Шығармалары:

1. Аманат [Мәтін] : өлеңдер / Ш. Шаяхметов. - Алматы, 2001. - 95 б.

1. Жоғары білімге - биік талап [Мәтін] : [ҚР Білім беру министрі Ш. Шаяхметовпен әңгіме] / әңгімелескен Бақтияр Сманов // Ақиқат. - 1993. - № 9. - 10-15 б.

2. Шаяхметов Шайсұлтан. Ұлы мұрат - ұлттық мектеп [Мәтін] : [жас ұрпақтың ана тілінде білім алуы жайында] / Шайсұлтан Шаяхметов // Қазақстан мектебі. - 1993. - № 1. - 3-5 б.

3. Шайсұлтан Шаяхметов: «Тұсауымызды кескен - қазақша күрес» [Мәтін] : [ҚР білім министрі, Қазақстан самбо федерациясының президенті Ш. Шаяхметовпен

әңгіме] / әңгімелескен Қыдырбек Рысбекұлы // Егеменді Қазақстан. - 1992. - 24 қыркүйек . - 4 б.

4. Шаяхметов Шайсұлтан: «Біз біркелкі ұқсастықтан арылдық» [Мәтін] / Шайсұлтан Шаяхметов // Қазақстан мұғалімі. - 1992. - 4 тамыз . - 1 б.

5. Шаяхметов Шайсұлтан. Білімге құштар жас толқын [Мәтін] / Ш. Шаяхметов // Егемен Қазақстан. - 1992. - 17 маусым.

6. «Білім – балдағы алтын алдаспан...» [Мәтін] : [ҚР Халыққа білім беру министрі Ш. Шаяхметовпен сұхбат] / әңгімелескен Жаңабек Шағатай // Ақиқат. - 1992. - 12 маусым. - 4 б.

7. Шаяхметов Шайсұлтан. Ыбырай тағлымы [Мәтін] / Шайсұлтан Шаяхметов // Қостанай таңы. - 1991. - 25 желтоқсан. - 2 б.

8. Шайсұлтан Шаяхметұлы: «Өзгермелі өмірдің өнегесі» [Мәтін] : [ҚР Халыққа білім беру министрі Ш. Шаяхметовпен әңгіме] / әңгімелескен Дүкенбай Досжанов // Жалын. - 1991. - № 6. - 37-41 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Қалымбайұлы Ержан. Орталыққа тіл жанашырының есімі берілді [Мәтін] / Ержан Қалымбайұлы // Айқын. - 2008. - 16 сәуір. - 5 б.

2. Ермекбайұлы, Ә. Шәкіртім [Мәтін] : Шайсұлтан Шаяхметов туралы әңгіме / Ә. Ермекбайұлы // Қостанай таңы. - 2006. - 24 қараша. - 10 б.

3. Сағадиев, К. Ұлттық деңгейдегі тұлға [Мәтін] : [Ш. Шаяхметовтың туғанына 65 жыл толуына орай] / К. Сағадиев // Қостанай таңы. - 2004. - 20 ақпан. - 3 б; - 24 ақпан. - 3 б.

4. Қалиұлы Серғазы. Есімдері ел есінде қалған үш қайраткер [Мәтін] : [білім беру саласының ардагерлері Ә. Сембаев, М. Ғабдуллин, Ш. Шаяхметов туралы] / Серғазы Қалиұлы // Қазақстан мектебі. - 2003. - № 4. - 72-74 б.

5. Шайсұлтан Шаяхметұлы Шаяхметов [Мәтін] : [қазанама] / ҚР Үкіметі // Егемен Қазақстан. - 2000. - 30 маусым. - 7 б.

6. Атажұрттың қолдауы аса қажет [Мәтін] : [ҚР Ұлт саясаты жөніндегі мем. ком. төрағ. орынбасары Ш. Шаяхметовпен әңгіме] // Егемен Қазақстан. - 1997. - 7 қаңтар. - 2 б.

1 ақпан

Туғанына

60

жыл

Вишниченко

Валерий Георгиевич

(1949)

Қарабалық ауданында дүниеге келген. Қостанай мемлекеттік педагогикалық институтының физика-математика факультетін бітірген. Мамандығы бойынша математика пәнінің мұғалімі. Сондай-ақ саясаттанушы. Алматы саясаттану және басқару институтын тәмамдаған.

Семиозер аудандық комсомол комитетінің бірінші хатшысы, облыстық комсомол комитетінің хатшысы болды. Облыс әкімі аппаратының ішкі саясат және әлеуметтік сала бөлімін басқарды.

1998 жылдан бастап Қазақстан халықтары Ассамблеясы төрағасының орынбасары, ұйымның хатшылығын басқарды.

2007 жылдың тамыз айынан бастап ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты қызметін атқарып келеді.

Шығармалары:

1. Орталықтар өркендеу үстінде [Мәтін] : [ұлттық-мәдени орталықтар] / В. Вишниченко // Егемен Қазақстан. - 2003. - 25 қазан. - 3 б.

2. Біздің ортақ үйіміз [Мәтін] / В. Вишниченко // Қостанай таңы. - 2000. - 24 қазан. - 3 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Сейтақ Айбатыр. "Жаңа Қазақстан" тобы құрылды [Мәтін] : [мәжілісте "Жаңа Қазақстан" атты депутаттық топ құрылды] / Сейтақ Айбатыр // Айқын. - 2007. - 23 қазан. - 2 б.

2. Шәріп Айхан. Ассамблея жаңа даму кезеңіне аяқ басты [Мәтін] / Шәріп Айхан // Айқын. - 2007. - 7 тамыз. - 1 б.

3. Оспанов, М. Рухани әуен фестивалі [Мәтін] / Мейрам Оспанов // Қостанай таңы. - 2005. - 30 қараша. - 2 б.

4. Меңдібай, С. Биікке самғар қанат берген [Мәтін] : Қостанай меценаттар клубының "Қазына" және "Шабыт" сыйлықтары тапсырылды / С. Меңдібай // Қостанай таңы. - 2005. - 22 сәуір. - 4 б.

5. Әбіш, Д. Үміттің жібі үзілмей... үш құрбы қайта қауышты [Мәтін] : [орыс мәдени-ұлттық орталығының ұйымдастыруымен әйелдер мейрамында Қостанайда тұратын соғыс ардагерлері кездесті] / Дәмер Әбіш // Қостанай таңы. - 2005. - 11 наурыз. - 1 б.

6. Тұрақтылық пен жасампаздық кепілі [Мәтін] // Қостанай таңы. - 2005. - 1 наурыз. - 4 б.

15 наурыз

Туғанына

60

Жыл

Мұқатов

Нағашыбай Оразбайұлы

(1949)

Жанкелдин ауданы, Торғай ауылында туған. 1970 жылы қазіргі әл-Фараби атындағы ҚазМҰУ-дың журналистика факультетін бітіріп, Жанкелдин аудандық газетінде әдеби қызметкер, Торғай, Қостанай облыстық радиоларында редактор, Қазақ радиосының Торғай облысындағы меншікті тілшісі, Қостанай теледидарының бас редакторы қызметтерін атқарған.

Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі Н. Мұқатов сегіз қырлы, бір сырлы ақын. Өлеңді мектеп қабырғасында жазған. Оның бірқатар жырлары ән сөзіне айналды. Аудандық, облыстық ақындар айтыстарына қатысып, бірнеше мәрте жеңімпаз болған. 1972 жылы Шымкент қаласында өткізілген тұңғыш жас ақындар фестиваліне қатысқан. Әр жылдары жарық көрген «Сөйле, жүрек», «Айналайын адамдар», «Ақбұлақ» өлеңдер, «Жанымның жасыл жапырақтары» атты лирикалық, «Күлкім келеді» сатиралық кітаптарының авторы.

Қаламгердің тағы бір қыры сатира жанрынан көрінеді. Автор қаламынан көптеген скетчтер мен шағын сатиралық туындылар туды. Олардың біразы республикалық «Тамаша» әзіл-сықақ отауының сахнасында қойылды. Нарық заманындағы халықтың көңіл-күйі, ұмытылып бара жатқан қазақ дәстүрі, ана тілін қорлаушылар оның назарынан тыс қалған емес.

Торғай өңірінің мәдени-әлеуметтік өміріне белсене араласып, оған қосқан үлесі үшін «Торғай қаласының құрметті азаматы» атағы берілді. Сондай-ақ Қостанай қалалық «Қазақ тілі» қоғамының шешімімен «Ұлтжанды азамат» сыйлығының иесі атанды.

2007 жылдан бастап Ы. Алтынсарин атындағы мемориалдық мұражайдың директоры қызметін атқарады.

Шығармалары:

1. Айналайын адамдар [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов. - Алматы, 1996.- 120 б.
2. Ақ бұлақ [Мәтін] / Н. Мұқатов. - Қостанай, 2003. - 232 б.
3. Күлкім келеді.. [Мәтін] : интермедиялар, скетчтер мен пародиялар / Н. Мұқатов. - Астана, 1999. - 91 б.
4. Қазыналы Қайнекей [Мәтін] / Н. Мұқатов. - Алматы, 2007. - 198 б.

* * *

1. Әдебиетті сүйейік, әлеумет [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2008. - 22 шілде. - 5 б.
2. Шуағын шартарапқа шашыратқан [Мәтін] : (Республика Президентінің Қазақстан халқына Жолдауын оқығанда туған ой) / Н. Мұқатов // Егемен Қазақстан. - 2008. - 28 наурыз. - 2 б.
3. Аңызға айналған адам [Мәтін] : Халық әртісі Серәлі Қожамқұлов туралы сыр / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2008. - 20 ақпан. - 5 б.
4. Серікбайдың домбырасы [Мәтін] / Н. Мұқатов // Ақиқат. - 2008. - № 1. - 83-87 б.
5. Қайырымды, қабілетті Қайнекей [Мәтін] : (көрнекті жазушының кейбір қырлары жайлы сыр) / Нағашыбай Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 27 қараша. - 5 б.
6. Ұмытылмайтын ұл [Мәтін] : / Нағашыбай Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 20 қараша. - 5 б.
7. Әр сөзін салмақтаған [Мәтін] : ақын, жазушы, публицист, жерлесіміз Нұрғожа Ораздың 75 жылдық мерейтойы / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 7 қараша. - 4 б.
8. Бал тілді сандуғашы сахнаның [Мәтін] : (Республикаға танымал көркемсөз оқу шебері Кеңес Бірмағанбетоваға) / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 12 қазан. - 7 б.

9. Теріс бата алғандай тентіреген.. [Мәтін] : / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 19 қыркүйек. - 5 б.
10. Астана - алты алаштың айнасы [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 21 тамыз. - 4 б.
11. Дауыс беремін! [Мәтін] : өлең / Н. Мұқатов // Егемен Қазақстан. - 2007. - 16 тамыз. - 1 б.
12. Өмір сүру [Мәтін] : әңгіме / Н. Мұқатов // Егемен Қазақстан. - 2007. - 20 шілде. - 10 б.
13. Армандарым-ай, бұлттан әрі ұшқан [Мәтін] : (АҚШ-қа сатылып кетіп жатқан қазақ балаларының тағдыры туралы ой) / Н. Мұқатов // Жаңа Сарыарқа. - 2007. - № 6. - 64 б.
14. Арнау өлеңдер [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 12 қаңтар. - 4 б.
15. Бес саусақ [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов // Біздің Торғай. - 2006. - 15 желтоқсан. - 3 б.
16. Тәуелсіздік қой желтоқсандағы жеңісім [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай. - 2006. - 12 желтоқсан. - 4 б.
17. Мейірімдінің өспей ме гүлі тасқа [Мәтін]: өлең / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2007. - 5 желтоқсан. - 6 б.
18. Жалған дүние әрі шаттық, әрі мұң... [Мәтін] / Н. Мұқатов // Жұлдыз. - 2007. - № 12. - 13-19 б.
19. Қалтарыста қалмасын [Мәтін]: Қазақ баспасөзі туралы сөз / Н. Мұқатов // Қазақ әдебиеті. - 2007. - 9-15 қараша. - 3 б.
20. Қан жұтқан қара асфальтқа қарағанда [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов // Жас өркен - Қостанай. - 2007. - № 1. - 10 б.
21. Намыс [Мәтін]: өлеңдер / Н. Мұқатов // Қостанай. - 2006. - 21 қараша. - 4 б.
22. Жүрегімнен жұлқынған жылы сезім [Мәтін] : [Аманкелді ауд. ұзақ жылдар бойы басшылық қызметте болған Ә.С. Диханбаевтың 60 жылдық мерейтойына өлең] / Н. Мұқатов // Аманкелді арайы. - 2006. - 17 қараша. - 3 б.
23. Өтіп жатыр өңкей бір ән жарысы [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 17 қараша. - 5 б.
24. Ағаға қарап, іні өсер [Мәтін] : Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген мәдениет қызметкері Асылхан Мүсәпіровпен сұхбат / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 8 қараша. - 4 б.
25. Бағбан [Мәтін] : Қазмағанбет Қаженұлы Бексұлтанов / Н. Мұқатов // Егемен Қазақстан. - 2006. - 25 қазан. - 16 б.
26. Өрнегі бөлек өлеңдер [Мәтін] : ақын Қайнекей Жармағамбетов лирикалары туралы сыр-толғам / Н. Мұқатов // Ақиқат. - 2006. - № 10. - 53-59 б.
27. Сезімі менен сөзіне ғана сүйенген [Мәтін] : жерлесіміз, көрнекті ақын Кеңшілік Мырзабеков туралы сөз / Нағашыбай Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 27 қыркүйек. - 6 б.
28. Қарттарға қарап, қалың ойға батамын [Мәтін] : [көкейтесті мәселе] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 18 тамыз. - 5 б.
29. Ақынын ардақтаған ел азбас [Мәтін] : [көрнекті ақын С. Тұрғынбекұлының 60 жылдық мерейтойынан кейінгі ой] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 4 тамыз. - 4 б.

30. Қапыда қалғыған қайран дос! [Мәтін] : (жерлес жазушы, марқұм Д. Нұр-мұханбет туралы үзік сыр) / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 11 шілде. - 5 б.
31. Батаны да орысша береміз бе? [Мәтін] : немесе туған тілдің көп түйткілдері туралы толғаныс / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 9 маусым. - 6 б.
32. Қиналып, қисынын таппай мен отырдым [Мәтін] : (Жангелдин ауданы, Көкалат ауылында тұратын қарт жырау М. Есмағанбетовке) / Н. Мұқатов // Біздің Торғай. - 2006. - 19 мамыр. - 3 б.
33. Торғайға бардым [Мәтін] : жаңа өлеңдер / Н. Мұқатов // Біздің Торғай. - 2006. - 19 мамыр. - 3 б.
34. Жаңа өлеңдер [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 17 мамыр. - 6 б.
35. Аққу - жыр Астананың аспанында [Мәтін] : (Көрнекті ақын, жерлесіміз С. Тұрғынбекұлының 60 жасқа толу мерейтойынан) / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2006. - 25 сәуір. - 5 б.
36. Тұңғыш [Мәтін] : (Қазақстан Республикасының тұңғыш Президенті Н. Ә. Назарбаевқа) / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2005. - 6 желтоқсан. - 2 б.
37. Алдымнан жолығар әлі алуан ісің [Мәтін] : [Академик З. Алдамжар қазасына] / Нағашыбай Мұқатов // Қостанай таңы. - 2005. - 9 қараша. - 3 б.
38. Сұлулық саған қарап өтер едім...[Мәтін]: өлеңдер / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2005. - 9 қараша. - 4 б.
39. Қара тас қатыгездік кімге керек [Мәтін] : өлең: / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2005. - 19 тамыз. - 6 б.
40. Кестелесін көкірек көркем жырды [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2005. - 8 сәуір. - 8 б.
41. Тәубе [Мәтін] : өлең / Нағашыбай Мұқатов // Егемен Қазақстан. - 2005. - 2 сәуір. - 1 б.
42. Досжан достың айтқандары [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2005. - 1 ақпан. - 5 б.
43. Республикам менің... [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2004. - 16 желтоқсан. - 3 б.
44. Киелі өлеңмен ойнайтындар ойланса екен [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2004. - 22 қазан. - 6 б.
45. Еділбай қойы - ел байлығы [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2004. - 29 қыркүйек. - 6 б.
46. Ен даланың Еділбайлары ескерусіз қала ма? [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қазақ әдебиеті. - 2004. - 24 қыркүйек. - 6 б.
47. Өлең-өмір [Мәтін] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2004. - 8 қыркүйек. - 6 б.
48. Кісілігі кішіреймеген [Мәтін] : [Қостанай қ. тұрғыны, ардагер Төлепберген Әлиев туралы сыр] / Н. Мұқатов // Қостанай. - 2004. - 6 қаңтар. - 4 б.
49. Жетпейтіні - күн мен ай сәулесі емес.. [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов // Қазақ әдебиеті. - 2003. - 28 қараша. - 20 б.
50. Айтыстың аспандаған ақсұңқары [Мәтін] : өлең: Н. Ахметбековке арнау / Н. Мұқатов // Біздің Торғай. - 2003. - 1-15 қазан. - 5 б.
51. Көкіректе тулайды тіршіліктің бар әні [Мәтін] : өлеңдер / Н. Мұқатов // Қостанай. - 2003. - 19 тамыз. - 4 б.

52. Көргенсіз көп фильмді көргеннен соң [Мәтін] : өлең / Н. Мұқатов // Қостанай. - 2003. - 29 сәуір. - 4 б.
53. Мұқатып көрген жоқпын мен ешкімді [Мәтін] : өлең / Н. Мұқатов // Қостанай. - 2003. - 29 сәуір. - 4 б.
54. Адалдық туы [Мәтін] : өлең / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2002. - 15 қазан. - 5 б.
55. Қашықта жүргенде қалындаған қадірің [Мәтін] : өлең / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2002. - 16 шілде. - 6 б.
56. Мешіт керек бір сұхбаттан туған ой [Мәтін] : өлең / Н. Мұқатов // Ислам және өркениет. - 2002. - № 7. - 11 б.
57. Сөз өнері өлмейді [Мәтін] : [Қазақстан Жазушыларының XII-нші құрылтайынан] / Н. Мұқатов // Жас қазақ. - 2002. - № 4-5. - 4 б.
58. Тағылымы мол төрайым [Мәтін] : [ақын-жазушы Ғ. Бердалинова 60 жаста] / Н. Мұқатов // Жас қазақ. - 2002. - № 4-5. - 12 б.
59. Неге өледі адамдар.. [Мәтін]: өлеңдер / Н. Мұқатов // Денсаулық. - 2002. - № 4. - 18 б.
60. Қайырбеков пе, Киров пе? [Мәтін] : [Ғ. Қайырбеков атындағы көшені неге әлі Киров деп жүрміз?] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2002. - 26 ақпан. - 6 б.
61. Елгезек досымдай аш есігімді [Мәтін]: [өлең] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2001. - 28 желтоқсан. - 1б.
62. Жүйткіген машинадай жүзді көрсет, ардақты аға! [Мәтін] : өлең / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2001. - 4 желтоқсан. - 3 б.
63. Жассың ғой деп жақындатпай үлкендер немесе 50 жас туралы ой.; Шындық - бала төбе басында тұнжырап; Қайда, қайда қазақтағы нар жігіт? Қазақша білмейтін қандасқа [Мәтін] : [Н. Мұқатов, "Қазына" сыйлығының лауреаты: "Иығымда ылғи жүрер нар жүгі"] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 2001. - 12 маусым. - 5 б.
64. Жанымдағы жамандардан жабығып.. [Мәтін] : поэзия / Н. Мұқатов // Алматы ақшамы. - 2001. - 5 маусым. - 3 б.
65. Аруағыңнан айналдық, асыл баба! [Мәтін] : [Торғайда өткен Шақшақ Жәнібектің 300 жылдық мерейтойынан сыр] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 1993. - 10 қыркүйек. - 4 б.
66. Тұтасқан орман-ойдың шын шебері [Мәтін] : [С. Көбеевке арнау] / Н. Мұқатов // Қостанай таңы. - 1993. - 18 маусым. - 2 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Ақын Нағашыбай Мұқатовтың - 50-жылдық мерейтойына ән-шашу [Мәтін]. - Қостанай, 2004. - 40 б.

* * *

1. Студенттермен кездесті [Мәтін] : [ҚМПИ саз факультетінің студенттері композитор Қ. Деріпсалдин және ақын Н. Мұқатовпен кездесті] // Қостанай таңы. - 2008. - 12 наурыз. - 2 б.

2. Айқадамова Айтолқын. "Қарапайым қазақтың бір ұлы..." [Мәтін] : ақын Нағашыбай Мұқатовтың шығармашылық кеші өтті / Айтолқын Айқадамова // Қостанай таңы. - 2007. - 12 желтоқсан. - 8 б.

3. Сыныптастар сырласқанда [Мәтін] : [Жанкелдин орта мектебін бұдан 40 жыл бұрын бітірген түлектер сыры] // Қостанай таңы. - 2007. - № 7-8, шілде-тамыз. - 9 б.

4. Жақсанов, О. Қандай кітап оқып жүрсіз? [Мәтін] / О. Жақсанов // Қостанай. - 2007. - 17 сәуір. - 5 б.

5. Мұражайдағы кездесу [Мәтін] : [жуырда обл. Ы. Алтынсарин мемориалдық мұражайында белгілі ақындар кездесуі болды] // Қостанай. - 2007. - 13 наурыз. - 5 б.

6. Айқадамова, А. Балаларға - базарлық [Мәтін] : [Алматы қаласында жарық көрген Н. Мұқатовтың "Қанат және Қаламқас" атты кітабы жайлы] / Айтолқын Айқадамова // Қостанай таңы. - 2005. - 13 шілде. - 8 б.

7. Дарханбаев, Ж. Ақын. Әнші. Сатирик. [Мәтін] : ақын Нағашыбай Мұқатовтың Арқалықта шығармашылық кеші өтті / Ж. Дарханбаев // Қостанай таңы. - 2005. - 25 ақпан. - 12 б.

8. Ақынның шығармашылық кеші өтті [Мәтін] / «Арқалық хабары» газетінің редакциясы // Арқалық хабары. - 2005. - 11 ақпан. - 5 б.

9. Нағашыбай Мұқатов: «Өлең - өмірім менің» [Мәтін] : ақынмен сұхбат / сұхбаттасқан Тұрсынмәмет Нүсіпханұлы // Қостанай таңы. - 2005. - 11 ақпан. - 6-7 б.

1 сәуір

Туғанына

70

жыл

Салғарин Қойшығара (1939)

Қостанай облысы, Жанкелдин ауданында дүниеге келген. ҚазМУ-ды бітірген. Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері (2003), филология ғылымдарының кандидаты (1995), «Ауыл өмірі» газетінің редакторы болып істеген. Қазақ радиосының Қостанай облысындағы меншікті тілшісі, Торғай облыстық телерадио комитетінің редакторы, «Егемен Қазақстан» газетінде әдебиет және өнер бөлімінің меңгерушісі қызметтерін атқарған. Алғашқы өлеңдері 1960 жылдардан жариялана бастаған. Кейіннен қазақ проза саласына ауысқан. 1993-97 жылдар аралығында ҚР Мемлекеттік хатшысының кеңесшісі, Мемлекеттік саясат жөніндегі ұлттық кеңес хатшысының орынбасары, 1997 жылы Қазақстан Республикасының ҚХР Елшілігінде мәдениет жөніндегі кеңесші қызметтерін атқарған. Ол Қытайда болған жылдары қазақ халқының тарихына қатысты деректерді аударып, «Сиунну», «Дуңху. Гаучы», «Түріктер. Жыужандар», «Таным тармақтары», «Анықтамалық» кітаптарын жазды. Бірнеше медальмен және Қазақстан Жоғары Кеңесінің грамотасымен марапатталған. Көптеген кітаптардың авторы. Соңғы уақытта қазақ халқының тарихын зерттеуге ат салысып келеді. «Қазақтар» трилогиясы үшін ҚР Мемлекеттік сыйлығын алды.

2004 жылға дейінгі мағлұматтарды «2004 жылға берілген Қостанай облысының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегінен» қараңыз.

Шығармалары:

1. Сол бір күндер [Мәтін] : повестер мен әңгімелер / Қ. Салғараұлы. - Алматы, 2003. - 320 б. - (атамұра кітапханасы).

* * *

1. Үздік үлгі [Мәтін] : [профессор Ж. Ысмағұлов туралы] / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2008. - 15 сәуір. - 5 б.

2. Елдік негіздері [Мәтін] : Замана зиялылар зердесінде / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2007. - 17 тамыз. - 5 б.; - 18 тамыз. - 5 б.
3. Жүрегіне қаламын сүйеген [Мәтін] : Мырзатай Жолдасбеков / Қойшығара Салғараұлы, Сейдімбек Ақселеу // Егемен Қазақстан. - 2007. - 26 мамыр. - 5 б.
4. Жарқын күн жақын болғай [Мәтін] : [Торғай селосында өткен Қазақстанның халық ақыны Н. Ахметбековтың туғанына 100 жыл толуына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі] / Қ. Салғараұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 4 ақпан. - 4 б.
5. Парыз [Мәтін] : [ақын Назарбек Бектемісов туралы] / Қ. Салғараұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 3 ақпан. - 4 б.
6. Тұжырым айғақ тілейді [Мәтін] : ["Ақиқат тарих тереңіне жетелейді" атты мақала туралы] / Қ. Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2003. - 28 наурыз. - 5 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Теңізбай, А. "Алтын тамырдан" қол үзбе [Мәтін] : [Қ. Салғараның "Алтын тамыр" кітабы] / Аққұм Теңізбай // Нұр Астана. - 2008. - 9-16 сәуір. - 6 б.
2. Омарұлы, Б. Қойшығара Салғараұлы: Тарихшылықты "доктор" деген жазуы бар қатырмаға қағаз емес, атқарылған еңбек, ашылған жаңалықтар тізбегі анықтаса керек [Мәтін] : [сұхбат] / Бауыржан Омарұлы // Айқын. - 2006. - 5 тамыз. - 1,6 б.

1 сәуір

Туғанына
70
жыл

Сәрсекеев
Қоғабай
(1939)

Қостанай облысының Жанкелдин ауданы, Торғай ауылында туған. Ы. Алтынсарин мектебінің түлегі. 1963 жылы Қазақ мемлекеттік университетінің журналистика факультетін бітірген соң, республикалық «Қазақстан пионері», «Социалистік Қазақстан», «Қазақ әдебиеті», «Кітап жаршысы»-«Друг читателя» газеттерінде әдеби қызметкер, бөлім меңгерушісі, жауапты хатшы, бас редактор, «Жалын» баспасының бас редакторы, республикалық «Қазақкітап» бірлестігінің бас редакторы, республикалық Кітап таратушылар қауымдастығының президенті қызметтерін атқарған. Қазір «Сақ» акционерлік қоғамының президенті.

Алғашқы әңгімелері 1950 жылдардың ортасынан бастап шыға бастады. «Кілт», «Қараша қаздар» деп аталатын әңгіме-повестер жинағы жетпісінші жылдардың басында жарық көрді. Халық батыры А. Иманов туралы романының алғашқы бөлігі 1979 жылы, жалғасы саналатын «Заманақыр» кітабы 1990 жылы «Жазушы» баспасынан, орыс тілінде «Смута» деген атпен «Жалын» баспасынан жарық көрді. «1937 жыл» дейтін әңгімесі 1998 жылы қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде жеке кітап болып шықты. «Жол үстіндегі әңгіме», «Ұлы ұстаз немесе Алаштың Ахметі - Ахмет Байтұрсынов жайлы ой түйін», «Портреттер» деп аталатын әңгіме-эсселері мен екі томдық таңдамалы жинағы (1999) жарық көрді. Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген қайраткері. Қостанай, Торғай қалаларының құрметті азаматы. Халықаралық ақпараттану академиясының, Халықаралық Еуразия академиясының академигі, Қа-

зақстан Жазушылар одағы басқармасының мүшесі, Халықаралық «Алаш» әдеби сыйлығының және Б. Майлин атындағы әдеби сыйлықтың лауреаты, Францияның «SPI» алтын медалі мен Халықаралық ақпараттану академиясы алтын медалінің иегері.

2004 жылға дейінгі мағлұматтарды «2004 жылға берілген Қостанай облысының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегінен» қараңыз.

Шығармалары:

1. Әлекең [Мәтін] : [алаш ардақтысы Ә. Бөкейханов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2007. - 6 сәуір. - 5 б.

2. 10500 [Мәтін] : балалар хирургиясының атасы Камал Ормантаев жасаған операциясының саны осындай / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2006. - 8 қыркүйек. - 4 б.

3. Жүректегі жазулар [Мәтін] / Қоғабай Сәрсекеев // Парасат. - 2006. - № 4. - 15-17 б.

4. Сегіз сыр [Мәтін] : [мерекелер жайында] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2006. - 14 ақпан. - 4 б.

5. Жаңа айдар: Менің замандастарым [Мәтін] : [С. Сатыбалдин, М. Батырбаев жайында] / Қоғабай Сәрсекеев // Ана тілі. - 2006. - 1 ақпан. - 4 б.

6. Бұл қай қазақ [Мәтін] : [белгілі қоғам қайраткері Ә. Бөкейханов туралы] / Қоғабай Сәрсекеев // Жас Алаш. - 2005. - 8 желтоқсан. - 5 б.

7. Жаңару формуласы [Мәтін] : [Президент Жолдауына орай ой-толғау] / Қоғабай Сәрсекеев // Егемен Қазақстан. - 2005. - 5 сәуір. - 4 б.

8. Ақаусыз жазу парыз [Мәтін] : Жұмағали Ысмағұловтың хатына орай / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ әдебиеті. - 2004. - 13 тамыз. - 12-13 б.

9. Сағыныш сазы [Мәтін] / Қоғабай Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2004. - 13 қазан. - 5 б.; Егемен Қазақстан. - 2004. - 5 қазан. - 6 б.

10. Асыл аға [Мәтін] : [ақын Н. Бектемісов туралы] / Қ. Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2004. - 21 сәуір. - 4-5 б.

11. Мұхаң - Мұхтар Әуезов [Мәтін] : (эссе) / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақстан Заман. - 2004. - 25 маусым. - 6 б.

12. Мың жасаған Сәбит Мұқанов [Мәтін] / Қоғабай Сәрсекеев // Қазақ әдебиеті. - 2004. - 18 маусым. - 4-5 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Мұсабаев Хамитбек. Алаш арыстарының мұрагері [Мәтін] : көрнекті жазушы, қоғам қайраткері, "Қазақ" газетінің бас редакторы Қ. Сәрсекеев туралы сөз / Хамитбек Мұсабаев // Қостанай таңы. - 2007. - 20 желтоқсан. - 11 б.

2. Сағитова, Г. "Қазақ" газеті өз оқырмандарымен қауышты [Мәтін] : [Ахаң атындағы ҚМУ-нің қабырғасынан шығып келе жатқан "Білім жарысы" газеті жарық көретін болды] / Г. Сағитова // Қостанай таңы. - 2006. - 6 маусым. - 2 б.

3. Қоңқабаева, Ш. Жазушымен кездесу [Мәтін] : [Қ. Сәрсекеев] / Ш. Қоңқабаева // Қостанай таңы. - 2005. - 27 қыркүйек. - 8 б.

4. Төлепберген, М. Қазақ жұрты [Мәтін] : Халықаралық "Алаш" сыйлығының лауреаты, жазушы Қ. Сәрсекеевпен сұхбат / М. Төлепберген // Егемен Қазақстан. - 2005. - 27 шілде. - 5 б.

5. Айқадамова, А. Құрметті қонақтар - университетте [Мәтін] : [жазушы Қ. Сәрсекеевке "Университеттің құрметті профессоры" деген атағы берілді] / А. Айқадамова // Қостанай таңы. - 2005. - 30 наурыз. - 3 б.

6. Әбіш, Д. Сахнада - саңлақтар [Мәтін] : Қостанайда ХІІ республикалық театрлар фестивалі салтанатты ашылды / Д. Әбіш // Қостанай таңы. - 2004. - 5 қазан. - 2 б.

7. Тарихи тақырыпқа қалам тартқан [Мәтін] : жерлес жазушы Қоғабай Сәрсекеевпен сұхбат / Жақсылық Жүнісұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 29 қыркүйек. - 5 б.

8. Жүнісұлы, Ж. "Мұңлық-Зарлық" [Мәтін] : жақында Өзбекәлі Жәнібеков атындағы Арқалық қалалық жасөспірімдер театры жазушы Қоғабай Сәрсекеевтің "Мұңлық-Зарлық" драмасын сахнаға шығарды ; қоюшы режиссер - Әлия Садықова / Ж. Жүнісұлы // Қазақ әдебиеті. - 2004. - 10 қыркүйек. - 14 б.

9. Ысмағұлов, Ж. Ақиқаттан аттамайық, бауырым [Мәтін] : Қ. Сәрсекеевтің жауабына орай / Ж. Ысмағұлов // Қазақ әдебиеті. - 2004. - 10 қыркүйек. - 11 б.

10. Жүнісұлы, Ж. Күндестікпен жасалған қиянат [Мәтін] : Арқалық қаласында белгілі жазушы Қ. Сәрсекеевтің "Мұңлық-Зарлық" спектаклінің премьерасы болды / Ж. Жүнісұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 28 шілде. - 8 б.

9 тамыз

Туғанына

130

жыл

Шипин Омар
(1879-1963)

Қостанай (қазіргі Алтынсарин) ауданында Темірқазық ауылында дүниеге келген. Қазақстанның халық ақыны. 1916 ж. көтеріліске белсене қатысушы, А. Имановтың сенімді серіктерінің бірі. Сол жылдары шығарған «Арман», «1916 жыл», «Амангелдінің айбаты», «Торғай соғысы» толғаулары Торғай даласына, одан әрі сыртқары жерлерге де кең тараған. «Сарбаз ақын» атанып, азаттық жаршысы болған. «Патша тақтан түскенде», «Октябрь нұры», «Ақын үні», т. б. жырларын шығарды. 1942 ж. «Амангелді батыр» деген дастанын жеке кітапша етіп бастырды. 1943 ж. жазында Қостанай облысының еңбеккерлерінің сәлемдемелерін апарған делегация құрамында Ленинград майданына барып, жауынгерлер алдында жыр толғады. Осы сапары жөнінде ол «Майдан жолында» атты ұзақ жыр шығарды. Ә. Жангелдиннің өмір жолын баяндауға арналған «Әли-дастанын» кезінде қалың оқырман жылы қабылдайды. Шипин «Ыбырай», «Масаты», «Қойшы Күлән», «Жеткіншек», «Сыбызғы үні», дастандарының авторы. Шығармаларының 10 жинағы жарияланды. Орыс тілінде де («Стихи и песни», 1945) басылып шықты. Ленин орденімен, бірнеше медальдермен марапатталған. 1961 жылы «Қазақ ССР-інің халық ақыны» құрметті атағы берілді.

2004 жылға дейінгі мағлұматтарды «2004 жылға берілген Қостанай облысының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегінен» қараңыз.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Астық пен кен өлкесінде атақты адамдар өмірі [Мәтін] : Мәриям Хакімжанованың естеліктері, арнау өлеңдері / құраст.: М. А. Қозыбаев, М. Д. Қожахметова. – Алматы, 1995. - 224 б.

2. Хакімжанова, М. Шығармалары [Мәтін] : естеліктер, мақалалар / М. Хакімжанова. - Алматы, 2006. - 3 т. - 368 б.

1. Хасенов Ермекбай. Омар ақын ізі қалған [Мәтін] : [О. Шипиннің үйі жөнінде] / Ермекбай Хасенов // Қостанай таңы. - 2007. - 20 қараша. - 4 б.

2. Жақсан, О. Бұ қазақта Шипиндей ақын өткен [Мәтін] / О. Жақсан // Жас Алаш. - 2004. - 4 қыркүйек. - 5 б.

3. Ақын құрметіне - шахмат мемориалы [Мәтін] : [ақын О. Шипиннің туғанына 125 жыл толуына орай шахмат мемориалы өтті] / Есенгелді Сүйінов // Қостанай таңы. - 2004. - 11 ақпан. - 2 б.

22 желтоқсан

Туғанына

70

жыл

Кенжеахметұлы

Сейіт

(1939)

Қостанай облысы, Жанкелдин ауданы, Қызбел аймағындағы «Сарықопа» деген жерде дүниеге келген. Қазақ мемлекеттік ауыл шаруашылығы институтында білім алған. Кейін ҚазМУ-дің журналистика факультетін бітірген. Алғашқы еңбек жолын аудандық «Жаңа өмір» газетінің бөлім меңгерушілігінен бастаған. 1966-1977 жж. Қостанай, Торғай облыстық газеттерінде әдеби қызметкер, бөлім меңгерушісі, жауапты хатшы болып істеді. 1977-1989 жж. Қазақстан Жазушылар одағының Торғай облысындағы кеңесшісі, 1989-2002 жж. Торғай облыстық «Қазақ тілі» қоғамының төрағасы әрі Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық педагогика институтында доцент, кафедра меңгерушісі болып қызмет атқарды. Осы институтта қазақ әдебиеті тарихынан дәріс оқыды. Астана қаласындағы «Отырар» кітапханасы Ғылыми орталығының ғылыми қызметкері міндетін атқарады.

Қазақтың мысал әңгімелері мен өлеңдерін құрастырып, 1981 жылы «Жалын» баспасынан бастырып шығарды. «Тамаша» ойын-сауық отауының белсенді авторларының бірі болды.. Шығармалары орыс, әзірбайжан, өзбек тілдеріне аударылған.

ҚР Құрмет Грамотасымен, «Ерен еңбегі үшін» медалімен марапатталған. Арқалық, Торғай қалаларының құрметті азаматы.

2004 жылға дейінгі мағлұматтарды «2004 жылға берілген Қостанай облысының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегінен» қараңыз.

Шығармалары:

1. Жеті қазына [Мәтін] : жиған-терген. 3-кітап / Сейіт Кенжеахметұлы. - Алматы, 2006. - 136 б.

2. Қазақ халқының салт-дәстүрлері [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. - Алматы, 2004. - 284 б.
3. Қазақ халқының салт-дәстүрлері [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. - Алматы, 2006. - 284 б.
4. Қазақтың дарқан дастарханы [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. - Алматы, 2005. - 240 б.
5. Туыстық атаулар сыры [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 2003. - 48 б. - (отбасы кітапханасы).
6. Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениеті [Мәтін] / С. Кенжеахметұлы - Алматы, 2006. - 384 б., суретті.

1. Мәліктің Қайнекейге жазған екі хаты [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Егемен Қазақстан. - 2008. - 9 мамыр. - 3 б.
2. Туыстық атау сырлары [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Игілік. - 2008. - № 2. - 5 б.; - № 1. - 3 б.
3. Қарға тамырлы қазақ / Сейіт Кенжеахметұлы // Игілік. - 2007. - № 12. - 3 б.
4. Төбеңнен жай түскендей боласың: Тілбұзарға - тосқауыл [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Ана тілі. - 2007. - 11 қазан. - 6 б.
5. Тау мен дала қыраны [Мәтін] : Ақын, жазушы Тәшібай Әлмұхамбетов туралы сөз / Сейіт Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. - 2007. - 14 қыркүйек. - 8 б.
6. Асан Қайғымен әңгіме [Мәтін] : әңгіме / Сейіт Кенжеахметұлы // Қазақ әдебиеті. - 2007. - 13 - 19 шілде. - 16 б.
7. Тіл қылыштан да өткір [Мәтін] / Кенжеахметұлы Сейіт // Бала тәрбиесі. - 2007. - № 4. - 36-42 б.
8. Қазақ қағидалары [Мәтін] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. - 2007. - 23 наурыз. - 5 б.
9. Мәмбетәлі Сердалин (1865-1914) / С. Кенжеахметұлы // Парасат. - 2007. - № 2. - 24-25 б.
10. Халықтық тәрбие [Мәтін] / С. Кенжеахметов // Жас өркен - Қостанай. - 2007. - № 1. - 12 б.
11. Күн санау [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Парасат. - 2006. - № 8. - 29 б.
12. Қазақтың қайырымдылық дәстүрлері [Мәтін] : [ата мұраң - асыл қазынаң] / Сейіт Кенжеахметұлы // Алға. - 2006. - № 6. - 13 б.
13. Асық [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Егемен Қазақстан. - 2006. - 31 мамыр. - 15 б.
14. "Бұл дүниеде кім қалар? " [Мәтін] : [ақын, қажы Ақыт Үлімжіұлы туралы] / Сейіт Кенжеахметұлы, Зәмзәгүл Кенжеахметова // Парасат. - 2006. - № 4. - 19-21 б.
15. Даланың дархан дастарханы [Мәтін] : [салт-дәстүр] / Сейіт Кенжеахметұлы // Қазақстан Заман. - 2006. - 24 наурыз. - 4 б.
16. Асқа байланысты салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптар [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Ақ желкен. - 2006. - № 2. - 26 б.
17. Өлгенім мұндай жақсы болар ма? [Мәтін] : Әңгіме / Сейіт Кенжеахметов // Қостанай таңы. - 2006. - 27 қаңтар. - 9 б.
18. Этнографиялық этюдтер [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Егемен Қазақстан. - 2006. - 25 қаңтар. - 5 б.

19. Жеңік тағамдар [Мәтін] : [қазақ халқының сирек кездесетін дәру әрі зәру тамақтары] / Сейіт Кенжеахметұлы // Парасат. - 2006. - № 1. - 38 б.
20. Файзолла Сатыбалдыұлы [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Парасат. - 2005. - № 7. - 8 - 9 б.
21. Торғайды тебіrentкен талант [Мәтін] : Болат Хамзин туралы әңгіме / Сейіт Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. - 2005. - 21 маусым. - 5 б.
22. Ғұбайдолла Жәңгіров [Мәтін]: [XIX ғасырда Ресей армиясының кавалерия генералы болған] / Сейіт Кенжеахметұлы // Парасат. - 2005. - № 5. - 22 - 23 б.
23. Ұлт дәстүрі заңнан биік [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Парасат. - 2005. - № 4. - 16 - 17 б.
24. Тауық жылының ауа райы [Мәтін] : [сықақ] / Сейіт Кенжеахметұлы // Егемен Қазақстан. - 2005. - 20 наурыз. - 16 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Мұсабаев Хамитбек. Энциклопедиялық еңбек [Мәтін] : немесе қазақтың белгілі жазушысы Сейіт Кенжеахметұлының жаңа туындысы туралы бірер сөз / Хамитбек Мұсабаев // Қостанай таңы. - 2007. - 24 шілде. - 6 б.
2. Қуандықұлы, Қ. "Ғасыр кітабы" [Мәтін] : немесе этнограф-жазушы Сейіт Кенжеахметұлының жаңа туындысы туралы бірер сөз / Қ. Қуандықұлы // Аманкелді арайы. - 2007. - 20 шілде. - 4 б.
3. Салғараұлы, Қ. Ұлт мәдениеті мен тұрмысының энциклопедиясы [Мәтін] : С. Кенжеахметұлының соңғы жылдары жарық көрген туындылары осынау атауға әбден лайық / Қойшығара Салғараұлы // Егемен Қазақстан. - 2007. - 6 қаңтар. - 6 б.
4. Меңдібай, С. Жерлес жазушының жеңісі [Мәтін] : [Мәскеуде өткен халықаралық көрме жеңімпазы С. Кенжеахметұлы жайлы] / Сәлім Меңдібай // Қостанай таңы. - 2005. - 16 қыркүйек. - 3 б.

7 қараша

Туғанына

70

жыл

Ілияс

**Байтұрсын Жүнісбекұлы
(1939-2003)**

Қостанай облысының Жанкелдин ауданының Торғай ауылында дүниеге келген. Осындағы орта мектепті бітірген соң С. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің журналистика факультетіне оқуға түсіп, оны 1963 жылы ойдағыдай аяқтап шықты. Алғашқы еңбек жолын Қарағанды облыстық «Орталық Қазақстан» газетінде бастады. 1966 жылдың қаңтар айынан бастап «Лениншіл жас» газетінің Қостанай облысындағы өз тілшісі міндетін атқарды. 1972 жылы «Егемен Қазақстан» газетінің облыстық меншікті тілшісі қызметіне ауысты.

Байтұрсын Ілияс отандық журналистиканың дамуына лайықты үлес қосты. Оның шебер тілмен жазылған көптеген проблемалық мақалалары, очерктері, жаңалықтарға толы жедел хабарлары республикалық басылымдарда жарық көрді. Қарымды қаламгер Қазақстан Журналистер одағы сыйлығының лауреаты атанып, бір-

неше дүркін бүкілодақтық, республикалық шығармашылық байқаулардың жеңімпазы болды. Мәскеуде өткен очеркистердің бүкілодақтық кеңесіне қатысты. Оның шығармашылығында А. Байтұрсыновтың өмірі маңызды орын алады. Ол Түрік әлемінің атасы атанған ұлы адамның қызметі мен шығармашылығы туралы жанжақты зерттеу жұмыстарын жүргізді. Ахаңның туған жеріне «Ақжол» экспедициясын бастап алып барды.

Байтұрсын Жүнісбекұлы шығармашылық салада да жемісті еңбек етті. Көркем туындылары ұжымдық жинақтарда жарық көрді. Бірнеше очерктер жинағы, «Оралу», «Алтын бесік» кітаптары шықты. Ол «Тың және тыңайған жерлерді игергені үшін», «Еңбек ардагері», «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне – 10 жыл» медальдарымен, Бүкілодақтық Халық шаруашылығы жетістіктері көрмесінің қола медалімен, Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің Құрмет грамотасымен марапатталды. «Қазақ тілі» қоғамының «Ұлтжанды азамат», меценаттар клубының «Қазына» сыйлықтарына ие болды.

Шығармалары:

1. Алтын бесік – Золотая колыбель [Мәтін] / Б. Ілияс. - Қостанай, 1998. - 300 б.
2. Патша көңіл [Мәтін]: өлеңдер / Б. Ілияс. - Алматы, 2004. - 104 б.

1. Адамзат ұрпағымен жасайды ғой [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2007. - 7 қараша. - 8 б.
2. Торғай таланттарының тамаша тарланы [Мәтін] : [әрі ақын, әрі журналист, әрі зерттеуші Н. Бектемісов туралы] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2004. - 10 ақпан. - 7 б; - 11 ақпан. - 6 б.
3. Жаратылысы - рух, қабығы - өмір [Мәтін] : [К. Мырзағалиеваның "Махамбет Өтемісұлы өлеңдеріндегі көркем шындық мәселесі" атты еңбегіне пікір] / Б. Ілияс // Жас өркен - Қостанай. - 2004. - № 1. - 7-8 б.
4. Тағдыр кімді қай жаққа айдамаған... [Мәтін] : өлеңдер / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2003. - 9 желтоқсан. - 4 б.
5. Мұхамеджан Қарабаев ұмытылуға тиіс емес [Мәтін] : [Қазақтың тұңғыш кәсіби дәрігері туралы] / Б. Ілияс, Е. Сүйінұлы // Қостанай таңы. - 2003. - 25 шілде. - 2 б.
6. Арқадағы Арқалық [Мәтін] : [Арқалық әсем қала] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2003. - 7 қаңтар. - 5 б.
7. Ұлт ұстазы [Мәтін] : [А. Байтұрсыновтың туғанына 130 жыл] / Б. Ілияс // Жас өркен - Қостанай. - 2003. - № 1. - 2-3 б.
8. Торғай: ақиқат пен лақап! Өркендеу дәурені енді келді. Торғайды игеру - елдің байлығын тасыту. Ол үшін не істеу керек? [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 28 тамыз. - 7 б.
9. Тірек сызбасы [Мәтін] : [Мәрденова Сақи] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 20 тамыз. - 1 б.
10. Директор [Мәтін] : [Хамит Ғабдулин] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 27 шілде. - 1 б.

11. Ахмет Байтұрсынов университеті [Мәтін] : [Қазақстанның солтүстік аймағындағы ең беделді оқу орны болып табылады] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 23 шілде. - 4 б.
12. Чешен шатқалы [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2002. - 5 шілде. - 3 б.
13. Жер реформасы қостанайлық нұсқа. Сан түрлі ой бір арнаға тоғысқанда [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 6 маусым. - 4 б.
14. Есірткі балаға да жарамасты [Мәтін] : [Ойлан, қазақ!] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 17 мамыр. - 8 б.
15. Қазақтың тұңғыш дәрігері Мұхамеджан Қарабаев [Мәтін] : [Алаштың ардақтылары. Оның пәнидегі және екінші өміріндегі айтылмаған құпиялар жөнінде хикаят] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2002. - 16 сәуір. - 4 б.
16. Егіншіліктің жаңа дәуірі басталды - дейді қостанайлық ғалым Валентин Двуреченский. Осы рас па? Рас болса, оның жөні қалай? Бұл қандай жаңа дәуір? [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 22 наурыз. - 7 б.
17. Аханның айдын Ақкөлі экологиялық апатты бастан кешуде [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 20 ақпан. - 1 б.
18. Екі баланың бірі орысша оқыса [Мәтін] : [Қостанайда қазақылық қайдан қалыптассын?] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 9 ақпан. - 1 б.
19. Жер дауы ел дауына айналып барады [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 6 ақпан. - 1 б.
20. Тұтынушы тауардың тәуірін таңдайды [Мәтін] : ["Арай" фирмасы] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 6 ақпан. - 4 б.
21. Серіктестік деп осыны айт! [Мәтін] : [Сарыкөл ауданындағы "Велта" фирмасы] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2002. - 15 қаңтар. - 1 б.
22. Арақарағай [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 20 қараша. - 3 б.
23. Егіншіліктің жаңа дәуірі [Мәтін] : ["Көтерсем қос айқаймен Қостанайды..."] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 31 қазан. - 7 б.
24. Аханның екі тірлігі [Мәтін] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2001. - 24 қазан. - 2 б.
25. Қазақстан [Мәтін]: [өлең] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2001. - 24 қазан. - 6 б.
26. Шаруалар нарыққа бейімделді [Мәтін] : [Елбасы Н.Ә.Назарбаев Қостанай өңіріне сапары] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 13 қыркүйек. - 1 б.
27. Тобыл жағасындағы шаһар [Мәтін] : [Қостанай қаласының тарихы] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 1 тамыз. - 4 б.
28. Бөрлі бөрігін алшайта киді [Мәтін] : [Қарабалықтағы Бөрлі ауылы туралы] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 17 шілде. - 1 б.
29. "Өркендеуге аяқ бастық" [Мәтін] : [Қостанай облысындағы әлеуметтік-экономикалық мәселелермен Премьер Министр Қасымжомарт Тоқаев жете танысты] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 29 сәуір. - 1-2 б.
30. Пейнтбол ойыны біздің елге де жетті [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 24 ақпан. - 6 б.
31. Қарабатыр өңірі Африка құрлығы емес десек те мұндағы түйеқұстар қыс маусымына төтеп беруде [Мәтін] : [Қамысты ауданындағы Қарабатыр агрофирмасында африкалық түйеқұс фермасы ашылды] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 2001. - 31 қаңтар. - 13 б.

32. Біздің күн [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2000. - 24 қазан. - 1 б.
33. Дүниенің сенде екен ғой пейіші өлең [Мәтін] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 2000. - 30 мамыр. - 5 б.
34. Тарихшы – академик М. Қозыбаевқа арнау [Мәтін] / Б. Ілияс // Білім жаршысы. - 1999. - № 5. - 2 б.
35. Бәрінен де кім көрікті? [Мәтін] / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 1997. - 25 қазан. - 4 б.
36. Достық әзіл [Мәтін] : [Р. Ғ. Ғайсеноваға] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1996. - 23 қараша. - 4 б.
37. Бабалар мен балалар [Мәтін] : жыр жолдары / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1996. - 21 қыркүйек. - 4 б.
38. Жамбыл тойында туған, Жамбыл тойында оқылған жырлар [Мәтін] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1996. - 14 қыркүйек. - 4 б.
39. Өлең – сөздің даңғылы [Мәтін] : Жамбыл тойынан алған әсерлер / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1996. - 6 қыркүйек. - 1, 6 б.
40. Қостанай туралы баллада [Мәтін] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1996. - 7 тамыз. - 4 б.
41. Бейімбеттен соң: жыр-шашу [Мәтін] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1994. - 6 тамыз. - 2 б.
42. Біздің Мырқымбай бүй дейді [Мәтін] : жыр-шашу / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1994. - 5 тамыз. - 4-8 б.
43. Бес саусақтың айтысы [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1994. - 16 шілде. - 4 б.
44. Қыршын гүл: жыр арқауы – көктем [Мәтін] / Б. Ілияс // Қостанай таңы. - 1994. - 30 сәуір. - 4 б.
45. Отан – Жер. Жәнібек батырдың тілегі [Мәтін] : өлеңдер / Б. Ілияс // Коммунизм таңы. - 1991. - 29 маусым. - 3 б.
46. Тор ішінде [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Коммунизм таңы. - 1991. - 18 сәуір.
47. Шолақ Иван [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Коммунизм таңы. - 1991. - 19 қаңтар. - 4 б.
48. Тілек [Мәтін] : А. Байтұрсыновқа / Б. Ілияс // Коммунизм таңы. - 1990. - 3 наурыз. - 4 б.
49. Сахара саздары [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Қазақ әдебиеті. - 1990. - 9 ақпан. - 9 б.
50. Домбыраның қос ішегі [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Коммунизм таңы. - 1989. - 16 сентябрь. - 4 б.
51. Бас [Мәтін] : өлең / Б. Ілияс // Коммунизм таңы. - 1988. - 29 май.
52. Атлантида. Жағалау [Мәтін] : өлеңдер / Б. Ілияс // Коммунизм таңы. - 1985. - 1 июль. - 3 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Оспанұлы, С. Екі жүрек бола алмайды бір бүтін [Мәтін] : өлең / Серікбай Оспанұлы // Қостанай таңы. - 2006. - 3 мамыр. - 6 б.
2. Қоңқабаева, Ш. Қалдырған ізің мәңгілік [Мәтін] / Шұға Қоңқабаева // Қостанай таңы. - 2004. - 12 қараша. - 4 б.

3. Әбділдин, К. Сендей дос қайдан табармын?! [Мәтін] / К. Әбділдин // Қостанай таңы. - 2004. - 5 қараша. - 8 б.
4. Дүйсенбайұлы, Е. Жыл толды дос жүрегі тоқтағалы [Мәтін] : журналист Байтұрсын Ілияс туралы естелік / Есенбай Дүйсенбайұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 13 қазан. - 4-5 б.
5. Сәрсекеев, Қ. Сағыныш сазы [Мәтін] / Қоғабай Сәрсекеев // Қостанай таңы. - 2004. - 13 қазан. - 5 б.; Егемен Қазақстан. - 2004. - 5 қазан. - 6 б.
6. Оспанова, Қ. Қалдырған із [Мәтін] / Қарлығаш Оспанова // Қостанай таңы. - 2004. - 5 қазан. - 3 б.
7. Дүйсенбайұлы, Е. Патша көңілді парасат иесі [Мәтін] : журналист Байтұрсын Ілияс туралы естелік / Е. Дүйсенбайұлы // Қазақ әдебиеті. - 2004. - 1 қазан. - 15 б.
8. Сүйінұлы, Е. Ардақты, аяулы, асыл адам [Мәтін] : көркемсөз шебері, қазақ баспасөзінің көрнекті өкілі Байтұрсын Ілиясов жайлы сыр / Есенгелді Сүйінұлы // Қостанай таңы. - 2004. - 25 тамыз. - 3 б.
9. Орынтаев, С. Жазушы. Ақын. Азамат [Мәтін] : Байтұрсын Ілиясов туралы сыр / С. Орынтаев // Қостанай таңы. - 2004. - 16 маусым. - 5 б.
10. Оспанов, М Сағындым сізді, нағашы: [белгілі журналист Б. Ілияс туралы естелік] / Мейрам Оспанов // Қостанай таңы. - 2004. - 10 наурыз. - 3 б.
11. Төлекбаева, Г. Келіп қайт бізге бейнесіне еніп Қыдырдың [Мәтін] : [Б. Ілиястың рухына арнау өлең] / Г. Төлекбаева // Жас өркен - Қостанай. - 2004. - № 1. - 8 б.
12. Байтұрсын Ілияс [Мәтін] : [қазанама] / Мақсұтбек Оташұлы // Қостанай таңы. - 2003. - 11 қараша. - 5 б.
13. Абдуллин, Ә. "Тархан. Ұлы кемеңгер. Ақын." [Мәтін] : [Торғайда Шақшақ Жәнібек батырдың, ғалым А. Байтұрсыновтың және ақын Н. Ахметбековтың мерейтойларына орай ғылыми конференция өтті] / Ә. Абдуллин // Қостанай таңы. - 2003. - 30 қыркүйек. - 2 б.

**ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ КҮНІ МЕН
АЙЫ БЕЛГІСІЗ 2009 ЖЫЛЫ АТАЛЫП ӨТІЛЕТІН КҮНДЕРІ**

**Туғанына
150
жыл**

**Наушабайұлы
Нұржан
(1859-1919)**

Қостанай облысы, Қостанай ауданында дүниеге келген. Әкесі Наушабай – атақты Құлекеұлы Шал ақынның қызынан туған жиені. Нұржан жасқа жетер-жетпестен шешесі Қадиша дүниеден өтеді. Жетім қалған сәбиді он бес-он алты жасына дейін нағашы жұрты (Солтүстік Қазақстан облысында) тәрбиелейді. Манай өңірінен қазақ халқының атақты ақындары, биші, жыршы, серілері көптеп шыққан. Осындай құнарлы топырақта бесіктен белі көтерілгенше тәрбиеленіп, үлгі-өнеге көрген Нұржанның табиғат берген ақындық дарыны дамып, нығая түседі. Жас кезінде ескіше оқып, араб, парсы тілдерін үйренеді. Шығыс және ауыз әдебиеті үлгілерімен жақсы таныс болады. Кәмелетке жеткен соң өзінің туған жеріне оралып, әке шаңырағын қайта көтереді. Торғай өлкесінде әншілік, серілік құрып, ақындығымен, балуандығымен аты шығады.

Ы. Алтынсариннің ағартушылық идеясын жақтап, жастарды өнер-білімге, оқуға шақырады. Оның шығармалары «Манзұмат қазақия» (1903), «Жұмбақ. Нұржан мен Сапарғалидың айтысы» (1903), «Алаш» (1910) деген атпен Қазанда басылып шықты. Бұларға «Заманның қалпына айтылған сөз», «Тақпақ», «Терме», «Леп ұрған жігіттерге» деген өлеңдермен қатар «Түлкі мен әтештің хикаясы», «Өгіз бен есек» деген мысалдары енген. Сондай-ақ дін туралы, құдіреті күшті Алла тағаланы уағыздайтын жырлары да бар. Өлеңдері негізінен дидактикалық жанрда: толғау, терме, мысал, назым, ғақлия болып келеді. Көбінесе араб, парсы, шағатай ақындарының үлгісінде жазған. Негізгі тақырыбы: оқуға, өнер-білімге үндеу, адамгершілік, абзал қасиеттерді насихаттау, халықты алдап-арбаған қожа-молдаларды сынау, би-болыстардың екіжүзділігі мен пайдакүнемдігін әшкерелеу. Ақын орыс әдебиеті үлгілерінен де жақсы хабардар болған. И. А. Крылов мысалдарына еліктеп бірқатар мысал өлеңдер жазған. Ол өлең жазумен бірге айтысқа түсіп те аты шыққан. Бізге оның Бәтима қызбен және татар ақыны Сапарғалимен жұмбақ айтысы жеткен. Ол осы айтыста Сапарғалидың 25 жұмбағына тапқырлықпен жауап беріп, өзінің білімдар жан екендігін дәлелдейді. «Қырық тілек» дейтін 13 жұмбақтан тұратын ғақлия өлеңінде ізгілікті, адамгершілікті насихаттап, адалдыққа, тазалыққа, Отанға қызмет етуге шақырады.

Шығармалары:

1. Қызыл тілім сайраған, сөйлесем сөзге тоймаған [Мәтін] : өлең / дайындаған Қ. Сәрсекеев // Қазақ әдебиеті. - 2005. - 26 тамыз. - 14 б.

2. Нұржанның жұмбағы [Мәтін] : өлең / дайындаған С. Оспанұлы // Қостанай таңы. - 2002. - 30 шілде. - 5 б.

3. Нұржан мен Сапарғалидың айтысы [Мәтін] / дайындаған Д. Әбіш // Қостанай таңы. - 1996. - 20 сәуір. - 4 б.
4. Заманға қарап [Мәтін] : өлең / жазып алған С. Әбілғазин // Халық кеңесі. - 1992. - 14 сәуір. - 4 б.
5. Нұржан мен Сапарғали [Мәтін] / С. Әбілғазин // Дала қоңырауы. - 1991. - қараша. - 4-5 б.
6. Хұрметлу зайғы ғұмырдан [Мәтін] // Ауыл кеші көңілді. - Алматы, 1985. - 516 б.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Әбілғазин, С. Арқада Наушабайдың Нұржаны өткен [Мәтін] / Сыздық Әбілғазин. - Қостанай, 2004. - 707 б.
2. Әбілғазин, С. Н. Наушабаев [Мәтін] : ән-термелер / Сыздық Әбілғазин. - Қостанай, ш. ж. б.
3. Әбілғазин, С. Н. Наушабаев [Мәтін] : ән-термелер / Сыздық Әбілғазин. - Қостанай, ш. ж. б. - 2 бөлім.
4. Бес ғасыр жырлайды: XV-XX ғғ. бас кезіне дейінгі қазақ ақын жырауларының шығармалары [Мәтін]. - Алматы, 1989. - 2 т. - 253-266 б.
5. Кенжебаев, Б. XX ғасыр басындағы әдебиет [Мәтін]. - Алматы, 1993. - 53-54 б.
6. Қалижанұлы, У. Қазақ әдебиетіндегі діни-ағартушылық ағым: 19 ғ. Ортасы мен 20 ғ. басы [Мәтін] / У. Қалижанұлы. - Алматы, 1998. - 256 б.
7. Нұржан Наушабаев [Мәтін] // Қазақтың тәлімдік ой-пікір антологиясы. - Алматы, 1994. - 197 б.
8. Нұржан Наушабаев [Мәтін] // XIX ғ. Қазақ ақындары. - Алматы, 1998. - 265-275 б.
9. Сәлімгерей, Қ. Х. Нұржан Наушабайұлының әдеби мұрасы [Мәтін] : автореферат / Қ. Х. Сәлімгерей. - Алматы, 2001. - 23 б.
10. Шаяхмет, А. Ел есіндегі есімдер [Мәтін] : эсселер, мақалалар, әңгімелер / А. Шаяхмет. - Алматы, 2005. - 221 б.
11. Шаяхмет, А. Тақтақ ақындар және ділмар шешендер [Мәтін] : монография / А. Шаяхмет. - Қостанай, 2006. - 143 б.
12. Шаяхметов, А. Үкілі сөз құраған [Мәтін] : Н. Наушабайұлы туралы / А. Шаяхметов // Пирамида. - Қостанай, 1997. - 78-85 б.

1. Шаяхмет, А. Тандайы тақылдаған Нұржан ақын [Мәтін] / Ақылбек Шаяхмет // Жалын. - 2006. - № 4. - 8-10 б.
2. Балахмет Ертай қажы. Нұржан Наушабайұлы поэзиясындағы имандылық ишараттар [Мәтін] / Ертай қажы Балахмет // Қостанай таңы. - 2005. - 2 қараша. - 7 б.
3. Қалмақов, Т. Кім білер тұлпар жайын шаба алмаса [Мәтін] : Тобылдың топ-жарғаны Нұржан ақынды мәңгілік есте қалдыру шаралары болып өтті / Танат Қалмақов // Қостанай таңы. - 2005. - 28 қазан. - 5 б.
4. Қалмақов, Т. Өзі сері, өзі сал, назына Нұржан құлақ сал [Мәтін] / Танат Қалмақов // Қостанай таңы. - 2005. - 21 қазан. - 2 б.

5. Оспанұлы, С. Нұржан мен Бибісара [Мәтін] / С. Оспанұлы // Көзқарас. - Взгляд. - 2005. - 21 қазан. - 3, 6 б.
6. Сартов, Ж. Қ. "Нұржан атаның нұрлы іздерімен" [Мәтін] / Ж. Қ. Сартов // Көзқарас. - Взгляд. - 2005. - 21 қазан. - 6 б.
7. Сырова, Н. "Бүгінгі ұрпақ Нұржанның тек атын ғана біледі" [Мәтін] : дейді техника ғылымдарының докторы, профессор Ж. Отарбаев / Н. Сырова // Қостанай таңы. - 2005. - 16 қыркүйек. - 5 б.
8. «Ұрпақ» қоғамдық қоры келешек қамын ойлайды [Мәтін] // Қостанай таңы. - 2005. - 30 наурыз. - 2 б.
9. Арғынбаев, Ж. Қор ашылды [Мәтін] : [ақын, сазгер, әнші Нұржан Наушабайұлы атындағы "Ұрпақ" қоғамдық қоры ашылды] / Жұмағали Арғынбаев // Егемен Қазақстан. - 2005. - 25 наурыз. - 6 б.
10. Болатұлы, Е. Нұржан ата мектебіндегі игі істер [Мәтін] : [Н. Наушабаев атындағы қазақ мектеп-интернаты туралы] / Е. Болатұлы // Алға. - 2005. - № 3. - 14 б.
11. Әбілғазин, С. Текті адамның текті перзенті [Мәтін] : [Н. Наушабаевтың ұрпақтары] / С. Әбілғазин // Қостанай таңы. - 2004. - 28 қаңтар. - 2 б.
12. Әбілғазин, С. Ұрпаққа Нұржаннан айтарым баршылық [Мәтін] / С. Әбілғазин // Қостанай таңы. - 2004. - 23 қаңтар. - 2 б.
13. Оспанұлы, С. Нұржан мен Жұмабай [Мәтін]: [жұмбақ айтыс] / С. Оспанұлы // Ана тілі. - 2002. - 12 қыркүйек. - 12 б.
14. Ғазизұлы, Б. «Тауларды аласартпай, даланы асқақтатайық»: Сын және библиография [Мәтін] / Б. Ғазизұлы, А. Сейдахметов, Х. Мұсабаев // Қостанай таңы. - 2002. - 30 сәуір. - 4 б.
15. Әбіш, Д. Консерваторияда шырқалған Нұржан әні талайларды тамсандырды [Мәтін] / Д. Әбіш // Қостанай таңы. - 2001. - 23 ақпан. - 7 б.
16. Сәлімгерей, Қ. «Жоғалмайды сөз деген...» [Мәтін] : [Абай, Ыбырай дәстүрлерінен тәлім алған Н. Наушабайұлы] // Қазақ тілі мен әдебиеті. - 2001. - № 1. - 55-57 б.
17. Шаяхмет, А. Үкілі сөз құраған ақын [Мәтін] / А. Шаяхмет // Қостанай таңы. - 1996. - 31 мамыр. - 3 б.
18. Әбіш, Д. Нұржан тойы [Мәтін] / Д. Әбіш // Қостанай таңы. - 1997. - 15 сәуір. - 2 б.
19. Уақбаев, Ж. Үкілі домбыра: Н. Наушабаев [Мәтін] / Ж. Уақбаев // «Қостанай таңы» газетінің редакциясы // Қостанай таңы. - 1997. - 14 қаңтар. - 4 б.
20. Рысметов, Е. Нұржанның сазгерлігі [Мәтін] / Е. Рысметов, М. Қадіров // Қостанай таңы. - 1996. - 30 қараша. - 4 б.
21. Әбілғазин, С. Алты алаштың ардағы [Мәтін] / С. Әбілғазин // Қостанай таңы. - 1996. - 21 қыркүйек. - 5 б.
22. Арыстанбеков, Т. Нұржан ата: [Мәтін] : өлең / Т. Арыстанбеков // Қостанай таңы. - 1996. - 16 тамыз. - 7 б.
23. Қазина, Г. Артына алтын мұра қалдырған [Мәтін] / Г. Қазина. // Қостанай таңы. - 1996. - 19 шілде. - 4 б.
24. Нұрмұхамбетов, Д. Алтын көмбенің ақиқаты: М. Хакімжанованың Н. Наушабаев туралы айтқан сыры [Мәтін] / Д. Нұрмұхамбетов // Қостанай таңы. - 1996. - 25 маусым. - 3 б.

25. Қарымсақов, С. Ақын мұрасы туралы [Мәтін] / С. Қарымсақов // Қостанай таңы. - 1996. - 29 наурыз. - 5 б.

26. Әбілғазин, С. Қайран қайталанбас жандар-ай [Мәтін] / С. Әбілғазин // Қостанай таңы. - 1996. - 19 наурыз. - 7 б.

27. Дәрменова, М. Сөнбейді мәңгі жанып жалын оттары: Н. Наушабаев туралы [Мәтін] / М. Дәрменова // Меңдіқара үні. - 1996. - 9 ақпан. - 4 б.

28. Ілияс, Б. Нұржан Наушабайұлының бейіті [Мәтін] : Қостанайдан отыз шақырымдай жерде Тобыл өзенінің жағасынан табылды / Б. Ілияс // Егемен Қазақстан. - 1995. - 11 шілде.

29. Әбілғазин, С. Ақын, әнші, сазгер [Мәтін] : Н. Наушабаев хақында / С. Әбілғазин // Қостанай таңы. - 1994. - 2 қараша. - 3 б.

30. Сәлиұлы, А. Нұржаннан қалған нұрлы іздері [Мәтін] : Халық ақындарының бірі Н. Наушабаев туралы / А. Сәлиұлы // Алматы ақшамы. - 1993. - 7 шілде. - 5 б.

Туғанына

125

жыл

**Жанкелдин
Әліби Тоғжанұлы
(1884-1953)**

Қостанай облысы, Амангелді ауданында дүниеге келген. Торғайдағы кәсіптік училищеде, Қостанайдағы екі кластық орыс-қазақ училищесінде оқыған. 1903 ж. Орынбордағы діни училищені бітіріп, Қазандағы мұғалімдер семинариясында екі жыл оқыған соң, 1905 жылғы революцияға қатысты деген айыппен оқудан шығарылады. Сол жылы Мәскеудегі діни академияға оқуға түсіп, 1906 жылы «сенімсіз студент» деп танылып, академиядан қуылған. 1909-1912 ж. «Николай Степанов» деген бүркеншік атпен шет ел халықтарының тұрмыс-салтымен танысуды (кейбір деректерде діни уағыздарды насихаттауды) мақсат еткен Жанкелдин Еуропа, Африка, Таяу Шығыс, Азия елдерін жаяу аралап, 1913 ж. Жапония арқылы туған жерге оралады.

Жанкелдин Ресей патшасының 1916 жылғы маусым жарлығына қарсы Торғай қазақтарының көтерілісін қолдап, Торғай қаласын қоршауға қатысты. РКФСР Халық комиссарлар кеңесінің шешімімен Торғай облысының төтенше соғыс комиссары болып тағайындалды. 1918 ж. 21 наурыз - 3 сәуірде Орынборда өткен Торғай облысының кеңестерінің 1-съезінде облыстық атқару комитетінің төрағасы болып сайланды. 1920 ж. қазанда өткен Қазақ АКСР Кеңестерінің құрылтай съезінде алғаш құрылған үкімет мүшесі болып сайланды. Қазақ АКСР Орталық атқару комитеті президиумы төрағасының орынбасары және Қазақстан Қамсыздандыру халық комиссары болды. Съезден кейін Қазақ Орталық атқару комитеті Жанкелдинді Шығыс халықтарының насихат және іс-қимыл кеңесіндегі қазақ халқының өкілі етіп тағайындады.

Жанкелдин екінші дүниежүзілік соғыс жылдарында халықты күреске жұмылдыру, соғыс жүріп жатқан аймақтардан көшіріліп әкелінген кәсіпорындарды орна-

ластырып, іске қосу, соғыс аяқталған соң зардап шеккен аймақтарға материалдық көмек көрсету, мал-мүлік жеткізу жұмыстарына белсене араласты.

Жанкелдин 1920 жылдан РКП(б) Қырғыз (қазақ) облыстық комитетінің және Қазақ АКСР Орталық атқару комитетінің мүшесі, 1938 жылдан Қазақ КСР Жоғары Кеңесінің депутаты болды. Қостанай облысының бір ауданы, елді мекендер мен мектептерге Жанкелдин есімі берілді. Алматы, Ақтөбе, Торғай қалаларында ескерткіштер орнатылған.

2004 жылға дейінгі мағлұматтарды «2004 жылға берілген Қостанай облысының атаулы күндері және оқиғалар күнтізбегінен» қараңыз.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Жүз тұңғыш [Мәтін] : / құраст. Б. Нұржекеұлы. - Алматы, 2005. - 2- кітап. - 352 б.
2. Мемлекет қайраткерлері [Мәтін]. - Алматы, 2006.

1. Қосабаев Жақан. Аманаттан аттап өтпейікші, ағайын! [Мәтін] : көкейде жүрген ой еді / Жақан Қосабаев // Қостанай таңы. - 2006. - 24 тамыз. - 4, 5 б.

2. Нұрмаханова, Ж. Жангелдиннің жорықтары [Мәтін] : Тарихи тұлға / Ж. Нұрмаханова // Қазақ тарихы. - 2006. - № 4. - 54-58 б.

3. Әсіпұлы, С. "Қазақ даласы" [Мәтін] : табылуы мен танылуы / С. Әсіпұлы // Егемен Қазақстан. - 2005. - 26 қаңтар. - 8 б.

**Туғанына
100
жыл**

**Дауылбаев
Оймауыт Алматыұлы
(1909-1937)**

Торғай уезі, Қарақоға болысының Қараағаш ауылында дүниеге келген. Атасы Дауылбай өз заманында сөзі байыпты, елге қадірлі орташа дәулеті бар адам болған. Жас күнінде жүйрік ат, қыран құс, ұшқыр тазы ұстап серілік те құрған.

Жастайынан зерек те алғыр, зерделі болып өскен Оймауыт білімді ең әуелі ауылдық молдадан, одан кейін сол кездегі екі сыныптық «русско-киргизская» деп аталатын бастауыш мектептен алады. 1922 жылы Торғайдағы Н. Иванов атындағы жеті жылдық орыс мектебіне оқуға түседі. Ол кезде барлық пән тек қана орыс тілінде жүргізілетін және мектептің оқу бағдарламасы да қазіргі жоғары оқу орындарының бағдарламасымен пара-пар болатын. Жас Оймауыт өзінің алғырлығымен, зеректігімен көзге түсіп, мектепті «өте жақсы» деген бағамен аяқтайды. Оқып жүргенде ол уездік комсомол комитетінің жас пионерлер бюросының төрағасы болады. 1927-1928 жылдары Торғай уездік комсомол комитетінің бірінші хатшысы болып сайланады.

Ол заманда қазақ азаматтарының басшылық қызмет атқаруы некен-саяқ болатын. Ал өз заманының шоқтығы биік болған Оймауыт Алматыұлы сауаттылығымен, іскерлігімен көзге түсті. 1931 жылы Батпаққара (қазіргі Аманкелді ауданы) аудан-

дық партия комитетіне ұйымдастыру-нұсқаушылар бөлімінің меңгерушісі болып сайланды. 1933 жылы Ақтөбе губерниялық партия комитеті оны Шалқар ауданы, Бершағыр кен орнына партком хатшысы етіп сайлайды.

Оймауыт Дауылбаев - халық ісі жолындағы саналы да табанды күрескерлерінің бірі. 1936 жылы Қарабалықта қызмет атқарып жүргенде «кеңес үкіметіне қарсы ұлтшыл ұйымының мүшесі болған, зиянкестік жұмыс жүргізген, ұлт араздығын туындатуға себепші болған» деген жала жабылып, «халық жауы» атанып ұсталып кеткен. Сөйтіп алаштың ардақтысы О. Дауылбаев 1937 жылдың 26-шы қыркүйегінде қаралған екінші мәжілісте партия қатарынан шығарылып, сол жерде тұтқындалады. 14 қазанда ең жоғарғы үкім – ату жазасына кесіледі. Үш күннен кейін халқының, Торғай елінің асыл азаматы О. Дауылбаев небары 28 жасында жазықсыз жаланың құрбаны болады.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Хайроллаұлы, У. Оймауыт өткен өткелдер [Мәтін] : [37-нің құрбаны О. Дауылбаев туралы] / Уәли Хайроллаұлы // Қостанай таңы. - 2006. - 13 қыркүйек. - 2 б.
2. Оспанова, Қ. Шоқтығы биік жан еді. Өттегең... [Мәтін] : [37-нің құрбаны О. Дауылбаев туралы] / Қарлығаш Оспанова // Қостанай таңы. - 2006. - 9 тамыз. - 6 б.

Ашылғанына

50

жыл

Қостанай қалалық ауруханасы (1959)

1959 жылы В. И. Ленин атындағы облыстық аурухана құрамынан бір жүз кереует орын бөлінді. Осы қалалық стационарлық емдеу орнында қырық терапевтік, жиырма неврологиялық және қырық инфекциялық сырқаттар кереуеті болды. Сонымен қатар № 1 және № 2 емхана, жедел медициналық жәрдем стансасы жұмыс істеді.

Стационарлық аурухана бір қабатты барақ үйге орналасты. № 1 емхана қаланың орталығына, № 2 емхана қаланың оңтүстік тұсына жайғасты. Бұл емхана үйлері пешпен жылытылатын.

Кейіннен аурухана екі бөлімшеге бөлінді. Олар терапевтік, оған неврологияға арналған кереуеттер қосылды, жұқпалы аурулар бөлімшесі деп аталды. Мұнымен қатар оларға клиникалық лаборатория, физиокабинеттер және дәріхана қосылды.

Осылайша іргесі бекіген аурухана амбулаториялық жедел және жоспарлы емдеумен айналысты. Сондай-ақ бұл емдеу орны қала халқына терапевтік стационарлық медициналық жәрдем берді. Жұқпалы аурулар бөлімшесі облыстық дәреже жүгін көтерді.

Қайта құру кезінде бөлімшелер бір-біріне қосылып, сосын қайтадан қалпына келтірілді. Жиырмаға жуық бөлімшенің бірі – мұрын, құлақ және тамақ ауруларын емдейді. Бұл бөлімше 1972 жылы ашылған.

Ол туралы әдебиеттер:

1. Оспанова Қарлығаш. Сергей Кулагин: "Ең бастысы сапаға көңіл аудару керек" [Мәтін] / Оспанова Қарлығаш // Қостанай таңы. - 2007. - 17 шілде. - 1 б.
2. Оспанова, Қ. Қалалық аурухана жайнай түсті [Мәтін] : [облыс әкімі С. Кулагин қалалық ауруханада болып, үш бірдей бөлімшеге жүргізілген күрделі жөндеу жұмыстарының сапасымен танысты] / Қ. Оспанова // Қостанай таңы. - 2007. - 5 қаңтар. - 1 б.
3. Есполов, Х. Кәміл сенім [Мәтін] : [Елбасы Жолдауы] / Хайролла Есполов // Қостанай таңы. - 2005. - 9 қыркүйек. - 3 б.
4. Хасенов, Е. Емі шипалы емдеу орны [Мәтін] / Ермекбай Хасенов // Қостанай таңы. - 2005. - 9 ақпан. - 3 б.
5. Есболов, Х. Аурудың алдын алу әлдеқайда тиімді [Мәтін] / Х. Есболов // Егемен Қазақстан. - 2004. - 15 мамыр. - 2 б.

**Ұсыныстарыңыз бен пікірлеріңізді
мына мекен-жайға хабарлауыңызға болады:**

110000 Қостанай қ.
Алтынсарин көшесі, 111
т. 500-704
E-mail: kst.ounb@mail.kz
kst.tolstovka@mail.kz

ЕСІМДЕРДІҢ АЛФАВИТТІК КӨРСЕТКІШІ

1. Айтмағанбетов, Ә.	8	19. Кузьмин, М.	3
2. Әбіқаев, А.	10	20. Қайырбеков, Ж.	11
3. Әбіш, Д.	4	21. Қозыбаев, С.	6
4. Бадыров, Қ.	7	22. Майлин, Б.	8
5. Баязид, Ж.	5	23. Мұқатов, Н.	4, 15-20
6. Бәйімбетов, Ф.	9	24. Наушабайұлы, Н.	10, 31-34
7. Бекенов, А.	8	25. Өзденбаев, Х.	7
8. Берденова, К.	8	26. Өмірзақов, Е.	3, 12
9. Вишниченко, В. Г.	3, 14-15	27. Рыдченко, В.	3
10. Даненов, Ж.	3	28. Салғарин, Қ.	5, 20-21
11. Дауылбаев, О.	10, 35-36	29. Сандригайло, Н.	7
12. Досмұхамбетов, М.	4	30. Сәрсекеев, Қ.	5, 21-23
13. Дүзенов, М.	8	31. Тілемісов, Х.	6
14. Жангисин, Б.	6	32. Хайдаров, С.	10
15. Жанкелдин, Ә.	10, 34-35	33. Шаяхметов, Ш.	3, 12-14
16. Жұмабаев, Ғ.	5	34. Шипин, О.	6, 23-24
17. Калугин, А.	3	35. Ілияс, Б.	8, 26-30
18. Кенжеахметұлы, С.	9, 24-26	36.	

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШ

1. Ақсу а. (Денисов ауд.)	6	13. Қараағаш а. (Торғай уезі)	10, 35
2. Ақсуат а. (Меңдіқара ауд.)	5	14. Қостанай ауд.	10, 31
3. Алтынсарин совхозы (Жангелді ауд.)	9	15. Қостанай қ.	11, 30
4. Амангелді ауд.	7, 10, 23, 34	16. Ленин ауд. (қазіргі Ұзын- көл)	8
5. Әуликөл ауд.	4	17. Майлин совхозы (Таран ауд.)	8
6. Брединск кенті (Челябі обл.)	4	18. Меңдіқара ауд.	5, 7
7. Бурабай а.	3	19. Минисовка а. (Денисов ауд.)	4
8. Денисов ауд.	10	20. Науырзым ауд.	3, 11, 13
9. Жангелді ауд.	4, 5, 8, 20, 26	21. Обаған ауд.	6
10. Жаңа тұрмыс а. (Меңдіқара ауд.)	6	22. Сатай а. (Алтынсарин ауд.)	6
11. Киров совхозы (Горьков обл.)	3	23. Сексенбай а. (Меңдіқара ауд.)	11
12. Қарабалық ауд.	3, 7, 14	24. Сұлукөл совхозы (Әуликөл ауд.)	5

25. Таран ауд.	3, 12	30. Ұзынкөл ауд.	8
26. Темірқазық а. (Алтынсарин ауд.)	6, 23	31. Үлгілі ұжымшары (Сарыкөл ауд.)	5
27. Торғай а.	4, 5, 14, 21	32. Урицкий кенті (Сарыкөл ауд.)	3, 10
28. Торғай қ.	26	33. Челябині обл.	4
29. Торғай обл.	8	34. Шилі ауд. (Жангелді ауд.)	10

ҚЫСҚАРҒАН СӨЗДЕР ТІЗІМІ

ААҚ	Ашық акционерлік қоғамы
АКСР	Автономиялық Кеңестік Социалистік Республикасы
ЖШС	Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
КОГА	Костанайский областной государственный архив
КСР	Кеңестік Социалистік Республикасы
КСРО	Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы
ҚазМУ	Қазақ мемлекеттік университеті
ҚазҰҒА	Қазақ Ұлттық Ғылым академиясы
ҚӘТУ	Қостанай әлеуметтік-техникалық университеті
ҚР	Қазақстан Республикасы
РК(б)П	Республикалық коммунистік (большевиктер) партиясы
РКФСР	Ресей Кеңестік Федеративті Социалистік Республикасы
ССКБК	Соколов-Сарыбай кен байыту комбинаты
ССР	Советтік Социалистік Республикасы
ҰОС	Ұлы Отан соғысы

ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ

а.	ауыл
ауд.	аудан
б.	бет
ж.	жыл
изд.	издание
кұраст.	кұрастырғандар
обл.	облыс
под рук.	под руководством
ред.	редактор
С.	страница
сб.	сборник
т.	том
т.б.	тағы басқа
ш. ж. б.	шығарылған жылы белгісіз

МАЗМҰНЫ:

1.	Құрастырушыдан	2
2.	Қостанай облысының 2009 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндері (жалпы тізім).	3-9
3.	Қостанай облысының айы мен күні белгісіз 2009 жылы аталып өтілетін күндері (жалпы тізім).	10-11
4.	Қостанай облысының 2009 жылы аталып өтілетін және еске алынатын күндері (қысқаша мәліметтер мен әдебиеттер).	12-37
5.	Есімдердің алфавиттік көрсеткіші	38
6.	Географиялық көрсеткіш	38-39
7.	Қысқарған сөздер тізімі	39
8.	Қысқартулар тізімі	39

Құрастырғандар, компьютерлік терім: Жаменкенова Н. З.,
Алкебаева Б. М.

Редактор: Бексұлтанова В. К.

Шығарылымға жауапты: Қазина Г. Ғ.

Уважаемые читатели!

Перед вами очередной выпуск информационно-справочного издания – «Календарь дат и событий Костанайской области на 2009 год».

Как и в предшествующих выпусках, мы продолжаем включать в пособие информацию о важнейших исторических событиях и о знаменитых юбилярах года, внесших огромный вклад в развитие литературы, искусства, культуры, просвещения, науки, техники и экономики.

В первую очередь следует отметить 130-летний юбилей нашего города: в 1879 году основано Новониколаевское поселение (ныне г. Костанай).

90 лет назад, в 1919 году, началось Анतिकолчаковское движение в Кустанайском уезде.

70-летний юбилей будут отмечать городская библиотека им. Н. Островского, научная библиотека КГПИ, областной тубдиспансер.

60 лет назад были открыты: Соколовско-Сарбайское железорудное месторождение, Лисаковское месторождение оолитовых руд.

50-летний юбилей отметят организации здравоохранения, образования, культуры: Костанайская городская больница, областной онкологический диспансер, колледж автомобильного транспорта, Боровской народный театр и др.

Юбилейным 2009 год будет и для Торгайского гуманитарного колледжа (1979), Казахско-турецкого лицея (1994).

«Календарь...» напоминает об исторических событиях нашего края, дает возможность познакомиться со многими известными костанайцами, а также просто открыть для себя яркие личности, иногда и малоизвестные.

В 2009 году наша область отметит 150-летний юбилей известного акына Нуржана Наушабаева (в настоящее время между исследователями жизни и творчества Н. Наушабаева есть разногласия о дате его рождения).

100 лет назад родился Н. Д. Сандригайло, который 18 лет (со времени его образования) руководил крупнейшим предприятием области - ССГПО.

Большой вклад в развитие образования и науки области внесли: доктор биологических наук П. Г. Пугачев (80 лет), кандидат исторических наук В. П. Тулаев (80 лет), доцент КГУ У. С. Досаев (75 лет), доктор экономических наук С. Б. Исмуратов (60 лет) и другие.

В области культуры многим известны имена юбиляров 2009 года: А. И. Калугина (70 лет), В. В. Рыдченко (70 лет), Н. Д. Мацарина (65 лет) и т. д.

Известность нашей области принесли писатели, поэты, акыны: О. Шипин (130 лет), Х. Тлемисов (80 лет), Ж. Баязид (75 лет), К. Сарсекеев (70 лет) и другие.

Полнота и насыщенность событиями, фактами и персоналиями делают наше издание ценным энциклопедическим пособием для широкого круга читателей. Хотя «Календарь...», в первую очередь, предназначен сотрудникам библиотек и других информационных учреждений, он будет интересен и полезен людям разных профессий и студентам.

В «Календаре...» биографии юбиляров дополнены списками книг и статей, в которых можно получить более подробную информацию об интересующих вас людях. В списках представлена, в основном, литература, поступившая за последние годы и не отраженная в предыдущих выпусках «Календаря...».

Юбилейные даты, к которым дается список литературы, снабжены знаком - *.

Пособие состоит из следующих разделов:

1. Знаменательные и памятные даты на 2009 год.
2. Памятные даты, число и месяц которых не установлены.
3. Знаменательные и памятные даты Костанайской области на 2009 год

(краткие справки и литература).

В конце «Календаря...» даны вспомогательные указатели: алфавитный указатель персоналий и географический; приложение: список аббревиатур, список сокращений.

Надеемся, что «Календарь – 2009» станет для наших читателей надежным путеводителем в мире информации и будет полезен всем, кто интересуется историей родного края.

Календарь дат и событий Костанайской области на 2009 год смотрите на сайте: www.kstounb.kz

Отбор материала закончен в июне 2008 года.



ЗНАМЕНАТЕЛЬНЫЕ И ПАМЯТНЫЕ ДАТЫ НА 2009 ГОД

Январь

- 1** **Умурзаков Елюбай**, народный артист Казахской ССР, лауреат Государственной премии СССР и Казахской ССР, уроженец Тарановского р-на: 110 лет со дня рождения (1899-1974).
См.: Казахская ССР [Текст] : 4-томная краткая энциклопедия / гл. ред. Р. Н. Нургалиев. – А.-А., 1989. – Т. 4. – С. 573.
- 7** **Кузьмин Михаил Петрович**, уроженец с. Старинского Горьковской обл., Герой Социалистического Труда, бывший тракторист-комбайнер Ленинского (ныне Узункольского) р-на: 80 лет со дня рождения (1929).
См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст] : в 5 т. / сост.: А. Б. Бейсембаев и [др.]. – А.-А., 1970. – Т. 3. – С. 179-180.
- 7 *** **Шаяхметов Шайсултан**, уроженец п. Наурзума, химик, профессор, чл.-корр. Инженерной академии РК (1992): 70 лет со дня рождения (1939-2000).
См.: Ашимбаев Д. Р. Кто есть кто в Казахстане [Текст] / Д. Р. Ашимбаев. - 5-е изд., доп. - Алматы, 2001. - С. 497-498.
- 8** Состоялось торжественное открытие **школы для киргизских детей** в Тургае: 145 лет со дня открытия (1864).
См.: Алтынсарин, И. Собрание сочинений [Текст] : в 3 т. / И. Алтынсарин. – Алма-Ата, 1975. – Т. 1. – С. 15.
- 20** **Ермолович Василий Михайлович**, лауреат Государственной премии Казахской ССР (1975), Герой Социалистического Труда, бывший бригадир машинистов экскаватора Соколовско-Сарбайского горно-обогатительного комбината (1977): 80 лет со дня рождения (1929).
См.: КОГА. Ф. 1414. Оп. 3. Д. 252.
- 28** **Аркалыкское кооперативное профессионально-техническое училище**, ныне **учётно-торговый колледж**: 35 лет со дня открытия (1974).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 213.
- 30** **Калугин Александр Иванович**, уроженец г. Николаева (Украина), засл. артист РК, солист областной филармонии им. Е. Умурзакова: 70 лет со дня рождения (1939).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 393.
- *** **Народный театр п. Боровского**: 50 лет со дня присвоения звания народного (1959).
См.: Наш театр в разные годы [Текст] / актеры народного театра // Мендіқара үні. - Голос мендыкаринцев. - 1996. – 19 июля. - С. 2.
PR-агентство: 5 лет с начала деятельности (2004).
См.: Туркестанов Т. Пропиариться не желаете? [Текст] / Т. Туркестанов // Кост. новости. - 2004. - 9 янв. - С. 2.
ТОО «Олви», г. Аркалык: 15 лет со времени образования (1994).
См.: Грунин, В. Нелегкий путь к вершине [Текст] : ТОО "Олви" - 10 лет! / В. Грунин // Торғай. - 2004. - 16 янв. - С. 4.

Февраль

- 1 *** **Вишниченко Валерий Георгиевич**, уроженец п. Кособы Карабалыкского р-на, педагог, политолог, общественный деятель, депутат Мажилиса Парламента РК IV созыва (2007 г.): 60 лет со дня рождения (1949).
См.: Черныш П. М. Наш отчий край Карабалык [Текст] / П. М. Черныш. - Костанай, 2004. - С. 402-403.
- 1** **Даненов Жакен Жумагалиевич**, уроженец п. Боровского Мендыкаринского р-на, художник-постановщик, режиссер-мультипликатор: 60 лет со дня рождения (1949).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 305.
- 2 *** **Рыдченко Владимир Васильевич**, уроженец п. Сарыколя, засл. работник культуры РК, директор Кост. обл. филармонии им. Е. Умурзакова (с 1976 г.): 70 лет со дня рождения (1939).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 597.
- 2** **Шадикян Саркис Ованесович**, уроженец г. Махачкалы, парт. и гос. работник, почетный гражданин г. Кустаная (1994): 75 лет со дня рождения (1934).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 698.
- 14** **Толенов Садык Байгазыулы**, уроженец Карасуского р-на, учитель, парт. работник, краевед: 80 лет со дня рождения (1929).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 656.
- 18** **Ерсайын Касымхан**, уроженец Камышинского (Камыстинского) р-на, журналист, член Союза журналистов, засл. работник культуры Казахстана (1990): 80 лет со дня рождения (1929).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 337.
- 25** **Данилецкий Владимир Зигмундович**, уроженец Гродненской обл., работал механизатором, Герой Социалистического Труда (1980): 70 лет со дня рождения (1939).
См.: Фефелова, Л. Они пахали за Родину [Текст] : [первоцелинники Н.С. Приступа, В.С. Данилецкий из Барвиновки] / Л. Фефелова // Кост. новости. - 2004. - 30 марта. - С. 5.
- 28** **Прибытие первого отряда добровольцев-целинников: 55 лет назад (1954).**
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 56.
Средняя школа № 17: 30 лет со времени открытия (1979).
См.: Павлюк, Т. Оплот демократии, но не вседозволенности [Текст] : [СШ № 17 отметит свое 25-летие] / Т. Павлюк // Костанай. - 2004. - 23 янв. – С. 2, 13.

Март

- 1** Газета «Лисаковская новь»: 40 лет со времени выхода (1969).
См.: Лисаковск - это мы [Текст] : (архивно-краеведческое обозрение) / под ред. А. Я. Ильницкого ; обществ. об-ние "Созидание"; Лисаковский региональный гос. архив Кост. обл. - 2-е изд., испр. и доп. - Лисаковск, 2006. – С. 152.
- 2** Азербайджанская диаспора Костанайской области «Гейдар»: 5 лет со времени регистрации (2004).
См.: Вишниченко В. Г. Костанайская областная ассамблея народов Казахстана: история создания и становления [Текст] / В. Г. Вишниченко. - Костанай, 2006. - С. 51-52.
- 8** Досмухамбетов Темирхан Мынайдарович, уроженец Денисовского р-на, засл. деятель РК, кандидат пед. наук: 60 лет со дня рождения (1949).
См.: Қазақстан Республикасында Кімнің Кім екені: 2004-2006: справочник [Текст] / А. З. Асылбеков. - Алматы, 2006. - Ч.1. - С. 107.
- 12** Рудской Иван Иванович, уроженец Харьковской области, Герой Социалистического Труда, первоцелинник, работал бригадиром трактористов Джаркульской МТС: 80 лет со дня рождения (1929-1985).
См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст] : в 5 т. / сост.: А. Б. Бейсембаев и [др.]. – А.-А., 1970. – Т. 3. – С. 225-226.
- 15** Мукатов Нагашыбай Оразбаевич, уроженец п. Тургая, журналист, поэт, член Союза писателей Казахстана: 60 лет со дня рождения (1949).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 517.
- 19** Областная филармония им. Е. Умурзакова: 65 лет назад состоялся первый концерт (1944).
См.: 60 лет Костанайской филармонии [Текст] / Е. Өмірзақов атындағы облыстық филармониясы. Костанайская обл. филармония им. Е. Умурзакова. - Костанай, 2005. - С. 4.
- 25** Антикочкаковское движение в Кустанайском уезде: 90 лет со времени начала (1919).
См.: КОГА. Ф. 72. Оп. 32. Д. 63в. Л. 25.
- 30** Абишев Дамир Сакенович, уроженец п. Брединского Челябинской обл., поэт, журналист, сатирик: 65 лет со дня рождения (1944).
См.: Кустанайское областное литературное объединение им. Б. Майлина [Текст] : (библиогр. указ.) / сост. С. Шакибаев, У. Абишева. – Кустанай, 1988. – С. 5.
- 30** Туркменский национально-культурный центр Костанайской области: 5 лет со дня регистрации (2004).
См.: Вишниченко В. Г. Костанайская областная ассамблея народов Казахстана: история создания и становления [Текст] / В. Г. Вишниченко. - Костанай, 2006. - С. 65.

Апрель

- 1** **Салгарин Койшигара**, лауреат Государственной премии РК, писатель, ученый-исследователь, уроженец Тургайской (Костанайской) области: 70 лет со дня рождения (1939).
См.: Казахстан [Текст] : национальная энциклопедия: в 5 т. / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2006. – Т. 4. – С. 456-457.
- 1** **Сарсекеев Когабай**, писатель-прозаик, уроженец Амангельдинского р-на, почётный гражданин г. Костаная: 70 лет со дня рождения (1939).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 607.
- 1** **Радио «КН»**: 10 лет назад впервые прозвучали позывные (1999).
См.: В минувшее воскресенье Радио "КН" отметило свой день рождения [Текст] / редакция "КН" // Кост. новости. - 2007. - 3 апр. - С. 2.
- 2** **Совхоз «Сулукольский»** Семиозерного (Аулиекольского) р-на, на базе совхоза создано **ТОО «Племзавод «Сулукольский»**: 80 лет со дня образования (1929).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 635.
- 8** **Газета «Зеленое яблоко»**: 10 лет со дня выхода (1999).
См.: Приймак, Ф. Не говорите: "Все лучшее - детям", а лучше просто помогите [Текст] / Ф. Приймак // Кост. новости. - 2003. - 8 апр. - С. 3.
- 18** **Тулаев Виталий Павлович**, уроженец г. Кустаная, кандидат исторических наук: 80 лет со дня рождения (1929).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 659.
- 20** **Джетыгара (Житикара)**: 70 лет назад поселок преобразован в город по Указу Президиума Верховного Совета КазССР (1939).
См.: Справочник административно-территориального деления Костанайской области (29 июля 1936 г. – 1 января 2001 г.) [Текст] / сост. А. И. Вилянская, Б. И. Иржанова, М. А. Бондаренко. - 1-е изд. – Костанай, 2004. – С. 162.
- Храм Казанской Иконы Божией матери** в п. Затобольске: 10 лет со времени открытия (1999).
См.: Байзрахманова Ж. И зазвонят опять колокола: Затобольский храм Казанской Иконы Божией матери [Текст] / Ж. Байзрахманова // Костанай. - (Приложение "Наш дом"). - 2004. - 9 апр. - С.6.

Май

- 5** **Баязид Жолбарыс**, уроженец Мендыкаринского р-на, поэт, член Союза писателей и Союза журналистов: 75 лет со дня рождения (1934).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 247-248.
- 5** **Жумабаев Габбас**, поэт, уроженец аула Аксуата Мендыкаринского р-на: 85 лет со дня рождения (1924-1980).
См.: Казахская ССР [Текст] : 4-томная краткая энциклопедия / гл. ред. Р. Н. Нургалиев. – А.-А., 1991. – Т. 4. – С. 246.

- 18** **Казахско-турецкий лицей:** 15 лет со дня открытия (1994).
См.: Сергазинова, А. Лицей, где нет неодаренных детей: Казахско-турецкий лицей [Текст] / А. Сергазинова // Костанай. - 2004. - 30 апр. - С.4 ; Костанайская область: прошлое и настоящее [Текст] : в 2 ч. / под ред. И. К. Тернового. – Костанай, 2007. – Ч. 2. – С. 494.
- 20** **Тлемисов Хайдолла,** засл. работник культуры КазССР (1981), писатель, переводчик, уроженец п. Сатая Убаганского (Алтынсаринского) р-на: 80 лет со дня рождения (1929).
См.: Казахская ССР [Текст] : 4-томная краткая энциклопедия / гл. ред. Р. Н. Нургалиев. – А.-А., 1991. – Т. 4. – С. 548.
- 27** **Кипшакбаев Нариман,** уроженец с. Кызбел Жангельдинского р-на, засл. гидротехник КазССР (1980), гос. и общ. деятель: 75 лет со дня рождения (1934).
См.: Ашимбаев Д. Р. Кто есть кто в Казахстане [Текст] / Д. Р. Ашимбаев. – 5-е изд., доп. - Алматы, 2001. - С. 257.
- Республиканский научно-практический центр народной медицины:** 5 лет со времени открытия (2004).
См.: Круглова, Л. Наконец помолвлены врач и целитель [Текст] : [открылся респ. научно-практич. центр народной медицины] / Л. Круглова // Кост. новости. - 2004. - 5 мая. - С. 4.
- Досаев Умиртай Сапаргалиевич,** уроженец с. Львовка Джетыгаринского (Житикаринского) р-на, педагог, доцент КГУ им. А. Байтурсынова: 75 лет со дня рождения (1934).
См.: С юбилеем! [Текст] : доценту кафедры политологии и социологии КГУ им. А. Байтурсынова исполнилось 70 лет // Кост. новости. – 2004. – 5 мая. – С. 3.

Июнь

- 17** **Совхоз «Ворошиловский»** Камышнинского (Камыстинского) р-на, на базе совхоза в данное время создано **ТОО АФ «Карабатыр»** (01.03.1996 г.): 65 лет со дня образования (1944).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 401-402 ; Кудайкул Ж. Земля моя родная, Карабатыр! [Текст] / Ж. Кудайкул. - Костанай, 2002. - С. 125.
- 30** **ССГОК:** 55 лет со дня принятия Советом Министров СССР решения о строительстве ССГОКа (1954).
См.: Рудный / коллектив авторов под рук. Н. Я. Князевой. – Костанай, 1997. – С. 13.
- 30** **Костанайский социально-экономический колледж:** 10 лет со дня образования (1999).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 442.
- Областная станция переливания крови:** 45 лет назад реорганизована из отделения переливания крови (1964).
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 147.
- Бюро судебно-медицинской экспертизы** (с 1997 г. ГККП «Областное бюро судебно-медицинской экспертизы»): 55 лет со времени образования (1954).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 277.

Детский центр развития, адаптации и психолого-педагогической коррекции работает с июня, офиц. презентация состоялась в декабре: 5 лет со дня образования (2004).

См.: Такой нужный Детский центр [Текст] / редакция газеты «Костанай» // Костанай. – 2004. – 23 дек. – С. 15.

Музей А.С. Пушкина в Костанаяе: 30 лет со времени открытия (1979).

См.: Я памятник себе воздвиг... [Текст] : кост. пушкиновед-энтузиаст Г. Мануйлов встречал прямого потомка знаменитого поэта на нашей земле / ведущая рубрики Елена Преображенская // Кост. новости. - 2006. - 6 июня. - С. 8.

Июль

Корпоративный фонд «Наш город»: 5 лет со дня образования (2004).

См.: Корпоративный фонд "Наш город" - Костанаяу [Текст] / Информ-"К" // Костанай. - 2006. - 13 июля. - С. 2.

Август

- 3 Матвиенко Владимир Петрович**, уроженец п. Степановки Мендыкаринского р-на, засл. тренер РК по греко-римской борьбе, участник Олимпийских игр в Атланте: 60 лет со дня рождения (1949).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 498.

- 5 Памятник Беимбету Майлину** на привокзальной площади: 15 лет со дня открытия (1994).

См.: 100 лет со дня рождения Б. Майлина [Текст] : [об открытии памятника Б. Майлина в Кустанае] // Куст. новости. – 1994. – 6 авг.

- 9 Омар Шипин**, акын-импровизатор, народный акын Казахской ССР, уроженец Акмолинской губернии, жил и работал в ауле Темирказык Кустанайского (Костанайского) р-на: 130 лет со дня рождения (1879-1963).

См.: Казахстан [Текст] : национальная энциклопедия: в 5 т. / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2006. – Т. 5. – С. 435.

- 15 Сидорова Вера Васильевна**, уроженка Воронежской области, засл. агроном КазССР, Герой Социалистического Труда (1976): 75 лет со дня рождения (1934).

См.: Ашимбаев Д. Р. Кто есть кто в Казахстане / Д. Р. Ашимбаев. - 5-е изд., доп. – Алматы, 2001. - С. 419.

- 19 День освобождения г. Кустаная и уезда от белогвардейцев: 90 лет назад (1919).**

См.: Из истории города Кустаная (к 125-летию) [Текст] : сборник материалов и документов / отв. сост. С. Н. Тащанова. – Костанай, 2004. – С. 112.

ТОО «Фирма «Мариям ЛТД»: 10 лет со времени открытия (1999).

См.: [Поздравление с юбилеем] [Текст] // Кост. новости. – 2004. – 19 авг. – С. 2.

Газета «Аркалык хабары»: 5 лет со времени выхода первого номера

(2004).

См.: Разия Бикенова: "За черной полосой всегда приходит белая" [Текст] : [беседа с глав. ред. газеты "Аркалык хабары"] / записали Татьяна Хлопянникова, Людмила Круглова // Кост. новости. - 2004. - 19 авг. - С. 18.

Сентябрь

1 Кустанайский двухгодичный учительский институт: 70 лет со дня образования (1939).

См.: Кустанайский педагогический институт имени 50-летия СССР [Текст] / под ред. В. С. Макотченко. – Кустанай, 1984. – С. 1 ; КОГА. Ф.250, оп. I, д.3, л. 43.

4 Кустанайский уездный отдел народного образования: 90 лет со времени образования (1919).

См.: Народное образование на территории Кустанайской области (1918-1936 гг.): сб. док. [Текст] / сост. М. А. Алексеенко, М. А. Бондаренко, Б. К. Орманова. – Костанай, 2000. – С. 17.

9 Кустанайский областной онкологический диспансер: 50 лет со дня образования (1959).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 554-555 ; КОГА. Ф. 1604. Оп. 1. Предисловие. Л. 2 ; Приказ Куст. Горздравотдела № 170 от 09.09.1959 г.

15 Мемориальный музей А. Иманова в с. Амангельды: 40 лет со дня принятия решения Кустанайского облисполкома № 520 об открытии (1969), 30 июля принято решение исполкома Амангельдинского район. Совета народных депутатов № 187 (1969).

См.: Костанайская область: страницы истории. 1936-2006: сборник документов [Текст] / отв. сост. С. Н. Тащанова. - Костанай, 2006. – С. 379.

17 Торгайский гуманитарный колледж образован на базе педагогического училища: 30 лет со дня образования (1979).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 657.

21 Филиал АО «Темірбанк»: 15 лет со дня регистрации (1994).

См.: Современный центр банковского обслуживания открыт в Карабалыке: подарок от Темирбанка [Текст] / редакция "КН" // Кост. новости. - 2007. - 16 авг. - С. 3.

30 Средняя школа № 3 п. Затобольска: 15 лет со дня открытия (1994).

См.: [Костанайский район] [Текст] : Благодатная земля / сост. текста, худ. оформление и дизайн М. Т. Курманова, Ж. С. Капыш. - Костанай, 2006. - С. 33.

Наурзумский заповедник: 75 лет назад утверждены площадь и границы заповедника Президиумом ЦИК и Совнаркомом Казахской АССР (1934).

См.: Киринициянов, Ю. Два века. Двадцать лет и... [Текст] / Ю. Киринициянов // Ленинская смена. – 1973. – 17 мая. – С. 2.

Центр адаптации для женщин и детей: 5 лет со времени открытия (2004).

См.: Штыкельмайер, И. Центр женских судеб [Текст] / Инна Штыкельмайер // Кост. новости. - 2004. - 2 сент. - С. 9.

Детская студия «Арттерапия»: 5 лет со времени открытия (2004).

См.: Ковалевская, О. Студия "Арттерапия" распахнула двери [Текст] / записала Татьяна Павлюк // Костанай. - 2004. - 24 сент. - С. 2.

Костанайская областная санаторная школа-интернат (п. Боровской): 45 лет со дня образования (1964).

См.: Павлюк, Т. Навстречу юбилею [Текст] / Т. Павлюк // Костанай. - 2004. - 4 марта. - С. 1.

Каратамарское водохранилище: 45 лет с начала строительства (1964).

См.: Костанайская область: прошлое и настоящее [Текст] : в 2 ч. / под ред. И. К. Тернового. – Костанай, 2007. – Ч. II. – С. 489.

Октябрь

2 **Исмуратов Сабит Борисович**, уроженец Костанайской обл., кандидат с/х наук, доктор экономич. наук, профессор, академик Межд. АН Высшей школы, Межд. Академии информатизации и Межд. Академии аграрного образования: 60 лет со дня рождения (1949).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 377-378.

9 **Еврейская воскресная школа в г. Костанай:** 15 лет со дня открытия (1994).

См.: Если звезды зажигают, значит, это кому-то нужно [Текст] / редакция «КН» // Куст. новости. – 1994. – 12 окт. – С. 2.

10* **Сандригайло Николай Фадеевич**, уроженец г. Свердловска, Герой Социалистического Труда (1966), 18 лет работал директором ССГОКа: 100 лет со дня рождения (1909-1982).

См.: Рудный [Текст] / коллектив авторов под рук. Н.Я. Князевой. – Костанай, 1997. – С. 212.

10 **Пономарев Николай Александрович**, уроженец г. Кустаная, засл. агроном Казахской ССР, Герой Социалистического Труда (1971), парт. и сов. работник: 80 лет со дня рождения (1929-1995).

См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст] : в 5 т. / сост.: М. Х. Абилова, И. Н. Бухонова, М. Кайргалиев. – А.-А., 1985. – Т. 5. – С. 321-322 ; КОГА. Ф. 72-П. Оп. 53. Д. 44.

13 **Монумент «Покорителям целины»:** 25 лет со дня открытия (1984).

См.: Дирксен, А. Я. Рабочие "лошадки" и блистающие верхи, или История создания монумента первоцелинникам [Текст] / А. Я. Дирксен // Кост. новости. - 2001. - 6 февр. - С.4.

14 **Берденова Куляш Абиловна**, уроженка с. Ершовка Узункольского р-на, доктор исторических наук: 70 лет со дня рождения (1939).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 255.

16 **Карасуский район:** 70 лет со дня создания (1939).

См.: Справочник административно-территориального деления Костанайской области (29 июля 1936 г. – 1 января 2001 г.) [Текст] / сост. А. И. Вилянская [и др.]. - 1-е изд. – Костанай, 2004. – С. 231.

16 **Узункольский район:** 70 лет со времени образования за счет разукрупнения Мендыкаринского, Пресногорьковского и Урицкого р-нов (1939).

См.: Справочник административно-территориального деления Костанайской области (29 июля 1936 г. – 1 января 2001 г.) [Текст] / сост. А. И. Вилянская, Б. И. Иржанова, М. А. Бондаренко. - 1-е изд. – Костанай, 2004. – С. 478.

Брунштейн Борис Ильич, уроженец Челябинской обл., Герой Социалистического Труда (1966), бывший директор Комсомольской птицефабрики: 80 лет со дня рождения (1929-1995).

См.: Б. И. Брунштейн [Текст] : [некролог] // Куст. новости. – 1995. – 11 апр. – С. 3.

Кустанайская школа олимпийского резерва: 45 лет со дня создания (1964).

См.: Олимпийскому резерву посвящается... [Текст] / Сергей Биркле // Кост. новости. - 2004. - 4 нояб. - С. 10.

Наурзумское СПТУ № 26 п. Убаган, в 1969 г. перенесено в п. Докучаевку Наурзумского района, ныне Наурзумская ПШ-26: 50 лет со времени образования (1959).

См.: Семиозерный филиал облгосархива. Историческая справка училища ; Шаяхметова, Ж. М. Здесь готовят кадры для села [Текст] : [Наурзумская ПШ-26] / Жулдузай Мукатаевна Шаяхметова // Науырзым. - 2006. - 28 февр. - С. 2.

Ноябрь

7 **Илияс Байтурсын**, уроженец г. Тургая, акын, журналист, член Союза писателей и Союза журналистов Казахстана: 70 лет со дня рождения (1939).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 372.

15 **Майлин Беимбет (Бимухамед) Жармагамбетулы**, уроженец Тарановского р-на, писатель, драматург: 115 лет со дня рождения (1894-1938).

См.: Казахстан [Текст] : национальная энциклопедия: в 5 т. / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2005. – Т. 3. – С. 457.

15 **Таскужина Кенжекей Жапаровна**, уроженка п. Владимировского Кустанайского (Костанайского) р-на, кандидат историч. наук (1985), профессор (1997): 70 лет со дня рождения (1939).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 643.

26 **Амеличкин (Амелечкин) Сергей Георгиевич**, уроженец с. Ильиновка Курганской обл., Герой Советского Союза, артиллерист, после войны работал в совхозе им. Лермонтова Урицкого (ныне Сарыкольского) р-на: 90 лет со дня рождения (1919-1981).

См.: Герои Советского Союза – казахстанцы [Текст] : в 2 т. /сост. П. С. Белан, Н. П. Калита. – А.-А., 1968. – Т. 1. – С. 67-68.

27 **Костанайский филиал Республиканской научно-технической библиотеки: 35 лет со дня открытия (1974).**

См.: Адырбаева, А. Храм информации [Текст] / А. Адырбаева // Костанай.- 2003. - 10 окт. - С.3.

30 **Открытие железной дороги Алтынсарино-Хромтау: 5 лет со дня открытия (2004).**

См.: Президент Казахстана принял участие в открытии железной дороги

Алтынсарино-Хромтау [Текст] / редакция «КН» // Кост. новости. – 2004. – 1 дек. – С. 1.

Спортивная школа п. Боровского: 45 лет со времени открытия (1964).

См.: Пфейль, В. Юбилей спортивной школы [Текст] / В. Пфейль // Коммунистический путь. – 1974. – 21 дек.

Археологическая лаборатория при КГУ им. А. Байтурсынова: 35 лет со времени открытия (1974).

См.: Гудова, И. Древние костанайцы были рыбаками [Текст] : [к такому выводу пришли обл. археологи после очередных раскопок] / Ирина Гудова // Кост. новости. - 2004. - 1 дек. - С. 2.

Декабрь

9* **Мацарин Николай Дмитриевич**, уроженец с. Янушевка ныне Костанайского р-на, музыкант, засл. деятель РК, директор Костанайского областного Русского театра драмы и кукол (с 1987 г.): 65 лет со дня рождения (1944).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 500-501.

22 **Баимбетов Фазылхан**, доктор физико-математических наук, профессор, член-корреспондент АН Казахстана, уроженец с. Алтынсарина Жангильдинского (Жангельдинского) р-на: 70 лет со дня рождения (1939).

См.: Кто есть кто в казахстанской науке [Текст] : справочник / гл. ред. А. Нысанбаев. – Алматы, 1999. – С.407.

22 **Кенжеахметов Сеит**, писатель, сатирик, этнограф, уроженец Жангильдинского (Жангельдинского) р-на: 70 лет со дня рождения (1939).

См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 412.

28 **Беларусь, национально-культурный центр**, 22 ноября 2005 г. перерегистрирован в НКЦ «Крыніца»: 10 лет со дня регистрации (1999).

См.: Вишниченко В. Г. Костанайская областная ассамблея народов Казахстана: история создания и становления [Текст] / В. Г. Вишниченко. - Костанай, 2006. - С. 57-59.

30 **Шиноремонтный завод**, в настоящее время ТОО «Костанай резина өнімдері»: 45 лет со дня образования (1964).

См.: Скибан, О. "Резиновые" перспективы [Текст] : [шиноремонтный завод] / Оксана Скибан // Кост. вестник.- 2005. - 6 окт. - С. 5 ; Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 454.

Костанайская кондитерская фабрика, ныне АО «Баян-Сулу»: 35 лет со времени пуска в эксплуатацию (1974).

См.: Костанайская область: прошлое и настоящее: в 2 ч. / под ред. И.К. Тернового. – Костанай, 2007. – Ч. II. – С. 490.

Костанайская областная детско-юношеская спортивная школа тенниса и бадминтона (ОДЮСШ Т и Б): 10 лет со времени открытия (1999).

См.: Спортивная пятилетка [Текст] : пять лет функционирует Кост. обл. детско-юнош. спорт. школа тенниса и бадминтона / Сергей Биркле // Костанай. - (Приложение "Костанай спортивный"). - 2005. - 21 янв. - С. 3.

ПАМЯТНЫЕ ДАТЫ, ЧИСЛО И МЕСЯЦ КОТОРЫХ НЕ УСТАНОВЛЕННЫ.

(Персоналии и события представлены от большего юбилея к меньшему).

- Наушабаев Нуржан**, казахский акын, композитор и исполнитель (1859-1919). **150 лет ***
См.: Казахская ССР [Текст] : 4-томная краткая энциклопедия / гл. ред. Р. Н. Нурғалиев. – А.-А., 1991. – Т. 4. – С. 415 ;
Казахстан [Текст] : краткий энциклопедический словарь / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2005. – С. 328.
- Капак сал** (наст. имя **Жусип**), известный певец, кюйши (1879-1961). **130 лет**
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 398.
- Новониколаевское поселение** (г. Кустанай) (1879). **130 лет**
См.: Из истории города Костаная (к 125-летию) [Текст] : сб. материалов и док. / отв. сост. С. Н. Ташанова. – Кустанай, 2004. – С. 109.
- Двухклассная русско-казахская школа в Кустанае** (1884). **125 лет**
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 722 ;
КОГА. Ф. 1414. Оп. 2. Д. 46.
- Жангельдин (Жангильдин) Алиби Тогжанович**, уроженец Тургайского уезда (ныне Костанайская обл.), участник гражданской войны, государственный и общественный деятель (1884-1953). **125 лет ***
См.: Казахстан [Текст] : национальная энциклопедия: в 5 т. / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2005. – Т. 2. – С. 289-290.
- Дауылбаев Оймауыт**, уроженец Жангельдинского р-на, общ. деятель, репрессирован в 1937 г. (1909-1937). **100 лет ***
См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 308.
- Первая государственная типография**, образована на базе кустарных частных типографий, в 1999 году преобразована в **ОАО «Костанайполиграфия»** (1919). **90 лет**
См.: Книги костанайских авторов (1991-первое полугодие 2003 г.): библиогр. указ. / сост. Е. Б. Жмурова. – Кустанай, 2003. – С. 6.
- Балло Николай Егорович**, уроженец Николаевской обл., Герой Социалистического Труда, работал трактористом-комбайнером в совхозе им. Димитрова Убаганского (Алтынсаринского) р-на (1929 - нет данных). **80 лет**
См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст]: в 5 т. / сост.: А. Б. Бейсембаев и [др.]. – А.-А., 1970. – Т. 3. – С. 105-106.
- Бережной Иван Михайлович**, уроженец Волгоградской обл., Герой Социалистического Труда, работал трактористом в зерносовхозе «Искра» Октябрьского (Денисовского) р-на (1929 - нет данных). **80 лет**
См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст]: в 5 т. / сост.: А. Б. Бейсембаев и [др.]. – А.-А., 1970. – Т. 3. – С. 109-110.

- Косьма Григорий Александрович**, уроженец Украины, Герой Социалистического Труда, управляющий 1-го отделения совхоза «Камышинский» Камышинского (Камыстинского) р-на (1929-1993). **80 лет**
 См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст]: в 5 т. / сост.: А. Б. Бейсембаев и [др.]. – А.-А., 1970. – Т. 3. – С. 173-174.
- Пугачев Павел Григорьевич**, уроженец г. Уральска, доктор биол. наук (1990), профессор (1991) (1929-2004). **80 лет ***
 См.: Кто есть кто в казахстанской науке [Текст] : справочник / гл. ред. А. Нысанбаев. – Алматы, 1999. – С. 541.
- Якунин Иван Егорович**, уроженец Пензенской обл., Герой Социалистического Труда, работал механизатором в с-зе им. Панфилова Кустанайской (Костанайской) области (1929 - нет данных). **80 лет**
 См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст]: в 5 т. / сост.: А. Б. Бейсембаев и [др.]. – А.-А., 1970. – Т. 3. – С. 275-276.
- Акушерский техникум** на базе областной больницы им. В. И. Ленина ныне **медицинский колледж** (1929). **80 лет**
 См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 723 ;
 КОГА. Ф. 225. Оп. 3. Историческая справка. Лл. 4-6 ; Оп. 2. Д. 3. Л. 96 ; Оп. 1. Д. 29. Л. 57.
- Кустанайский аэропорт** (1929). **80 лет**
 См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 723.
- Казахстанский техникум механизации и электрификации сельского хозяйства** п. Комсомолец, ныне **Казахстанский агротехнический колледж** (Карабалыкский р-н) (1929). **80 лет**
 См.: Туралин, М. Мы были первыми [Текст] : [К юбилею агротехнического колледжа] / М. Туралин // Юниор Экспресс. - 2004. - 6 февр. - С. 2 ; КОГА. Ф. 970. Оп. 3. Историческая справка. Л. 23.
- Абенов Шадыман**, акын, термеш, домбрист, уроженец п. Тургая (1934-1967). **75 лет**
 См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 181.
- Казачонок Александр Иосифович**, уроженец Витебской обл., работал механизатором в Тарановском р-не, Герой Социалистического Труда (1976) (1934-1992). **75 лет**
 См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 385.
- Куриленок Нина Николаевна**, уроженка Витебской обл., механизатор, Герой Социалистического Труда (1971) (1934). **75 лет**
 См.: Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст]: в 5 т. / сост.: М. Х. Абилова, И. Н. Бухонова, М. Кайргалиев. – А.-А., 1985. – Т. 5. – С. 473-474.
- Наурызбаев Кабдуш Джумагазиевич**, уроженец Тарановского р-на, кандидат физико-математических наук, профессор (1934). **75 лет ***
 См.: Элита Казахстана [Текст] / сост. Е. М. Арынов [и др.]. – Ал-

маты, 1997. – С. 286.

Кустанайский механический завод, в 1959 г. преобразован в **Кустанайский завод по ремонту двигателей** (1934). 75 лет

См.: КОГА. Ф. 1599. Оп. 1. Д. 1. Л. 31 ; Д. 4. Л. 16.

Управление государственного санитарно-эпидемиологического надзора Кустанайской области организовано на базе **бактериологической лаборатории** (1934). 75 лет

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 673-674 .

Бекенов Аманкул, уроженец п. Тургая, ученый-биолог, доктор биологич. наук, профессор, академик АЕН РК, лауреат Государственной премии в области науки и техники (1939). 70 лет

См.: Кто есть кто в казахстанской науке [Текст] : справочник / гл. ред. А. Нысанбаев. – Алматы, 1999. – С. 411.

Громченко Николай Владимирович, уроженец Одесской обл., почетный гражданин г. Костаная, бывший президент АО «КЖБИ» (1978-1995) (1939-1995). 70 лет

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 302.

Каскабасов Батыркайир, чабан, Герой Социалистического Труда (1981) (1939). 70 лет

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 408.

Городская библиотека им. Н. Островского (1939). 70 лет

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 260-261.

Кустанайский областной тубдиспансер (1939). 70 лет

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 451.

Научная библиотека КГПИ (1939). 70 лет

См.: Нуржанова Г. Лучше книг - только книги: [Научная библиотека КГУ] / Г. Нуржанова // Кустанай. - 2003. - 4 дек. - С. 2.

Соколовско-Сарбайское железорудное месторождение (1949). 60 лет

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 724.

Лисаковское месторождение оолитовых руд (1949). 60 лет

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 484.

Кустанайский техникум автомобильного транспорта, ныне **колледж автомобильного транспорта** (1959). 50 лет

См.: Казахская ССР [Текст] : 4-томная краткая энциклопедия / гл. ред. Р. Н. Нургалиев. – А.-А., 1989. – Т. 3. – С. 297 ; КОГА. Ф. 1544. Оп. 1. Историч. справка. Л. 1.

Кустанайская городская больница (1959). 50 лет *

См.: Кустанайская область [Текст] : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 265.

- Библиотека г. Лисаковска (1969).** **40 лет**
 См.: Лисаковск - это мы: (архивно-краеведческое обозрение) [Текст] / под ред. А. Я. Ильницкого ; обществ. об-ние "Созидание"; Лисаковский региональный гос. архив Кост. обл. - 2-е изд., испр. и доп. - Лисаковск, 2006. – С. 105.
- Оркестр эстрадной и джазовой музыки** областной филармонии им. Е. Умурзакова под руководством А. Евсюкова (1969). **40 лет**
 См.: 60 лет Костанайской филармонии [Текст] / Е. Өмірзақов атындағы облыстық филармониясы. Костанайская обл. филармония им. Е. Умурзакова. - Костанай, 2005. – С. 62-67.
- Аулиекольская детская спортивная школа (1969).** **40 лет**
 См.: Байжанов С. Аулиекольской ДСШ – тридцать! [Текст] / С. Байжанов // Кост. новости. – 1999. – 7 сент. – С. 4.
- Железнодорожный вокзал, памятник архитектуры (1974).** **35 лет**
 См.: Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 352.
- Лисаковская детская спортивная школа (1974).** **35 лет**
 См.: Лисаковск - это мы: (архивно-краеведческое обозрение) [Текст] / под ред. А. Я. Ильницкого ; обществ. об-ние "Созидание"; Лисаковский региональный гос. архив Кост. обл. - 2-е изд., испр. и доп.- Лисаковск, 2006. – С. 77.
- Музей им. И. Алтынсарина (п. Тургай) (1989).** **20 лет**
 См.: Костанайская область: прошлое и настоящее [Текст] : в 2 ч. / под ред. И. К. Тернового. – Костанай, 2007. – Ч. II. – С. 492.
- Общество немцев «Возрождение» (1989).** **20 лет**
 См.: Вишниченко В. Г. Костанайская областная ассамблея народов Казахстана: история создания и становления [Текст] / В. Г. Вишниченко. - Костанай, 2006. - С. 31-34.
- Фирма «Титан» (1989).** **20 лет**
 См.: Маленький гигант промышленного бизнеса [Текст] : беседа с исполнит. директором А. Зайченко / беседу вела С. Шлякова // Кустанай. – 1997. – 15 июля. – С. 2.
- «Мирас», медицинский центр г. Лисаковск (1999).** **10 лет**
 См.: Адырбаева, А. "Мирас": частная медицина возможна и необходима! [Текст] / А. Адырбаева // Костанай. - 2003. - 21 марта. – С. 2.
- Камерный оркестр при областной филармонии (2004).** **5 лет**
 См.: 60 лет Костанайской филармонии [Текст] / Е. Өмірзақов атындағы облыстық филармониясы. Костанайская обл. филармония им. Е. Умурзакова. – Костанай, 2004. - С. 72-73.

ЗНАМЕНАТЕЛЬНЫЕ И ПАМЯТНЫЕ ДАТЫ КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ НА 2009 ГОД

(краткие справки и литература)

7 января

70
лет
со дня рождения

**Шаяхметов
Шайсултан
(1939-2000)**

Шайсултан Шаяхметов родился в пос. Наурзуме Наурзумского района Тургайской (ныне Костанайской) области.

После окончания Московского государственного университета им. М. В. Ломоносова в 1962 году работал младшим научным сотрудником Казахского государственного университета, учился в аспирантуре Института Академии наук СССР, занимался преподавательской деятельностью.

С 1972 по 1977 год занимал различные должности в Министерстве высшего и среднего специального образования КазССР. В течение 10 лет заведовал отделом Управления делами Совета Министров КазССР. С 1987 по 1993 год был министром образования Казахстана. Он проявил личную инициативу в открытии первого международного университета им. Ахмеда Яссауи в г. Туркестане и государственного университета в г. Кустанае. В 1993-1997 годах работал заместителем председателя Государственного комитета Республики Казахстан по национальной политике.

С 1988 года Ш. Шаяхметов возглавлял Республиканский центр интенсивного обучения государственному языку Министерства культуры, информации и общественного согласия РК.

В 1998-2000 гг. - Президент общественного фонда «Мемлекеттік тіл».

Являлся действительным членом Международной академии творчества (Москва, 1992 г.), почётным профессором университета Гранд Каньон (США), членом-корреспондентом Инженерной академии РК (1992 г.).

Шайсултан Шаяхметов активно занимался общественной деятельностью, дважды избирался депутатом Верховного Совета Республики Казахстан.

Мастер спорта СССР по самбо. Был избран президентом Республиканской федерации самбо и казахша-курес.

Писал стихи, занимался переводом художественной литературы.

Автор более 30 научных статей, книг: «Практическое руководство по исследованию полимеров» (1983 г.), «Русско-казахский словарь химических терминов» (1992 г.), «Толковый словарь русско-казахских терминов по химии и химической технологии» (1992 г.), «Растворы полимеров» (1993 г.), Введение в химию полимерных процессов» (1993 г.). Результаты исследований Ш. Шаяхметова опубликованы в научных изданиях республики, США и других стран зарубежья. Его заслуги отмечены званием «Заслуженный работник Казахстана», медалью «За трудовую доблесть». Именем Шайсултана Шаяхметова названа Аулиекольская средняя школа.

Интервью:

1. Шаяхметов, Ш. Образование должно стать опережающим [Текст] : Со слета творчески работающих учителей / Ш. Шаяхметов // Учитель Казахстана. – 1993. – 3 июля.

2. Шаяхметов, Ш. Расстановка сил в науке: о проблемах науки в вузах [Текст] : беседа с министром образования Ш. Шаяхметовым / записала С. Крымова // Казахская правда. – 1993. – 15 мая. – С. 3.

3. Шаяхметов, Ш. Цель образований высшей школы – добиться конвертируемости диплома [Текст] : беседа с министром образования республики Ш. Шаяхметовым / записал А. Гурский // Советы Казахстана. – 1993. – 28 апреля. – С. 1.

Литература о нём:

1. Шаяхметов Шайсултан [Текст] // Костанайская область: энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 701-702.

2. Шаяхметов Шайсултан [Текст] // Ашимбаев, Д. Р. Кто есть кто в Казахстане / Д. Р. Ашимбаев. - 5-е изд., доп. – Алматы, 2001. - С. 497-498.

* * *

1. Аязбаева, Г. Кузница прекрасного [Текст] : [школа им. Ш. Шаяхметова] / Г. Аязбаева // Эуликөл. - 2003. - 14 марта. - С. 2.

2. Шаяхметов, Ш. Ш. [Текст] : [некролог] // Казахст. правда. – 2000. – 30 июня. - С. 4.

1 февраля

60

лет

со дня рождения

**Вишниченко
Валерий Георгиевич
(1949)**

Родился в посёлке Кособа Карабалыкского района. Окончил Кустанайский государственный пединститут и Алма-Атинский институт политологии и управления. Работал учителем математики в СШ № 10 г. Костаная, служил в армии, после чего трудился в обкоме комсомола, избирался секретарём Семиозёрного РК ЛКСМ и Кустанайского обкома комсомола.

В последующем был инструктором и заместителем заведующего отделом обкома партии, главным специалистом облисполкома, заведующим отделом внутренней политики и социальной сферы аппарата акима области, заместителем председателя областной Ассамблеи народа Казахстана (1998-2007 гг.).

С 27 августа 2007 года Депутат Мажилиса Парламента РК IV созыва (выдвинут Ассамблеей народа Казахстана).

Валерий Георгиевич подготовил к защите на соискание учёной степени кандидата исторических наук диссертацию по теме «История создания информационного аппарата политических институтов суверенного Казахстана». Автор публикаций по актуальным проблемам реформирования казахстанского общества. Совместно с об-

щественностью проводит большую работу по развитию культуры и укреплению межнационального согласия.

Книги и статьи:

1. Боздақтар - Книга памяти [Текст] : Қостанай облысы - Костанайская область Т. 6. 1941-1945 г. : Отан соғысы жеңісінің 60 жылдығына арналады. Отан қорғау жолында құрбан болған боздақтарға ескерткішкітап / ред. В. Г. Вишниченко. - Костанай, 2001. - 255 с.

2. Информационное обеспечение управленческих решений [Текст] / В. Вишниченко // Среда и жизнедеятельность. Кустанайская область Республики Казахстан / гл. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1994. – С. 233-235.

3. Костанайская областная ассамблея народов Казахстана: история создания и становления [Текст] / Вишниченко В. Г. - Костанай, 2006.- 116, [2] с.; ил.

4. Костанайские шахматы. Полвека с А. Г. Уфимцевым [Текст] / В. Г. Вишниченко, И. П. Сербин. - Костанай, 2003. - 389 с.; ил.

5. Сборник песен лауреатов и дипломантов областного фестиваля "Менің туған өлкем" = "Мой край родной" [Текст] / сост. В. Г. Вишниченко, А. К. Молдабаева, О. И. Щербинин [и др.]. - Костанай, 2003. - 194 с.

6. Средства массовой информации в условиях рынка: проблемы, поиски, решения [Текст] / В. Вишниченко // Среда и жизнедеятельность. Кустанайская область Республики Казахстан / гл. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1994. – С. 309-312.

7. Философское и конкретно-научное осмысление информации в естественных и социальных процессах [Текст] / В. Вишниченко // Среда и жизнедеятельность. Кустанайская область Республики Казахстан / гл. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1994. – С. 326-328.

* * *

1. Что дает Ассамблее народа Казахстана новый статус? [Текст] / Валерий Вишниченко // Кост. новости. - 2007. - 31 мая. - С. 4.

2. Информационные процессы и некоторые вехи становления информационного аппарата в Казахстане: к истории вопроса [Текст] / В. Г. Вишниченко // Отан тарихы. - Отечественная история. - 2007. - № 2. - С. 204-218.

3. Национальное согласие и гражданский мир [Текст] : [Ассамблея народов Казахстана] / В. Вишниченко // Экспресс К. - 2002. - 22 нояб. - С. 9.

4. Деятельность Костанайской областной Ассамблеи народов Казахстана по удовлетворению этнокультурных потребностей в области языка [Текст] / В. Вишниченко // Ақпарат-әдістемелік бюллетень. - Информационно-методический бюллетень. - 2002. - № 10. - С. 65-68.

5. Новый взгляд, новые задачи [Текст] : [об Указе Президента РК "О стратегии Ассамблеи народов Казахстана и положении об Ассамблее народов Казахстана"] / В. Вишниченко // Экспресс К. - 2002. - 28 июня. - С. 10.

6. Долг памяти [Текст] : [отрывки из книги И. Сербина и В. Вишниченко "Костанайские шахматы. Полвека с А.Г. Уфимцевым"] // Кост. новости. - 2002. - 27 марта. - С. 6.

Интервью, беседы:

1. Башкатова Татьяна. Валерий Вишниченко: "Мы, депутаты, будем на стороне народа, а не правительства..." [Текст] : [беседа с членом Комитета по межд. делам, обороне и безопасности] / Башкатова Татьяна; фото Константина Вишниченко // Кост. новости. - 2008. - 4 янв. - С. 8.

2. Ассамблею называют внутриказахстанской ООН [Текст] : [беседа с зам. предс. Ассамблеи народов Казахстана] / беседовала Оксана Скибан // Вестник недели. - 2007. - 28 июня. - С. 10.

3. Сергазинова Александра. Будем жить в мире [Текст] : [беседа с зам. предс. Ассамблеи народов Казахстана по Кост. обл.] / Сергазинова Александра // Страна и мир. - 2007. - 22 июня. - С. 8.

4. Павлюк Татьяна. Для национальных центров задача ясна [Текст] : мнение зам. предс. обл. Ассамблеи народов Казахстана Валерия Вишниченко о языковой политике в свете Послания главы государства / Павлюк Татьяна // Костанай. - 2007. - 26 апр. - С. 10.

5. Валерий Вишниченко: "Не прогибаться под изменчивый мир, или Я за то, чтобы каждодневно самозатачиваться" [Текст] : [беседа с зам. предс. обл. Ассамблеи народов Казахстана] / полоса подготовлена Александрой Сергазиновой; фото Константина Вишниченко // Костанай. - 2007. - 18 янв. - С. 9.

6. Стадниченко, Н. "У власти должны быть все нации" [Текст]: о личной встрече с главой государства и об актуальных проблемах, которые решались на XII сессии Ассамблеи народов Казахстана рассказывает В. Г. Вишниченко / Николай Стадниченко ; фото Константина Вишниченко // Кост. новости. - 2006. - 4 нояб. - С. 3.

7. Преображенская, Е. "Высокие деревья растут от глубоких корней" [Текст] : прошла презентация книги "Костанайская областная Ассамблея народов Казахстана: история создания и становления" / фото Константина Вишниченко // Кост. новости. - 2006. - 7 окт. - С. 2.

8. Не надо бежать быстрее, чем соображает голова [Текст]: [на вопросы журналиста "КН" отвечает политолог, зам. предс. обл. Ассамблеи народов Казахстана Валерий Вишниченко] / В. Вишниченко ; фото Константина Вишниченко // Кост. новости. - 2005. - 30 апр. - С. 4.

9. Ну, за то, чтобы стол не скривился! [Текст] : о том, каким был год для НКЦ Костаная рассказывает зам. предс. обл. Ассамблеи народов Казахстана Валерий Вишниченко / Людмила Круглова, Николай Стадниченко // Кост. новости. - 2005. - 11 янв. - С. 5.

10. Круглова Л. Заметили, послы к нам зачастили? [Текст] : [беседа с исполн. секретарем обл. Ассамблеи народов Казахстана В. Вишниченко] / Л. Круглова, В. Вишниченко // Кост. новости. - 2004. - 30 апр. - С.6.

Рецензии на книги:

1. Кузьмичев Александр. Энциклопедия общественной жизни [Текст] : [состоялась презентация книги "Костанайская областная Ассамблея народов Казахстана: история создания и становления"] / Александр Кузьмичев // Костанай. - 2006. - 19 окт. - С. 4.

2. Веденко Валерий. От Ассамблеи - к юбилею [Текст] : [издана книга о Кост. обл. Ассамблее народов Казахстана] / Валерий Веденко // Казахст. правда. - 2006. - 10 окт. - С. 6.

3. Кузьмичев, А. Памяти человека и шахматиста [Текст] : [презентация книги В. Вишниченко и И. Сербина "Костанайские шахматы. Полвека с Уфимцевым"] / А. Кузьмичев // Костанай. - 2003. - 4 июля. - С.1.

4. Шахматная энциклопедия области [Текст] / С. Биркле // Кост. новости. - (Приложение "Білім жарысы"). - 2003. - 27 июня. - С. 11.

5. Полвека с Уфимцевым: презентация книги [Текст] / С. Биркле // Костанай. - (Приложение "Костанай спортивный"). - 2003. - 26 июня (№ 8). - С. 3.

Литература о нём:

1. Валерий Георгиевич Вишниченко [Текст] // Черныш П. М. Наш отчий край Карабалык / П. М. Черныш. – Костанай, 2004. - С. 402-403.

2. Валерий Вишниченко стал мажилисменом: от Ассамблеи народов Казахстана [Текст] / редакция "КН" // Кост. новости. - 2007. - 23 авг. - С. 2.

2 февраля

70

лет

со дня рождения

Рыдченко Владимир Васильевич (1939)

Родился в поселке Урицком (ныне Сарыколь) Урицкого (ныне Сарыкольского) района Кустанайской области.

Окончил факультет народных инструментов Ленинградского института культуры в 1971 году, дирижер оркестра народных инструментов. Трудовую деятельность начал в 1971 году, возглавив Семипалатинский дом народного творчества. С 1975 года – директор Кустанайского дома народного творчества. С 1976 года и по настоящее время – директор Кустанайской областной филармонии имени Е. Умурзакова.

Член Союза музыкальных деятелей РК.

Награжден знаком «Отличник культурного шефства над селом» (1988), медалями «Астана» (1998), «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 10 жыл» (2001), «50 лет Целины» (2004).

Заслуженный работник культуры КазССР (1989).

Литература о нём:

1. Рыдченко В. В. [Текст] // Кустанайская область : энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 597.

2. Рыдченко В. В. [Текст] // Қазақстан Республикасында Кімнің Кім екені: 2004-2006: справочник / Асылбеков А. З.- Алматы, 2006. - Ч.2. - С. 716.

1. Шлякова, С. "Чем выше уровень культуры и образованности человека, тем более он прост и открыт" [Текст] : [беседа с директором Костанайской областной филармонии В. В. Рыдченко] / С. Шлякова // Костанай. - 2001. - 2 февр. - С.1, 3.

2. Лукаш, О. Культурному боссу Костанайщины – 60 [Текст] / О. Лукаш // Костанай. – 1999. – 4 февраля. – С. 2.

3. Завтра вы придете на концерт [Текст] : [интервью директора филармонии В. В. Рыдченко] / О. Абалакова // Кустанайские новости. – 1997. – 22 января. – С. 5.

4. Присвоено почетное звание [Текст] : [о присвоении директору Куст. обл. филармонии Рыдченко В. В. звания «Заслуженный работник культуры КазССР»] / КазТАГ // Ленинский путь. – 1989. – 28 февраля. – С. 3.

10 октября

100

лет

со дня рождения

Сандригайло Николай Фадеевич (1909-1982)

Родился в городе Свердловске. В 1931 году, после окончания техникума, Николай Фадеевич Сандригайло был назначен начальником участка на одном из горно-рудных предприятий Урала. Затем ему доверяют руководство такими ведущими предприятиями черной металлургии, как Бакальское, Златоустовское, Лебяжинское и Гороблагодатское рудоуправления. В то время именно здесь добывалась основная масса сырья для домен и мартенов. И молодой специалист успешно справлялся с возложенными на него заданиями. Руководимые им предприятия из года в год наращивали производственные мощности.

Совмещая работу с учебой, он окончил высшие инженерные курсы при Свердловском горном институте и в 1953 году был назначен заместителем управляющего трестом «Уралруда».

В 1954 году опытный, хорошо знающий своё дело инженер становится директором Соколовско-Сарбайского горно-обогатительного комбината (1954-1972 гг.).

Благодаря его профессионализму, умелому и принципиальному руководству, уже в 1957 году Соколовская руда пошла на заводы Урала. По его инициативе в Рудном была построена первая в СССР фабрика окомкования.

22 марта 1966 года Николаю Фадеевичу Сандригайло присвоено звание Героя Социалистического Труда.

Полный кавалер знака «Шахтерская слава», почётный житель города Рудного, где одна из улиц названа его именем.

Работы и статьи:

1. Основные вопросы вскрытия и разработки Соколовского и Сарбайского месторождений [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Труды Объединенной Кустанайской научной сессии, посвященной проблемам Тургайского регионально-экономического комплекса: материалы горно-металлургической секции / АН СССР ; АН КазССР ; М-

во геологии и охраны недр СССР ; М-во геологии и охраны недр КазССР. – Алма-Ата, 1958. – Т. III. - С. 17-26.

2. Развитие Соколовско-Сарбайского горно-обогатительного комбината [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Развитие производительных сил Большого Тургая. – М., 1963. – С. 44-54.

3. Совершенствование технологии горных работ на карьерах ССГОКа [Текст] / Н. Ф. Сандригайло ; под общ. ред. Д. А. Кунаева. – А.-А., 1966. – 390 с., с. илл.

4. Соколовско-Сарбайский комбинат : [Текст] : (записки инженера) / Н. Ф. Сандригайло. – Алма-Ата, 1964. – 144 с.

* * *

1. Технические новшества облегчают труд [Текст] : [отрывок из книги первого директора ССГОКа] / Н. Ф. Сандригайло // Магнетит. - 2004. - 15 окт. - С. 3.

2. Начало большого пути [Текст] : [из истории ССГОКа] / Н. Ф. Сандригайло // Магнетит. - 2003. - 19 сент. - С. 5; 24 окт. - С. 4; 14 нояб. - С. 3; 21 нояб. - С. 3; 2004. - 30 янв. - С. 3.

3. Годы роста [Текст] : 20 лет железорудной целины / Н.Ф. Сандригайло // Рудн. рабочий. – 1974. – 27 июня.

4. Больше руды и окатышей [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1971. – 16 марта.

5. Итоги, планы, перспективы [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Рудн. рабочий. – 1971. – 18 февр.

6. Горняцкая помощь селу [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Новый путь. – 1970. – 15 сент. ; Рудн. рабочий. – 1970. – 10 сент.

7. Крупнейшая рудная база [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Народное х-во Казахстана. – 1970. - № 8. – С. 73-74.

8. Неотложные проблемы горнорудного гиганта [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Рудн. рабочий. – 1970. – 1 авг.

9. Сегодня и завтра горняцкого богатыря [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Коммунизм таны. – 1970. – 18 июня.

10. Свой труд отчизне посвятим [Текст] : [из доклада директора горнообогатительного комбината] / Н. Ф. Сандригайло // Рудн. рабочий. – 1969. – 7 авг.

11. Отрадные перспективы [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1969. – 19 июля.

12. Горняцкая поступь [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Рудн. рабочий. – 1969. – 25 февр.

13. Соколовско-Сарбайский горно-обогатительный комбинат [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Горный журнал. – 1967. - № 11. – С. 45-49.

14. В недрах Кустанайщины [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Коммунизм таны. – 1967. – 3 нояб.

15. Резервы времени: все резервы – в оборот [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Народное х-во Казахстана. – 1967. - № 9. – С. 18-23.

16. Неисчерпаемые сокровища [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Коммунизм таны. – 1967. – 10 июня.

17. Богатырская поступь [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1967. – 15 янв.

18. Горняцкая поступь. Есть первый миллион [Текст] / Н. Ф. Сандригайло

// Лен. путь. – 1966. – 17 июля.

19. Богатства Рудного. Экономические проблемы республики [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Правда. – 1966. – 16 февр.

20. На два года раньше срока [Текст] : [введены в строй на полную проектную мощность Соколовский и Сарбайский рудники] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1965. – 31 дек.

21. Верные ориентиры [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1965. – 21 нояб.

22. Особенный год [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Целинный край. – 1965. – 29 авг.

23. Сарбай – друг Урала [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1965. – 29 авг.

24. Железорудному гиганту – десять лет [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1964. – 30 авг.

25. Перспективы развития [Соколовско-Сарбайского] комбината [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Горный журнал. – 1964. - № 2. – С. 28-30.

26. Клады просятся в руки [Текст] : (проблемы комплексного использования магнетитовых руд Соколовско-Сарбайского месторождения) / Н. Ф. Сандригайло // Известия. – 1964. – 5 февр.

27. Эффективные пути к большой руде [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1963. – 15 окт.

28. Будни рудного гиганта [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1963. – 3 июля.

29. Кустанайская руда должна быть самой дешевой [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Народное хозяйство Казахстана. – 1962. - № 11. – С. 20-22.

30. За высокие трудовые показатели борется весь коллектив [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Народное хозяйство Казахстана. – 1962. - № 2. – С. 3-8.

31. В поход за большую руду [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1961. – 26 дек.

32. Нерешенные проблемы Сарбая [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Правда. – 1961. – 10 апр.

33. Гигант расправляет плечи [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Казахст. правда. – 1960. – 29 дек.

34. Новь семилетки [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1960. – 13 июля.

35. Удвоим добычу железной руды [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1960. – 3 февр.

36. На ударной стройке семилетки [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Лен. путь. – 1959. – 18 нояб.

37. Что сдерживает строительство [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Казахст. правда. – 1957. – 1 июня.

38. Новая рудная база страны [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Агитатор. – 1956. - № 3. – С. 20-22.

39. Строительству Соколовско-Сарбайского комбината – высокие темпы [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Казахст. правда. – 1956. – 10 февр.

40. Соколовско-Сарбайский комбинат [Текст] / Н. Ф. Сандригайло // Блокнот агитатора. – 1955. - № 3. – С. 19-26.

Литература о нём:

1. Дьячков, И. Энтузиаст – основатель ССГОКа [Текст] // Дьячков И. Наши звездные и беззвездные герои: избр. публикации о соотечественниках самоотверженного подвига / И. Дьячков. – Костанай, 2007. – С. 306-324.

2. Дьячков, И. Начало большой стройки [Текст] // Творение чудо-поколения: избранные публикации о строительстве ССГОКа и г. Рудного и об их славных тружениках / И. Дьячков. - Костанай, 2006. - С. 148-149 ; Магнетит. – 2003. – 23 мая.

3. Дьячков, И. Первые заботы директора [Текст] // Творение чудо-поколения: избранные публикации о строительстве ССГОКа и г. Рудного и об их славных тружениках / И. Дьячков. – Костанай, 2006. – С. 153-156 ; Рудн. рабочий. – 1979. – 15 окт.

4. Николай Фадеевич Сандригайло [Текст] // Рудный / коллектив авторов под рук. Н. Я. Князевой. – Костанай, 1997. – С. 212.

5. Сандригайло Николай Фадеевич [Текст] // Герои Социалистического Труда – казахстанцы [Текст] : в 5 т. / сост.: А. Б. Бейсембаев и [др.]. – А.-А., 1970. – Т. 3. – С. 231-232.

* * *

1. Дьячков Иван. Первый день директора ССГОКа [Текст] : [Н. Ф. Сандригайло и история г. Рудный] / Иван Дьячков // Кост. новости. - 2007. - 3 июня . – С. 5.

2. Кожамкулов, Д. Первый директор комбината [Текст] / Д. Кожамкулов // Руд. рабочий. - 2004. - 30 янв. - С. 2.

3. Н. Сандригайло: "Соколовско-Сарбайский комбинат" [Текст] / редакция газеты «Магнетит» // Магнетит. - 2003. - 26 сент. - С. 3.

4. Воронин, В. Этапы проектирования строительства [Текст] : [К 50-летию комбината] / В. Воронин // Рудн. рабочий. - 2003. - 16 июля. - С. 2.

5. Попов, А. Первый директор комбината: [О первом директоре ССГОКа] [Текст] / А. Попов // Рудн. рабочий. - 2002. - 7 июня. - С. 2.

6. Абрамович, П. Неуёмное сердце [Текст] / П. Абрамович // Куст. новости. – 1994. – 8 окт.

7. Матюшова, Е. Слово о первом директоре [Текст] / Е. Матюшова // Рудн. рабочий. – 1984. – 14 июля.

8. Сандригайло Николай Федорович [Текст] : некролог / Б. Асатов, В. Корнев, В. Вакуленко [и др.] // Рудн. рабочий. – 1982. – 23 дек.

9. Петров, Л. Директор ССГОКа [Текст] / Л. Петров // Рудн. рабочий. – 1972. – 10 окт.

10. Николай Федорович Сандригайло [Текст] // Горный журнал. – 1969. - № 12. – С. 70-71; с портр.

11. Семёнов, Ф. Директор, инженер, новатор [Текст] / Ф. Семёнов // Лен. путь. – 1963. – 20 февр.

**Мацарин
Николай Дмитриевич
(1944)**

Родился в большой трудолюбивой семье в селе Янушевка. После окончания вечерней школы поступил на филологический факультет Кустанайского пединститута. Работал учителем пения, русского языка и литературы в школах Кустаная.

В 1969 году поступил в Петропавловское музыкальное училище по классу баяна и в 1972 году с отличием закончил его.

В 1975 году Н. Д. Мацарину поступило предложение открыть и возглавить в Кустанае культурно-просветительное училище. На этом посту он трудился восемь лет. Затем были годы работы в практической самодеятельности: директором ДК, директором Межсоюзного дома самодеятельного творчества.

В это же время, в 1983 году, закончил факультет культурно-просветительной работы Чимкентского института культуры.

С 1987 года Николай Дмитриевич Мацарин работает директором Костанайского Русского театра драмы и кукол.

Статьи, интервью, беседы...:

1. Мацарин, Н. Д. Работа театра с молодежью [Текст] : [о работе Костанайского обл. русского театра драмы и кукол] / Н. Д. Мацарин // Акпарат-әдістемелік бюллетень. - Информационно-методический бюллетень: по итогам Междунар. научн.-практич. конф. "Молодежь и культура" (г. Костанай, 27-29 июля 2000 г.). - 2001. - № 8. - С. 194-200.

* * *

1. Мацарин Николай. Автор просит больше, а зритель? [Текст] : [беседа с директором Кост. обл. русского театра драмы и кукол] / Николай Мацарин ; беседовала Татьяна Деревянко // Бизнес Премьер. - 2008. - № 5. - С. 42.

2. Мацарин, Н. Д. Главный критик - зритель [Текст]: беседа с директором Русского театра драмы и кукол Николаем Дмитриевичем Мацариным / Н. Д. Мацарин; беседу вела Оксана Скибан // Кост. вестник. - 2005. - 25 авг. - С. 26.

3. Мы говорим - театр, подразумеваем - Мацарин [Текст]: беседа с директором Кост. русского театра драмы Н. Д. Мацариным / подготовил Александр Кузьмичев // Костанай. - 2004. - 9 дек. - С. 5.

4. Руденко, С. Н. Мацарин: "Давайте чаще встречаться в театре!" [Текст] : Блиц-интервью с директором обл. Русского театра драмы и кукол / С. Руденко // Кост. новости. - 2004. - 27 марта. - С. 1-2.

5. Офицерова, С. Николай Мацарин: "Мы сегодня живем насыщенной жизнью" [Текст] : [беседа с директором театра] / С. Офицерова // Костанай. - (Приложение "Наш дом"). - 2004. - 26 марта. - С. 6.

Литература о нём:

1. Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 500-501.

2. Я люблю, тебя жизнь... [Текст] / Н. Мацарин. - Костанай, 2004. - 88 с. ; ил.

* * *

1. Офицерова, С. Победителей не судят, а лауреатов награждают [Текст]: [19 апр. состоялась торж. церемония награждения премией Клуба меценатов деятелей культуры и искусства] / Светлана Офицерова // Костанай. - 2005. - 21 апр. - С. 6.

2. 60-летний юбилей отметил директор областного Русского театра драмы и кукол Николай Мацарин [Текст] / редакция «КН» // Кост. новости. - 2004. - 11 дек. - С. 2.

3. Корнева, Л. Театральный юбилей [Текст] / Людмила Корнева // Наша газета.- 2004. - 9 дек. - С. 5.

150

лет

со дня рождения

**Наушабаев
Нуржан
(1859-1919)**

Родился в ауле Куттык Кустанайского района. Он рано лишился матери и воспитывался у прабабушки Агайши – супруги знаменитого акына Шал Кулекеулы.

Первоначальное образование получил у аульного муллы, позже учился в медресе Троицка. Усердно занимался самообразованием, свободно владел русским, татарским, башкирским и другими тюркскими языками. Нуржан был одним из самых близких друзей и соратников ученого-просветителя И. Алтынсарина.

В народе был популярен айтыс Нуржана с Бибисарой о любви и взаимном уважении девушек и джигитов. Но самой сложной формой айтыса является загадка. В этом словесном состязании должны проявляться не только остроумие и красноречие, но и широкие знания, сообразительность. «Каждый художественный жанр имеет свои вершины, свои шедевры. Из айтысов-загадок замечательным в этом отношении является айтыс Сапаргали (Куанышева) и Нуржана», - писал Сабит Муканов в книге «Народное наследие».

Этот айтыс состоялся в форме вопроса-ответа и каждый вопрос и ответ состоял из четверостишия. В лаконичной форме надо было уметь разгадать загадку и самому придумать такую, чтобы соперник не в силах был отгадать.

Нуржан своим учителем считал Жиренчи шешена – известного казахского оратора, бия и «тактака».

Исследование творчества Нуржана Наушабаева осуществлено в трудах Сабита Муканова, Ахмета Байтурсынова, Есмагамбета Исмаилова, Бейсенбая Кенжебаева, Мариям Хакимжановой, Кажыма Жумалиева, Ауелбека Коныратбаева и других. Многие песни Нуржана переходили из уст в уста и сохранились в памяти почитателей его таланта. В том числе до нас дошла и песня-летопись, где поэт описывает дальних предков и точно указывает принадлежность многих родов казахского наро-

да. Перу Нуржана Наушабаева принадлежит и сюжетная поэма «Сегиз сери», посвященная легендарному бунтарю Степи, батыру и акыну Сегиз сери Шакшаку.

Призыв к знаниям, к просвещению, обличение невежества, сохранение народных традиций, преклонение перед родной землей, воспевание героизма и отваги – основные темы творчества поэта. Особенностью его поэзии является то, что Нуржан, будучи глубоко верующим человеком, почти в каждом стихотворении упоминает Аллаха, пророка Мухаммеда. А в некоторых стихах объясняет значение ислама, соблюдения правил шариата.

Похоронен Наушабаев на кладбище, которое находится на территории ТОО «Владимировка» Костанайского района, где поставлен памятник.

В настоящее время между исследователями жизни и творчества Н. Наушабаева есть разногласия о дате его рождения. Называются годы: 1857 или 1856. В своём «Календаре...», говоря о годе рождения (1859), мы ссылаемся на 4-й том Краткой энциклопедии Казахской ССР (1989 г.), Краткий энциклопедический словарь «Казахстан» (2005 г.).

Книги и статьи о Нуржане Наушабаеве, напечатанные и изданные до 2004 года, нашли отражение в «Календаре дат и событий Костанайской области на 2004 год».

Литература о нём:

1. Кенжетаева, С. А. Казанский университет как центр формирования казахской интеллигенции в конце XIX - начале XX вв. [Текст] / С. А. Кенжетаева // Мир на рубеже тысячелетий: Материалы региональной научно-практической конференции / КГУ. - Костанай, 2001. - С. 68-71.

2. Наушабаев Нуржан [Текст] // Казахстан: национальная энциклопедия: в 5 т. / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2006. – Т.4. – С. 119.

3. Наушабаев Нуржан [Текст] // Краткий энциклопедический словарь / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2005. – С. 328.

4. Рукописи не горят. Память о поэтах тоже [Текст] : памятка посвящена творчеству нашего земляка Нуржана Наушабаева / сост. А. Б. Антеева, Г. А. Мухадосова, И. В. Шевко. – Костанай, 2006.

* * *

1. Знатоки поэзии и музыки [Текст] / полоса подготовлена Александрой Сергазиновой ; А. Антеева // Костанай. - 2006. - 24 окт. - С. 6.

2. Поэт с большой буквы [Текст] : [по постановлению гормаслихата библиотека им. Н. Островского будет носить имя нашего земляка Н. Наушабаева] / К. Н. Калтаева // Костанай. - 2006. - 13 июля. - С. 11.

3. Ж. Отарбаев: "Всякая родословная требует внесения поправок. Но никто не имеет монополию на правду" [Текст] : [беседа с канд. физ.-мат. наук Ж. Отарбаевым о поэте Н. Наушабаеве] / вопросы задавала Дидар Тапелова // Көзқарас. - Взгляд. - 2005. - 4 нояб. - С. 3.

4. Шаяхмет, А. Нуржан - казахский тактак [Текст] / Акылбек Шаяхмет // Көзқарас. - Взгляд. - 2005. - 21 окт. - С. 3, 6.

5. Шаяхмет, А. Возвращение поэта [Текст] / Акылбек Шаяхмет // Казахст. правда. - 2005. - 16 июля. - С. 12.

125
лет
со дня рождения

Жангельдин **Алиби Тогжанович** **(1884-1953)**

Государственный деятель советского периода А. Т. Жангельдин (Джангильдин) родился на территории нынешней Костанайской области.

Учился в Торгайском профессиональном училище, затем в двухклассном русско-казахском училище в Кустанае. В 1903 окончил Оренбургское духовное училище. В 1903-1905 годах учился в Казанской учительской семинарии, был исключен за участие в студенческой демонстрации 1905 года. В 1906 поступил в Московскую духовную академию, но и там продолжал изучать нелегальную политическую литературу и участвовать в революционном движении, за что был исключен как «неблагонадежный студент» в том же году. В 1909-1912 годах в целях знакомства с обычаями и традициями других народов (по другим источникам, для религиозной агитации) совершил пешее путешествие по странам Европы, Ближнего Востока, Азии и в 1913 году через Японию вернулся на родину.

В 1913 году проводил агитационную работу в Казахстане, объезжал аулы, демонстрировал фильмы о жизни и быте других народов мира. Преследуемый царскими властями, Жангельдин переехал сначала в Крым, затем в Петроград.

В 1915 году вступил в партию большевиков.

В 1916 году вместе с Амангельды Имановым возглавлял национально-освободительное восстание казахов в Торгае. Участвовал в осаде г. Торгай.

После Февральской революции 1917 года установил связь с ЦК РСДРП(б) и Петроградским советом и выступил против Временного правительства.

В декабре 1917 года Жангельдин назначен временным военным комиссаром Торгайской области. На 1-м Торгайском областном съезде Советов (март 1918) избран председателем облисполкома. По его предложению при Торгайском облисполкоме был создан комитет по делам национальностей, а при Народном комиссариате по делам национальностей организован первый национальный отдел.

В мае 1918 года Жангельдин назначен чрезвычайным и военным комиссаром Степного Киргизского (Казахского) края, руководил созданием казахских отрядов Красной Армии, воевал с белогвардейцами. Сформировал в центральных регионах России несколько особых вооруженных отрядов и восстановил в ряде городов советскую власть.

В 1919 году А. Жангельдин назначен заместителем председателя Ревкома Киргизского (Казахского) края, он один из организаторов Учредительного съезда Советов Казахстана. В октябре 1920 года на Учредительном съезде Советов Казахстана избран членом первого правительства. В 1920-1925 гг. – член Президиума ЦИК КАССР, 1925-1937 гг. - заместитель председателя Президиума ЦИК КАССР, одновременно (1921-1929 гг.) нарком социального обеспечения КАССР.

В 1922 году с 20 мая по 9 августа «Красный караван» под руководством Жангельдина, проехав 3 тыс. км. из Оренбурга в города Жаманкала, Торгай, Атбасар, Акмола, Павлодар, Семипалатинск оказал населению, пострадавшему в годы Гражданской войны, помощь в восстановлении хозяйства, открытии культурных объектов, школ, улучшении работы медицинских учреждений.

В 1937-1942 гг. занимал должность заместителя председателя Президиума Верховного Совета КазССР.

В годы Великой Отечественной войны активно участвовал в организации работ, связанных с переходом экономики страны на военный лад; с помощью пострадавшим во время оккупации районам СССР; социальными проблемами населения.

В 1951-1953 гг. А. Т. Жангельдин работал заместителем председателя Президиума Верховного Совета КазССР. В 1938-1953 гг. – депутат Верховного Совета КазССР.

Именем Жангельдина названы район в Костанайской области, населенные пункты, улицы и школы. О нём опубликовано несколько художественных произведений, снят кинофильм. Установлены памятники в городах Алматы, Актобе и Торгае.

Книги и статьи об А. Т. Жангельдине (Джангильдине), напечатанные и изданные до 2004 года, нашли отражение в «Календаре дат и событий Костанайской области на 2004 год».

Литература о нём:

1. Казахстан [Текст] : национальная энциклопедия: в 5 т. / гл. ред. Б. Аяган. – Алматы, 2005. – Т. 2. – С. 289-290.

* * *

1. Такой разный Алибей Джангельдин [Текст] : [использованы материалы Кост. облгосархива] / ведущий рубрики Анатолий Тихановский // Кост. новости. - 2006. – 1 авг. - С. 5.

2. Казахский революционер Крыма-2 [Текст] : (по книге Е. Полякова "Крым. Судьбы народов и людей" об Алиби Джангильдине) / ведущий рубрики Анатолий Тихановский // Кост. новости. - 2006. - 7 марта. - С. 5.

3. Казахский революционер Крыма [Текст] : под таким заголовком в симферопольской газете был опубликован материал о нашем известном земляке Алиби Джангильдине / ведущий рубрики Анатолий Тихановский // Кост. новости. - 2006. - 7 февр. - С. 5.

4. Джангильдин, Ч. "Судьба отца в судьбе страны" [Текст] : беседа с сыном Алиби Джангильдина Чингизом Джангильдиным / Ч. Джангильдин ; беседовала Ботагоз Торгаева // Кост. вестник. - 2006. - 13 янв. - С. 11.

5. Джангильдин, Т. М. У истоков создания казахских национальных частей Советской армии в Казахстане [Текст] : [о деятельности А. Джангильдина] / Т. М. Джангильдин // Фемида. - 2005. - № 4. - С. 38-39.

6. Жолдыбекова, А. От ликбеза до... национального вуза [Текст] : [Джангильдин А. Т. - путешественник-исследователь, один из руководителей среднеазиатского восстания 1916 года] / А. Жолдасбекова // Фемида. - 2004. - № 2 (98). - С. 76-79.

100
лет
со дня рождения

**Дауылбаев
Оймауыт
(1909-1937)**

Общественный деятель, один из первых организаторов комсомольского движения в Кустанайской области, Оймауыт Дауылбаев родился в селе Кокалат (ныне Жангельдинский район).

В годы Советской власти получил неполное среднее образование.

В 1924 году вступил в молодёжную организацию (ВЛКСМ), затем, в 1930 году, в коммунистическую партию - ВКП(б).

Со школьной скамьи активно участвовал в деятельности уездной комсомольской организации, был председателем бюро юных пионеров уездного комитета комсомола

С 1931 г. – заведующий организационным отделом Батпаккаринского райкома партии.

С 1933 г. – секретарь Карабалыкского райкома комсомола.

В 1937 году арестован как «враг народа» и расстрелян решением тройки в г. Кустанае.

Литература о нём:

1. Дауылбаев Оймауыт [Текст] // Кустанайская область: энциклопедия / Кустанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 308.
2. Секретари райкомов ВЛКСМ [Текст] // Молодежное движение в Кустанайской области (1919-1953 гг.) : сб. док. / сост. П. М. Черныш, С. Н. Тащанова, Ж. А. Балтабаева. – Кустанай, 2005. - Ч. I. - С. 180-181.
3. В первые пятилетки [Текст] // Черныш, П. Было такое, ребята... / П. Черныш. – Кустанай, 1988. – С. 30.

80
лет
со дня рождения

**Пугачёв
Павел Григорьевич
(1929-2004)**

Родился в г. Уральске Западно-Казахстанской области. После окончания Уральского государственного института им. А. С. Пушкина работал учителем в школе, закончил аспирантуру в Уральске.

С 1966 года работал в Кустанайском педагогическом институте. Занимался научной работой и на основе геоботанических исследований в 1967 году успешно защитил кандидатскую диссертацию.

Около 100 научных трудов опубликовано П. Г. Пугачёвым, в том числе монография «Сосновые леса Тургайской впадины».

Он активно поддерживал научные связи с академическими учреждениями Казахстана и ближнего зарубежья.

Итогом его 27-летних научных исследований стала докторская диссертация, посвящённая истории формирования и развития реликтовых боров Тургая.

Работы Павла Григорьевича Пугачёва по выявлению территорий с уникальной растительностью внесли весомый вклад в дело охраны природы. По инициативе П. Г. Пугачева выделены и описаны 12 ботанических памятников природы, в том числе 6 ботанических заказников.

Труды:

1. Сосновые леса Тургайской впадины [Текст] / П. Г. Пугачев. - Кустанай, 1994. - 408 с.

* * *

1. Антропоизация реликтовых ольшаников из ольхи клейкой вблизи озера Кушмурун Кустанайской области и меры их охраны [Текст] / П. Г. Пугачев // Лесные экосистемы Тургайской впадины / отв. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1993. – С. 14-15.

2. Геоботаническое районирование и ботанико-географические элементы флоры сосновых лесов Тургайской впадины [Текст] / П. Г. Пугачев // Лесные экосистемы Тургайской впадины / отв. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1993. – С. 6-8.

3. Грушанковые как реликты лесных экосистем Тургайской впадины [Текст] / П. Г. Пугачев // Среда и жизнедеятельность. Кустанайская область Республики Казахстан / гл. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1994. – С. 46-47.

4. К типологической классификации березовых и осиновых лесов Кустанайской области [Текст] / П. Г. Пугачев // Материалы VIII научно-методической конференции преподавателей / отв. ред. А. А. Коротеев. – Кустанай, 1970. – С. 124-126.

5. Классификация сосновых лесов Кустанайской области [Текст] / П. Г. Пугачев // Материалы IX научно-методической конференции преподавателей / отв. ред. И. Б. Палант. – Кустанай, 1971. – С. 239-241

6. Находки настоящих и водных папоротников на территории Тургайской впадины [Текст] / П. Г. Пугачев // Среда и жизнедеятельность. Кустанайская область Республики Казахстан / гл. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1994. – С. 45-46.

7. О влиянии низовых пожаров на радиальный прирост сосны обыкновенной (подвид Кулундинская) в насаждениях Наурзумского бора [Текст] / П. Г. Пугачев // Материалы XII научно-методической конференции преподавателей / отв. ред. М. А. Масюкова. – Кустанай, 1974. – С. 161-163.

8. О происхождении и возрасте островных боров Казахстана [Текст] / П. Г. Пугачев // Материалы XIII научно-методической конференции преподавателей / отв. ред. М. А. Масюкова. – Кустанай, 1975. – С. 169-171.

9. Охрана реликтовых растительных сообществ островных боров Тургая [Текст] / П. Г. Пугачев // Флора и растительность Северного и Западного Казахстана / отв. ред. Л. Я. Курочкина. . – Алма-Ата, 1987. – С. 128-130.

10. Сосновые леса Тургайской впадины [Текст] / П. Г. Пугачев // Флора и растительность Северного и Западного Казахстана / отв. ред. Л. Я. Курочкина. – Алма-Ата, 1987. – С. 43-48.

11. Флора и растительность Тургайской впадины (состояние изученности проблемы) [Текст] / П. Г. Пугачев // Среда и жизнедеятельность. Кустанайская область Республики Казахстан / гл. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1994. – С. 42-44.

12. Цикличность в динамике прироста сосны обыкновенной в условиях опустыненного Наурзумского бора [Текст] / П. Г. Пугачев // Материалы X научно-методической конференции преподавателей / отв. ред. И. Б. Палант. – Кустанай, 1972. – С. 212-214.

13. Экология орхидных флоры Тургайской впадины [Текст] / П. Г. Пугачев // Среда и жизнедеятельность. Кустанайская область Республики Казахстан / гл. ред. С. К. Мочалов. – Кустанай, 1994. – С. 47-48.

Статьи:

1. Ботанические памятники [Текст] : [о флоре Кустанайской обл.] / П. Г. Пугачев // Ленинский путь. – 1991. – 6 марта. – С. 3.

2. Реликтовая роща. В Джетыгаринском районе обнаружена ископаемая роща лиственницы Сукачева [Текст] / П. Г. Пугачев // Ленинский путь. – 1973. – 1 нояб.

Труды, написанные в соавторстве:

1. О лесорастительных условиях непокрытых лесом площадей Наурзумского бора Кустанайской области [Текст] / П. Г. Пугачев, Г. С. Возяков // Биологические науки. – Алма-Ата, 1974. – Вып. 1. - С. 3-9.

2. О различиях в химическом составе древесины сосны обыкновенной некоторых островных сосновых боров Кустанайской области [Текст] / Л. В. Чертихина, П. В. Пугачев // Материалы IX научно-методической конференции преподавателей. – Кустанай, 1971. – С. 265-267.

3. О составе органических веществ в древесине сосны обыкновенной некоторых островных боров Тургая [Текст] / Л. В. Чертихина, П. В. Пугачев // Материалы XII научно-методической конференции преподавателей. – Кустанай, 1974. – С. 189-191.

4. Редкие и исчезающие виды растений флоры Северного Казахстана [Текст] (Кустанайская область) / П. Г. Пугачев, Н. Т. Лалоян, Л. Я. Стародубцева // Лесные экосистемы Тургайской впадины. – Кустанай, 1993. – С. 6-8.

* * *

1. Охрана генофонда лесных экосистем островных боров Северного Торгая [Текст] / П. Г. Пугачев, А. Е. Солодухина // Континент. - 2003. - № 4. - С.36-37.

Литература о нём:

1. Пугачев Павел Григорьевич [Текст] // Костанайская область: энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 581.

2. Пугачев Павел Григорьевич [Текст] // Кто есть кто в казахстанской науке: справочник / гл. ред. А. Нысанбаев. – Алматы, 1999. – С. 541.

* * *

1. Пугачев Павел Григорьевич [Текст] : некролог / коллектив КГУ им. А. Байтурсынова // Костанайские новости. - 2004. – 14 февр. - С. 7.

75
лет
со дня рождения

Наурызбаев Кабдуш Джумагазиевич (1934)

Родился в Тарановском районе. В 1957 году окончил механико-математический факультет МГУ им. М. В. Ломоносова. После окончания института работал в НИИ-2 ПВО г. Калинина, затем закончил аспирантуру Математического института им. В. И. Стеклова.

Работал в Институте математики и механики АН КазССР, преподавателем механико-математического факультета КазГУ, в Казахском политехническом институте, Казахском государственном архитектурно-строительном институте.

С 1996 года - профессор кафедры функционального анализа и теории вероятности КазГУ.

Автор научных статей по теоретической и отчетов по прикладной математике.

Награжден медалью «За доблестный труд в ознаменование 100-летия В. И. Ленина», медалью «Ветеран труда».

Литература о нём:

1. Наурызбаев Кабдуш Джумагазиевич [Текст] // Костанайская область: энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 536-537.

2. Наурызбаев Кабдуш Джумагазиевич [Текст] // Элита Казахстана / сост. Е. М. Арынов [и др.]. – Алматы, 1997. – С. 286-287.

50 лет
со дня присвоения
звания народного

Боровской народный театр (1959)

В 1921 году на одном из волостных собраний молодежи поселка Боровской было предложено оборудовать клуб. Под руководством учителя Андроника Дмитриевича Сырова построили и оборудовали сцену. Впоследствии он стал режиссером всех молодежных спектаклей.

Во время войны в Боровском было много эвакуированных, ссыльных, депортированных. Эти люди принимали активное участие в работе самодеятельного театра. Ставили военные пьесы А. Корнейчука и других авторов. Театр имел огромный успех у зрителей.

В 1959 году Боровскому театру было присвоено звание народного. Театр трижды был лауреатом республиканских смотров. На сцене ДК «Юбилейный» были поставлены спектакли «А зори здесь тихие», «Выходили бабки замуж», «Тогда в Севилье». Особенно удачными были постановки пьес «Бедность не порок», «Стряпуха», «Солдатская вдова».

Труппа театра постоянно обновляется, приходят молодые актеры. Театр ставит спектакли не только в райцентре, но и гастролирует по селам района.

В 2005 году Боровской народный театр показал свое творчество (пьесу «Пизанская башня») на сцене Русского театра драмы и кукол в г. Костаная.

В настоящее время театр продолжает свою работу.

Литература:

1. Стадниченко Николай. И "Стрелец" - молодец, и актеры не лыком шиты [Текст] : [премьера спектакля Боровского народного театра] / Стадниченко Николай; фото Константина Вишниченко // Кост. новости. - 2008. - 1 марта. - С. 5.

2. Набиева Зульфия. "Сказ" своими руками [Текст] : [в пос. Боровском состоялась премьера спектакля по пьесе Леонида Филатова "Сказ о Федоте-стрельце, удалом молодце" Боровского народного театра] / Набиева Зульфия ; фото Юрия Турчанинова // Наша газета. - 2008. - 14 февраля. - С. 5.

3. Мендыкаринский народный театр гастролировал [Текст] : на сцене Русского театра драмы и кукол с пьесой "Пизанская башня" / редакция «КН» // Кост. новости. - 2005. - 19 марта. - С. 2.

4. Любащенко, Н. Театр живет, работает, творит [Текст] / Н. Любащенко // Меңдіқара үні. - Голос мендыкаринцев. - 2004. - 11 июня. - С. 2.

5. Любащенко, Н. Народный театр открыл новый сезон [Текст] / Н. Любащенко // Меңдіқара үні. - Голос мендыкаринцев. - 2003. - 18 июля. - С. 1-2.

6. Швыдченко, С. Театр несет радость человеческого общения [Текст] : [из истории создания Боровского народного театра] / С. Швыдченко // Меңдіқара үні. - Голос мендыкаринцев. - 2000. - 7 апр. - С.2.

7. Наш театр в разные годы [Текст] / редакция газеты «Меңдіқара үні» // Меңдіқара үні. - 1996. - 19 июля. - С. 3.

8. Вещиков, В. Занавес поднимается ровно в 12 [Текст] / В. Вещиков // Сельские вести. - 1994. - 5 февр. - С. 4.

50
лет
со дня открытия

Костанайская городская больница (1959)

Городская больница (государственное коммунально-казенное предприятие) образована в 1959 году.

В больнице работают врачи высшей квалификации, отличники здравоохранения.

Городская больница является многопрофильным, специализированным учреждением. В поликлинике ведут прием врачи по 22-м специальностям. В стационаре 6 специальных хирургических отделений, 4 терапевтических, неврологическое и инфекционное. Имеется реанимационное отделение на 15 коек. В год через поликлинику проходит до 27000 человек, через стационар лечится более 14000 человек.

Особенность городской больницы – оказание всей плановой и экстренной медицинской помощи взрослому, а по нейрохирургическому профилю и детскому населению города. В год проводится до 5000 операций.

Одним из первых лечебных учреждений области в городской больнице внедрены передовые технологии: гемолимфосорбции, плазмоферез, ксенобиосорбция, перидуральная анестезия, квантовая терапия крови, эндолимфатическое введение антибиотиков. В 1997 году впервые в области начаты эндовидеохирургические операции на органах брюшной полости.

За достигнутые успехи городская больница неоднократно награждалась Почетными грамотами Министерства здравоохранения, Облздравотдела, заносилась на областную доску Почета.

Литература:

1. Костанайская область [Текст] : энциклопедия / Костанайский социально-технический университет. – Алматы, 2006. – С. 265.

* * *

1. Павлюк, Т. О прошлом и будущем своего детища [Текст] / Т. Павлюк ; фото автора // Костанай. - 2006. - 15 июня. - С. 2.

2. Круглова, Л. Больничная "прописка" отменяется. Но не сегодня [Текст] : [проблемы городской больницы] / Людмила Круглова, Инна Штыкельмайер // Кост. новости. - 2005. - 2 февр. - С. 6.

3. Павлюк, Т. Прозрачность нужна и врачам [Текст] : [Лор отделение городской больницы] / Т. Павлюк // Костанай. - 2004. - 4 июня. - С.13.

4. Моторико, К. История из жизни одного отделения [Текст] / К. Моторико // Кост. новости. - 2004. - 7 апр. - С. 6.

5. Руденко, С. Такая палата давно нужна [Текст] : [об открытии палаты при реанимационном отделении, для лечения больных, подвергшихся облучению на Семипалатинском ядерном полигоне] / С. Руденко // Костанайские новости. – 2002. – 27 марта. – С.1.

6. Каткова, Г. Горбольница – пациентам: «Не надо осложнять себе жизнь» [Текст] / Г. Каткова // Костанайские новости. – 2001. – 9 июня. – С. 3.

7. Лукаш, О. Рынок медицинских услуг все шире, неинформированность больных все больше [Текст] : [многопрофильное отделение] / О. Лукаш // Костанай. – 2000. – 25 апреля. – С. 3.

8. Шуленова, Л. Наш главный целитель [Текст] : [к 40-летию городской больницы г. Костаная] / Л. Шуленова // Костанай. – 1999. – 9 декабря. – С. 1-2.

9. Степанова, Т. Ох уж эти камешки [Текст] : [удаление камней из желчного пузыря] / Т. Степанова // Костанайские новости. – 1999. – 16 июня. – С. 6

10. Лошакова, Э. Не всё потеряно [Текст] / Э. Лошакова // Костанай. – 1997. – 4 ноября. – С. 2.

11. «Если бюджет будет прежним, может не быть нас» [Текст] : [о бедственном положении больницы] / Г. Ким // Кустанайские новости. – 1996. – 13 ноября. – С. 3.

12. Грицай, И. Городской больнице нужна помощь [Текст] / И. Грицай // Ленинский путь. – 1966. – 26 марта. – С. 2.

АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ПЕРСОНАЛИЙ

1. Абенов Ш.	54	29. Кипшакбаев Н.	47
2. Абишев Д.С.	45	30. Косьма Г.А.	54
3. Амеличкин (Амелечкин) С.Г.	51	31. Кузьмин М.П.	43
4. Баимбетов Ф.	52	32. Куриленок Н.Н.	55
5. Байтурсын И.	51	33. Майлин Б.Ж.	51
6. Балло Н.Е.	53	34. Матвиенко В.П.	48
7. Баязид Ж.	46	35. Мацарин Н.Д.	52, 66-67
8. Бекенов А.	55	36. Мукатов Н.О.	45
9. Бережной И.М.	54	37. Наурызбаев К.Д.	55, 74
10. Берденова К.А.	50	38. Наушабаев Н.	53, 67-70
11. Брунштейн Б.И.	51	39. Пономарев Н.А.	50
12. Вишниченко В.Г.	44, 58-61	40. Пугачев П.Г.	54, 71-73
13. Громченко Н.В.	55	41. Рудской И.И.	45
14. Даненов Ж.Ж.	44	42. Рыдченко В.В.	44, 61-62
15. Данилецкий В.З.	44	43. Салгарин К.	46
16. Дауылбаев О.	53, 71	44. Сандригайло Н.Ф.	50, 62-65
17. Досаев У.С.	47	45. Сарсекеев К.	46
18. Досмухамбетов Т.М.	45	46. Сидорова В.В.	48
19. Ерсайын К.	44	47. Таскужина К.Ж.	51
20. Ермолович В.М.	43,	48. Тлемисов Х.	47
21. Жангельдин (Жангильдин) А.Т.	53, 69	49. Толенов С.Б.	44
22. Жумабаев Г.	46	50. Тулаев В.П.	46
23. Исмуратов С.Б.	50	51. Умурзаков Е.	43
24. Казачонок А.И.	54	52. Шадикян С.О.	44
25. Калугин А.И.	43	53. Шаяхметов Ш.	43, 57-58
26. Капак сал (Жусип)	53	54. Шипин О.	48
27. Каскабасов Б.	55	55. Якунин И.Е.	54
28. Кенжеахметов С.	52		

ГЕОГРАФИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ

1. Аксуат, аул	46
2. Алтынсарино, с.	52
3. Амангельдинский р-н	46, 49
4. Амангельды, с.	49
5. Аркалык, г.	43, 49
6. Аулиекольский (Семиозерный) р-н	46, 56
7. Боровское, п.	43, 44, 50, 52, 74
8. Владимировка, п.	51
9. Денисовский (Орджоникидзевский) р-н	45, 54
10. Жангильдинский (Жангельдинский) р-н	52
11. Жетыгара (Житикара), г.	46
12. Докучаевка, п.	51
13. Ершовка, с. (Узункольский р-н)	50
14. Жангельдинский (Джангильдинский) р-н	47, 53, 71
15. Затобольск, п.	46, 49
16. Камыстинский (Камышнинский) р-н	44, 47, 54
17. Карабалыкский (Комсомольский) р-н	44, 51, 54, 58
18. Карасукский р-н	44, 51
19. Кособа, п. (Карабалыкский р-н)	44, 58
20. Костанай (Кустанай)	43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56
21. Костанайская (Кустанайская) область	44, 45, 46, 50, 52, 53, 55
22. Костанайский (Кустанайский) р-н	48
23. Кызбел, с. (Жангельдинский р-н)	47
24. Лисаковск, г.	45, 55, 56
25. Львовка, с.	47
26. Мендыкаринский (Боровской) р-н	46
27. Наурзум, п.	43, 49, 51, 57,
28. Рудный, г.	47, 50, 55, 62
29. Сарыколь, п.	44
30. Сатай, п.	47
31. Степановка, п. (Мендыкаринский р-н)	48
32. Тарановский р-н	43, 51, 54, 55, 74
33. Темирказык, аул	48
34. Тургай, п.	45, 51, 54, 55, 56
35. Узункольский (Ленинский) р-н	43, 50, 51

СПИСОК СОКРАЩЕНИЙ

авг. – август	общ. - общественный
авториз. – авторизованный	об-ние - объединение
апр. – апрель	офиц. - официальный
библиогр. - библиографический	п. – поселок
биологич. - биологический	парт. - партийный
вып. – выпуск	пед. - педагогический
г. – город	прилож. – приложение
гос. - государственный	р-н – район
дек. – декабрь	район. - районный
изд. - издание	рек. – рекомендательный
илл. – иллюстрация	с. – село
им. – имени	с. – страница
засл. – заслуженный	сов. - советский
каз. – казахский	с/х - сельскохозяйственный
Казахст. правда – Казахстанская правда	т. - том
Кост. - костанайский	указ. – указатель
Кост. новости – Костанайские новости	февр. – февраль
мед. – медицинский	чл.-корр. – член-корреспондент
межд. - международный	экономич. - экономический
нояб. – ноябрь	юридич. – юридическая
обл. – областной	январь
окт. – октябрь	

СПИСОК АББРЕВИАТУР

АО - акционерное общество	КН – Костанайские новости
АН – Академия Наук	МГУ им. М. В. Ломоносова - Московский государственный университет
АФ - агрофирма	НИИ-2 ПВО – Научно-исследовательский институт противовоздушной обороны
ВКП(б) – Всесоюзная Коммунистическая партия (большевиков)	НКЦ – Национально-культурный центр
ВЛКСМ – Всесоюзный Ленинский Коммунистический Союз молодёжи	ОАО – открытое акционерное общество
ГККП – Государственное казенное коммунальное предприятие	ПШ – профессиональная школа
ДК – дом культуры	РК – Республика Казахстан
ДСШ – детская спортивная школа	СПТУ – сельское профессионально-техническое училище
КазГУ – Казахский государственный университет	ССГОК - Соколовско-Сарбайский горно-обогатительный комбинат
КазССР – Казахская Советская Социалистическая Республика	СССР – Союз Советских Социалистических Республик
КГУ – Костанайский государственный университет	СШ – средняя школа
КОГА – Костанайский областной государственный архив	ТОО – товарищество с ограниченной ответственностью

СОДЕРЖАНИЕ:

1.	От составителя	41-42
2.	Знаменательные и памятные даты на 2009 год	43-53
3.	Памятные даты, число и месяц которых не установлены	53-57
4.	Знаменательные и памятные даты Костанайской области на 2009 год (краткие справки и литература)	57-76
5.	Алфавитный указатель персоналий	77
6.	Географический указатель	78
7.	Список сокращений	79
8.	Список аббревиатур	80

Составители, компьютерный набор: Г.В. Шельманова,
Р. И. Борисенко, Ж. С. Нам

Редактор: В.К. Бексултанова

Ответственная за выпуск: Г. Г. Казина